

Gutman v obrambnem ministrstvu

Še en Dolenjec v vladi

NOVO MESTO — Na predlog obrambnega ministra Janeza Janše je bil prejšnji teden imenovan za namestnika obrambnega ministra dosedanjí poveljnik pokrajinskega štaba teritorialne obrambe za Dolenjsko Albin Gutman. V novi funkciji je obrambnega ministra že zastopal na svečani zapiski prve generacije slovenskih vojakov v učnem centru Cerklje ob Krki. Tam smo ga tudi vprašali, kako je prišlo do imenovanja in kakšne naloge bo sedaj opravljal.

»Razgovori o namestitvi so potekali že dlje časa, odločiti pa se je bilo težko, saj je bilo na ravni pokrajine še veliko aktualnih nalog. Z ministrstvom sva se vendarle nekako dogovorila, funkcijo sem prevzel in upam, da jo bom uspešno opravljal. Do sedaj je bilo na ministrstvu zelo težko obvladovati kompletno področje obrambe, civilni sektor in teritorialno obrambo hkrati. Jaz bom

Albin Gutman

odgovoren predvsem za področje vojske, teritorialne obrambe. To naj bi tudi pomenilo, da bomo skupaj z vsemi upravami in republiškim štabom zagotovili, da bo ta naša vojska zares postala sodobna, učinkovita in v ponos vseh nas.

V Novem mestu bo moja funkcija, dokler ne bo rešeno drugače, vodil načelnik štaba Rade Klisarič, ki je formalno moj namestnik. Verjetno tudi v prihodnje ni pričakovati kake druge rešitve.«

T. J.

SKRB ZA SPOMENIKE NOB

NOVO MESTO — V novomeški občini so v okviru občinske borbevske organizacije lani na 22 spomenikih in spominskih ploščah NOB obnovili več kot 8.000 črk, za kar so porabili 72.000 tolarjev iz občinskega proračuna. Lani so neznanici močno poškodovali tri spomenike NOB in eno ploščo, njihovo obnovo pa borci načrtujejo v letošnjem letu, poleg teh pa nameravajo obnoviti še enajst spominskih obeležij NOB.

Liubliansko pismo

Predvolilni golaž ni nujen za vse stranke

Zanje navija čas

LJUBLJANA — Iz pisanja dnevnega tiska je razvidno, da so že vse politične stranke na Slovenskem začele kuhati predvolilne golaže, čeprav še ni jasno, ne kdaj ne kako bomo letos volili. Po večinskem, proporcionalnem ali kombiniranem sistemu? Zdajšnja razsuta skupščinska večina še sanja o večinskem sistemu, opozicija se ogreva za rahlo spremenjen dosedanjí proporcionalni sistem, vsi skupaj pa iščejo kompromisno rešitev, ki jo označujejo za kombiniran volilni sistem. Prednosti večinskega sistema iščejo v enostavnosti, sporen pa naj bi bil zaradi tega, ker manjšim strankam praktično onemogoča vstop v skupščino. Proporcionalni sistem pa naj bi — po mnenju njegovih zagovornikov — zagotavljal politično stabilnost. Pomanjkljivost tega sistema pa je, da stranka sama določa, koga bo posadila v skupščinski sedež.

Za proporcionalni sistem se še najbolj ogrevajo zunajparlamentarne stranke, katerih predvolilno de-

Umrl je Josip Vidmar

Josip Vidmar (1895—1992)

Visoka starost in huda bolezen sta ga že pred časom izključila iz javnosti, v kateri je bil toliko desetletij tvorno navzoč, in kakor smo svoje čase radi prisluhnili njegovi skrbno pretehtani razumni besedi, tako se bomo morali navaditi, da nam ne bo spregovoril nikoli več. Akademik Josip Vidmar, pisatelj, prevajalec, dramaturg, kritik, esejist, esteta in eden naših najuglednejših in najpomembnejših svobodomiselnih razumnikov v 20. stoletju je v noči z minule sobote na nedeljo v Ljubljani za vselej zatisnil oči. Čez pol leta, 14. oktobra, bi dopolnil sedemdesetletje.

Rojen je bil v Ljubljani, v družini, ki je dala tudi izvrstnega elektrotehnikarja in šahovskega vele mojstra Milana Vidmarja, po maturi na klasični gimnaziji je moral v avstrijsko vojsko in kmalu postal ruski vojni ujetnik. Po prvi svetovni vojni je študiral v Pragi, na Dunaju, v Ljubljani in Parizu, še pred koncem študija pa se je docela posvetil kulturniškiemu pisanju, predvsem kritiki, esejem in prevajanju.

Ob izbruhu druge svetovne vojne in okupaciji Slovenije se je takoj

opredelil za NOB. V njegovi hiši so 27. aprila 1941 ustanovili OF, v katero vodstvo se je tudi sam znašel. Bil je predsednik SNOS-a in po vojni opravljal številne pomembne funkcije. Dolga leta je bil predsednik SAZU-ja.

Pravi politik Vidmar ni nikoli bil. S politiko se je ukvarjal le v rečeh, ki so bile povezane s slovenstvom. Slovenstvo mu je bilo vseskozi elementarni interes. Z vsem »naravno ponosnim srcem«, kakor je sam dejal, je bil vpet v stoletna slovenska prizadevanja po nacionalni osamosvojitvi. V proces, ki se je začel s Trubarjem, nadaljeval pa s Prešernom, Levstikom in Cankarjem. Narod je bil zanj absolutna vrednota, ki se udejanja z moralno voljo, prostor za ostvarjanje volje pa je umetnost.

Zato je bil Vidmar vse življenje tako predan in zavezan umetnosti, še posebej literaturi. »V svetu, v katerem se suče misel knjige«, ni priznaval nikakršne ideologije, ampak le tisto, kar je »lepo«. Kot kritik je bil brezkompromisen, s takšno ostrino duha, kot jo je moč videti, denimo, le še pri Cankarju. S takšno kritiko niti Župančiču ni prizanesel. S svojimi estetskimi nazori je motril zlasti domačo literaturo in bil avtoriteta, da se je govorilo: »Kogar Vidmar prizna, ta je res dober«. Vidmar je ostal svojim načelom zvest do zadnjega. Tudi ko je obravnaval modernistične stvaritve, je ostal pri svojem. Odtod so znani številni konflikti in polemike, iz katerih pa Vidmar ni vedno izšel kot nesporni zmagovalec.

Josipa Vidmarja ni več, delo, ki ga je ustvaril, pa ostaja. Slovencem v zapuščinu. V presojo in uporabo. Enemu največjih poglavljev v Vidmarjevi zapuščini je ime slovenska pokončnost.

I. ZORAN

»Smo Hrvati, ne južnjaki«

»Dolenjski« Hrvati ustanovili podružnico Hrvatskega kulturnega doma za Dolenjsko v Novem mestu

NOVO MESTO — Hrvati, ki živijo in delajo v brežiški, črnomaljski, metliški in novomeški občini kot državljani Republike Slovenije, so 11. aprila dopoldne v novomeškem Domu kulture ustanovili podružnico Hrvatskega kulturnega doma za Dolenjsko, s sedežem v Novem mestu.

Hrvatski kulturni dom je kulturno društvo, ki naj bi povezoval vse v Sloveniji živeče pripadnike sosednjega hrvaškega naroda, toda predvsem tiste, ki sta jim enako pri srcu nova in stara domovina, Slovenija in Hrvaška, v društvu in njegovih podružnicah pa naj bi gojili hrvatstvo, se pravi hrvaški jezik in hrvaško kulturo, vključno z narodnimi običaji.

Ivan Kapetanović, predsednik Hrvatskega kulturnega doma iz Ljubljane, je dejal, da bi morali s kulturnim delo-

vanjem doseči, da se Hrvati v Sloveniji ne bi čutili drugorazredne državljanke, temveč povsem enakopravne s Slovenci in drugimi državljani. »Predvsem moramo s svojo kulturo in kulturnim vedenjem pokazati, da nismo nikakršni južnjaki, ki postavljajo barikade in delajo zdraba, ampak smo Hrvati,« je poudaril Kapetanović.

Predsednik Hrvatskega kulturnega doma je dejal, da je bilo to društvo za Hrvate v Sloveniji ustanovljeno pred enim letom, torej še pred vojno v Sloveniji in na Hrvaškem, da pa se je do zdaj, žal, premalo ukvarjalo z dejavnostjo, za katero je bilo ustanovljeno.

• Ustanovitvi podružnice je sledil kulturni program, ki so ga izvedli folkloristi Kulturnega društva sv. Juraj iz Draganiča pri Karlovcu. V tem delu zborovanja oz. prireditve so imeli besedo tudi gostje, in sicer pozdravno novomeški župan Marjan Dvornik in pesnik Vlado Gotovac, predsednik Matice Hrvatske, ustanove, ki prav letos slavi 150. obletnico ustanovitve. Dejal je, da se ta ustanova nikoli ni ukvarjala s politiko, ker je bila vselej nestrankarska, in da je tako tudi zdaj.

Prednost je dala življenjsko pomembnejšim zadevam, predvsem skrbi za begunce s Hrvaškega in skupaj s slovensko Karitas organizirano pomoči zanje. Navsezadnje pa je tudi skrb za sočloveka vnesrečni izraz kulture nekega naroda, je bilo slišati in pri tem je bila izrečena tudi zahvala Slovencem in slovenski državi za takšno pomoč, ki sicer še vedno traja.

I. Z.

PODRUŽNICA MENEŽERSKE ŠOLE NA OTOČU

OTOČEC — Tu se danes končuje tridnevni seminar o poslovnih in podjetniški strategiji pod vodstvom prof. dr. Philippa Lassera iz ene najbolj znanih evropskih menedžerskih šol. Organizator seminarja je Center za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu v sodelovanju z družbo Pionir Tours, ki naj bi v bodoče prevzela organizacijo takšnih rednih seminarjev, saj ni nič novega, da se celo največji menedžerji lahko še vedno naučijo česa novega. Zaenkrat je znana tudi tema seminarja za konec maja. Dr. William Cats-Barill iz univerze Vermont v ZDA bo predaval o tem, kako doseči konkurenčno prednost z izrabo računalniške tehnologije.

• Komunizem je zmota, a veličastna, saj je ena od poti iskanja absolutnega. (Kermauner)

VINKO BLATNIK

Ko delavnim...

(Nadaljevanje s 1. strani)

nikakršne družbene klime za njihovo praktično izvedbo. Takrat pa pri nas ni bilo nikogar toliko v hlačah, da bi zapiral tovarne in odpuščal delavce. Zame je bil edini rezultat projekta te baje svetovno znane svetovalne firme tekmovalno proučevalcev, kdo bo prej z džipom pripeljal čez Krko na Otočcu. Tekmovanje se je končalo brez zmagovalca, kajti džipe so morali »šlepati« nazaj na breg, stroške pa je neposredno ali posredno plačala Adria, ki jo je projekt Proudfoot, od katerega ni imela nič, stal okoli 2 milijona dolarjev.

Drugi projekt, nemški TÜV Bayern, je vodil kemijski inženir, ki je prikolico spoznal v Adriji. Zaradi nepoznavanja je naselil nepomembnemu problemu — lesnim tolerancam, ki ga je hotel na vsak način rešiti. Rezultat te njegove zagrizenosti je bil ta, da bi morali na letvice, ki jih vgrajujemo v prikolice, dati tolerance že na smreke, ki še rastejo. Ta projekt je Adrio stal okoli 600.000 nemških mark.

• Kaže, da so tuji kot rešitelji Adrie zelo cenjeni in zaželeni.

»Očitno je tako. Kakšna je korist od vsega tega, je vidno. Mene pa ves čas najbolj moti projekt Bretecher. Gre za nekega francoskega oblikovalca, ki ga je pred 12 leti v Adrio pripeljal gospod Poschacher. Rezultati njegovega dragega dela so bili uporabni samo ob prvi pogodbi. Tej so sledile še tri, ki so Adrio stale po milijon francoskih frankov, ne da bi od tega dobili eno samo uporabno stvar. Lanski honorar za tega človeka je znašal 780.000 frankov (to je brez potnih stroškov, ki so tudi ogromni), od sebe pa je dal nekaj neuporabnih skic, brez dimenzij, brez definiranih materialov, brez barv. Zamolčano je tudi, da na lanski anonimni predstavitvi novosti za sezono 92, ko so najboljše izbirali naši največji kupci, ni bila izbrana nobena njegova rešitev, tudi s strani francoskih trgovcev ne. Pa je bil vseeno angažiran tudi za sezono 93. Prikrto je ostalo tudi, da je ta gospod Bretecher pred tremi leti vse tisto, kar mu je mastno plačala Adria, prodal še naši konkurenci. In to generalni direktor gospod Poschacher ve.«

• V Apelu slovenski javnosti generalnega direktorja gospoda Poschacherja sploh ne omenjate. Mar njemu podpisniki tega apela nimate nič očitati?

»Moje in splošno mnenje je, da je g. Poschacher zmanipuliran in da ga čaka usoda prejšnjih direktorjev Sagadina, Noča in še koga, seveda ko bo za to primeren trenutek. Sicer pa je bilo moje 20-letno sodelovanje z g. Poschacherjem trdo, vendar je dalo uporabne rezultate. V zadnjem letu pa na razvojnem področju med nama skoraj ni bilo nobenega sodelovanja in bojim se, da se bo to pokazalo tudi na rezultatih. Ker gospod Poschacher ne zna slovensko, mislim, da nasploh težko komunicira z ljudmi, kar za delo direktorja ni najboljša priporočila.«

• In kako na vse to gledajo delavci?

»Mislim, da je zavajanje vseh, ki so firmo vodili po tovarišu Levičniku, temeljilo na prepričanju, da smo Podgorci delavni, poslušni in ubogljivi ljudje. To je sicer res. A nihče se ne zaveda, da je hudo takrat, ko nam prekipi. Malo je treba poznati zgodovino,

In še nekaj: prikolica je proizvod podgorske pameti, znanja, sposobnosti in pridnosti, in ta proizvod je eden redkih slovenskih, ki se v Evropi prodaja povsem enakovredno s prikoliciami kateregakoli drugega proizvajalca. Ta izdelek, prikolico, smo naredili mi sami in vseskozi dokazujemo, da prikolice znamo delati. To, kar nam hočejo sedaj vsiliti kot rešitev, pa je, da nam, zlasti pa našim otrokom jemljejo iz rok svinčnik in nam ponujajo samo izvijač.«

• Stavka je končana. Kako naprej?

»Vse je pripravljeno za predstavitev novosti za sezono 93, ki bi morala biti že 2. aprila, pa smo jo zaradi stavke prestavili na 16. april. Gre pravzaprav za predstavitev različnih variant novosti, ki se je vsako leto udeležijo predstavniki vseh Adriinih podjetij v tujini in naši ekskluzivni prodajalci. Na podlagi izbora naročimo potrebne materiale in do začetka proizvodnje potrebujemo dva meseca. Bati se je, da se bo letos vsa stvar še bolj zavlekla, kajti še nikoli ni proizvodnja tako dolgo stala.

Kar pa se mene tiče, sem delo pripravljen končati s francosko ekipo, tako kot sem ga začel. Jasno pa mi je, da po opravljenem delu zame v francoski ekipi ni več dela. Seveda se ne bom umaknil 'iz zdravstvenih razlogov'. Mislim, da bi morala biti moja odpravnina vsaj taka, kot so jo dobili nekateri, ki so bili v Adriji samo eno leto, pa še takrat so v glavnem igrali tenis.

Ne da bi se hvalil, vendar mislim, da so sadovi mojega dela in dela moje ekipe vidni in dobri. Zato mi ne bo žal, če bom po 25 letih dela v tej firmi jutri na cesti. Tudi na cesti bom lahko gledal in se veselil naših prikolic. Veselje pa bi me minilo, če bi v Novem mestu nehali delati prikolice. Bojim se, da se sedaj pripravlja prav to.«

A. BARTEJL

Naša anketa

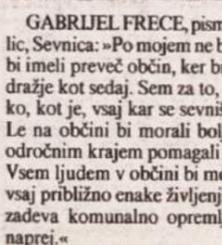
Več občin — dražja država?

Ravno v času, ko je v ZDA romala prošnja tudi za pomoč pri vzpostavitvi lokalnega sistema samouprave, je odbor za lokalno samoupravo v republiškem parlamentu, ki vladi zelo zameri to nepotrebno klečeplazenje pred ameriški ustanovami, predstavil teze zakona o lokalni samoupravi in model oblikovanja novih občin v republiki. Po poskusu, kako bi lahko bila videti upravna razdelitev Slovenije, naj bi bilo po novem 249 občin, od tega na območju sedanjih devetih, ki jih pokriva Dolenjski list, 34. Nove občine bodo precej manjše od sedanjih in po tem podobnejše tistim v razviti Evropi. Večinoma bodo nastajale iz sedanjih krajevnih skupnosti, ene ali več. O tem, v katero občino se bodo zares povezali, pa bodo ljudje odločili na referendumu. Bati se je, da bo okrog tega še precej hude krvi. Vsekakor naj bi bodoča občina povežala ljudi s skupnimi potrebami in interesi. V njej bi morale biti zagotovljene določene razmere za življenje ljudi, kot so preskrba, šole, vrtnice, komunalne in stanovanjske zadeve. Občina naj bi imela izvirne prihodke. Več občin bi se lahko povežalo v pokrajino kot posrednik med majhno občino in vsemočnim centrom, a je dejanska ureditev še vprašanje, saj odbor s tem določilom nikakor ne prodre. Kaj bo prinesla reorganizacija? Ljudje se boje, da bolj kot vpliv na urejanje življenjskih stvari povečano administracijo in s tem le podražitev že sedaj predrage države.

MARTINA GOSENCA, blagajničarka v KZ Metlika: »Metličani imamo srečo, ker se naša občina ne bo delila. Če nas je majhnost doslej marsikdaj tepla, je to sedaj za nas prednost. Ne le, da mi občina, kakršna je sedaj, najbolj ustreza, ampak bomo s tem, ko se nam ne bo treba deliti, pridobili na času in ne bo nam treba izgubljati dodatne energije. Druge se bodo najbrž tudi prepirali, kot da sporov v Sloveniji že nimamo dovolj.«

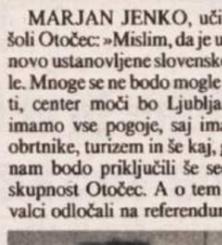
LEOPOLD KOREVEC, upokojenec iz Črnomlja: »Več občin pomeni več administracije, ki bo bremenila župe davkoplačevalcev. Sem za enotno črnomaljsko občino. Strinjam pa se, da bi ljudem v bolj oddaljenih krajih približali oblast s tem, da bi lahko postorili nekatere opravke tudi na krajevnih uradih v nekaterih vaseh, da jim ne bi bilo treba hoditi za vsako malenkost v Črnomelj. Sicer pa bo referendum pokazal, česa si ljudje najbolj želijo.«

GABRIJEL FRECE, pismonoša z Okroglic, Sevnica: »Po mojem ne bi bilo dobro, če bi imeli preveč občin, ker bi bilo to gotovo dražje kot sedaj. Sem za to, da bi ostalo tako, kot je, vsaj kar se sevnške občine tiče. Le na občini bi morali bolj gledati, da bi odročnim krajem pomagali bolj kot doslej. Vsem ljudem v občini bi morali omogočiti vsaj približno enake življenjske pogoje, kar zadeva komunalno opremljenost, od cest naprej.«

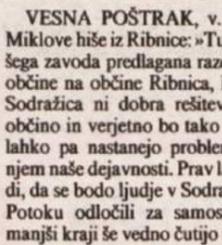
DRAGO PERPAR, predsednik sveta KS Svetinje, Trebnje: »Bilo je precej govora o tem, da naj bi naša krajevna skupnost po novem spadala v občino Žužemberk ali celo v Veliki Gaber. Niti eno niti drugo ne pride v poštev. Zadovoljni smo s sedanjo organiziranostjo in za nas je sprejemljiva le povezava s Trebnjem. Veliko naših krajanov je zaposlenih v Trebnjem, s sedanjim centrom imamo tudi dobre prometne povezave.«

MARJAN JENKO, učitelj na osnovni šoli Otočec: »Mislim, da je utopija, da bi vse novo ustanovljene slovenske občine zaživele. Mnoge se ne bodo mogle same financirati, center moči bo Ljubljana. V Šmarjeti imamo vse pogoje, saj imamo industrijo, obrtnike, turizem in še kaj, govori pa se, da nam bodo priključili še sedanjo krajevno skupnost Otočec. A o tem se bodo prebivalci odločali na referendumu.«

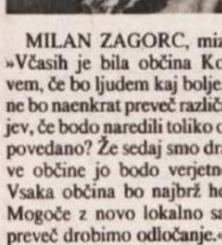
SNEŽANA MEKTEROVIČ, referent za gospodarstvo na kočevski občini: »Mislim, da bi morala kočevska občina ostati, kakršna je, vključno s krajevnimi skupnostmi Draga, Struge in Poljanska dolina. Ravno v zadnjih letih pospešeno vlagamo v razvoj nerazvitenih območij in ljudje to tudi občutijo. Koliko pomoči bi lahko od republike dobile manjše občine, ne vem, mislim, da je lahko skupen nastop bolj učinkovit. Prepričana sem, da se ljudje tega zavedajo in da se ne bodo odločili za odcepljanje.«

VESNA POŠTRAK, v. d. direktorica Miklove hiše iz Ribnice: »Tudi s stališča našega zavoda predlagana razdelitev ribniške občine na občine Ribnica, Loški Potok in Sodražica ni dobra rešitev. Smo za vso občino in verjetno bo tako tudi v bodoče, lahko pa nastanejo problemi s financiranjem naše dejavnosti. Prav lahko pa se zgodi, da se bodo ljudje v Sodražici in Loškem Potoku odločili za samostojnost, saj se manjši kraji še vedno čutijo zapostavljene.«

IVAN DORNIK, delavec iz Hrastja pri Cerkljah: »Razmišljajo, da bi naredili nove občine. Naj najprej vrnejo v Cerklje krajevnih urad, da nam ne bo treba hoditi po uradnih opravkih drugam. Sicer pa bo tudi v bodoče, kot je zdaj. Majhni ljudje morajo biti tiho, če pa že kaj pravijo, jih nihče ne posluša. Od nove občine, če že bo, pričakujem, da bo rešila probleme, ki jih imamo z Romi iz Kerinovega grma. Vrtni bi morala zemljo in če bi uknila bližnjo vojašnico, ne bi naredila nič narobe.«

MILAN ZAGORC, mizar iz Prekope: »Včasih je bila občina Kostonjca. Ne vem, če bo ljudem kaj bolje, če bo spet. Ali ne bo naenkrat preveč različnih funkcionarjev, če bodo naredili toliko občin, kot je napovedano? Že sedaj smo draga država, nove občine jo bodo verjetno še podražile. Vsaka občina bo najbrž hotela imeti vse. Mogoče z novo lokalno samoupravo vse preveč drobimo odločanje.«

DENAR LE ZA NAKUP GENETSKEGA MATERIALA?

SEVNICA — Predsednik družbenopolitičnega zbora sevnške občinske skupščine, diplomirani veterinar Franc Štirn, je ob proračunski razpravi opozoril, da sevnška občina stalno namenja denar za nakup plemenskega materiala, druge občine pa se pojavljajo v vlogi prodajalca. Štirn je menil, da bi lahko veterinar več naredila z obstoječim genetskim materialom.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Zadnji tržni ponedeljek so gospodinjstva med stajnicami najpogosteje sprasile za domača jajca (od 12 do 15 tolarjev), dobro so šle v promet tudi korenine hrena (30 tolarjev), saj se bliža velika noč. Suhomesnatih dobrot ob deveti uri ni bilo videti na stojnicah. Druge cene na ponedeljkovi tržnici (v tolarjih): čebula 55, čebulček za vlaganje 200, jabolka od 60 do 90, česen 250, čebulček 150, liter medu 250, propolis 100, krompir 40, kilogram fižola 100, domači čaji 50, suhe sljive in hruške 100, solata 150, slivovka 300, sadike solate (25 v šopku) 50, sadike zgodnjega zelja (15 v šopku) 50, lonček smetane 200, pol kilograma sirčka 100, rozine 300, orehova jedra 850. Kar veliko stonjnic so v tem spomladanskem času zasideli tudi vrtnarji. Cene lončnic so sedaj še visoke, vendar različne. Sadike pelargonije so po 100, bršljanke po 80, fuksijske po 60, vodenke po 50, gorenjski nageljni po 80, verdene po 60, rože slovenke pa po 120 tolarjev. Na tržnici je še vedno mogoče kupiti tudi sadike sadnega drevja in trt. Drevesne sadike so od 150 do 300 tolarjev, trte pa 75 tolarjev. Pokukali smo tudi v pokrito stojnico Sadja in zelenjave in Bernarda nam je zaupala naslednje cene nekaterih zelenih dobrot: banana 143, orehova jedra 700, lešniki 600, pomaranče 79, cvetača 145, ohrovt 99, čebula 66 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejmi so prodajalci pripeljali 227 do tri mesece starih in 11 starejših prašičev. Prvih so prodali 142 po 270 do 280, drugih pa 7 po 150 do 170 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Basagran popravi napako

Ni se zgodilo samo enkrat, da je strokovno ne dovolj podkovan ali zgolj nepreviden gojitelj krompirja s herbicidom uničil plevel in posevek. Je pač tako, da je uporaba herbicida v krompirju bolj zahtevna kot v drugih poljščinah in da je tudi zato zajela manjši obseg. Še vedno velja, da je v krompirju, če je le dovolj delovnih rok, plevel najbolje odstranjevati mehanično, s kultiviranjem in okopavanjem.

Če gre za večje površine, pa je herbicid neizbežen. Na voljo jih je cela vrsta, vendar ima skoraj vsak posebne zahteve. Spoštovanje priloženih pisnih navodil je nujno, pa še potem lahko pride do napake ali neučinkovitosti. Navedimo nekaj osnovnih pravil in zahtev.

Večletne in enoletne trave, med katerimi so posebej nadležni muhiči, pirnica in kostreba, najbolj zatremo, če njivo poškrpimo pol meseca pred saditvijo krompirja s pripravkom eptam in surpass ter ju takoj zadelamo v zemljo. Ta dva pripravka ne ogrožata pitne vode in imata zato prednost na območjih, kjer je voda že v nevarnosti. Najpogostejši način je zatiranje plevelov po saditvi, vendar pred vznikom krompirja. Tedaj daje najboljši rezultat preizkušen pripravke sensor, ki dobro zatire enoletne trave in širokolistne plevelce. Pozna pa izjemo, sensor namreč ni priporočljiv za krompirjevo sorto jaerla, ki velja tudi za možen nadomestek sorte igor. Pred vznikom krompirja lahko plevelce zatiramo še s prometinom, prohelanom, stompom 330 E in racelom, ki posebno dobro »obvlada« metliko, visok plevel, ki se v krompirju pojavi v poznejšem času.

Mnogokrat se zgodi, da večjega napada plevela ne pričakujemo, a se pojavi pozneje, ko je tudi krompir že vzniknil. V takem primeru so uporabni in priporočeni naslednji herbicidi: fusilade, gradisim, facus in basagran. Basagran je novejši pripravek, ki ga je dovoljeno uporabljati šele od lanskega leta in se je izkazal kot popravljalni napak pri zatiranju plevelov. Učinkovito zatira dve hudi plevelni nadlogi: smolenec, ščir, delno pa tudi slak.

Inž. M. L.

Namakanje suhokrajinske zemlje?

Inž. Zvone Mencej meni, da bi v Knežji vasi lahko zajeli dovolj podzemeljske vode za namakanje — Za raziskave in vrtino okrog milijon tolarjev?

KNEŽJA VAS — »Mnenja smo, da je mogoče na območju vrtač, južno od Knežje vasi in v vrtači pri vasi Luža zajeti potrebne količine podzemeljske vode za namakanje obdelovalnih površin.« je na vprašanje odbornika krajevne skupnosti Knežja vas, Janeza Majdeta, o možnostih zajema podtalne vode za namakanje kmetijskih površin odgovoril priznani strokovnjak za hidrogeologijo inž. Zvone Mencej.

Glede na kraško podzemlje pa ni mogoče natančno predvideti globine in števila vrtin za zajem potrebnih količin vode. Inž. Mencej pojasnjuje, da so pregledali arhivske podatke in si s predstavnikom trebanjske občine in krajevne skupnosti Knežja vas ogledali območje, kjer naj bi zajeli potrebne količine podzemeljske vode za namakanje. Širše območje Knežje vasi sestavljajo zgornje jurske plasti močno zakraselega apnenca. Na tem območju so številne globoke podorne vrtače. Podolje južno od Knežje vasi, kjer se pojavljajo podori, prekriva pol metra do meter debela plast zemlje.

»Predvidevamo, da v času obilnejših padavin ne more vsa podzemeljska

• Inž. Zvone Mencej predlaga, naj bi na vrtačnem območju južno od Knežje vasi ali v vrtači severno od vasi Luža izvrtali najprej raziskovalno vrtino manjšega premera do globine 100 metrov. To bi stalo okrog 720.000 tolarjev. V primeru ugodnega rezultata bi vrtino še razširili.

ska odtekati po razpokah in kanalih, zato se ob prepustnih conah dvigne celo na površino. Podzemeljska voda, ki teče približno v smeri sever—jug, to je iz nekraškega dela v kraški in naprej v izvire ob Krki ali v strugi Krke, se napaja iz padavin in dela poni-

Ugodna posojila!

Natečaj do konca aprila

LJUBLJANA — Republiško ministrstvo za planiranje (Ljubljana, Gregorčičeva 25) bo še do konca aprila sprejemalo zahteve za pomoč pri spodbujanju razvoja manj razvitih območij Slovenije. Poleg posojila za sofinanciranje gradnje cest, električnega omrežja, telefona, vodovodov in drugih infrastrukturnih naprav, je mogoče dobiti ugodno posojilo z 2-odstotnimi obrestmi in dveletnim moratorijem vračanja tudi za kmetijske naložbe. Zahtevek mora vsebovati investicijski program, lokacijo naložbe ter mnenje pristojnega kmetijskega svetovalca. Prosilca lahko dobi največ 30 odst. predračunske vrednosti naložbe, če je kmetija v desetikilometrskem mejnem pasu, pa 50 odst. Odkar imamo južno mejo in z njo povezane znane težave, bi bilo prav, da bi tudi naši ljudje izkoristili ugodnosti, ki jih ponuja v zakonu predvidena možnost za spodbujanje razvoja v demografsko ogroženih območjih. In še to: lani neodobrene prošnje je mogoče obnoviti, vendar prevrednotene z novo stopnjo inflacije.

O ZELENJADNICAH

ČRNOMELJ — Tukajšnja kmetijska svetovalna služba pripravlja za sredo, 22. aprila, ob 9. uri v sejni sobi skupščine občine predavanje o pridelovanju, vzgoji in varstvu zelenjadnic. O pridelovanju bo govorila dr. Mihaela Černe iz Kmetijskega inštituta, o varstvu zelenjave pa mag. Marta Ciraj iz Kmetijskega zavoda.

kle Temenice. Občasno prihaja podzemeljska voda na površje tudi v izviru Zibršice. Nadmorska višina najnižjega območja južno od Knežje

vasi je okrog 280 metrov. Nadmorska višina Krke, kjer naj bi pritekala podzemna voda iz območja Knežje vasi, je okrog 200 metrov. Iz tega je mogoče sklepati, da je najnižja gladina podzemeljske vode v vrtačah južno od Knežje vasi, v globini okrog 60 do 80 metrov,« pojasnjuje inž. Mencej.

P. PERC

VISOKE OCENE — Pretekli teden so v Metliki ocenjevali vina za letošnje razstavo belokranjskih vin ob Vinski vigredi. Najprej je vzorce pregledala predkomisija, ki sta jo vodila enolog Tone Pezdirc in mag. Julij Nemanič, potem pa jih je ocenila še strokovna komisija (na fotografiji) pod vodstvom dr. Dušana Terčelja. Letos je prišlo v oceno 410 vzorcev, od tega 352 belih in 58 črnih. Izločenih je bilo 161 vzorcev, precej pa jih je dobilo tudi izredno visoke ocene. Čeprav so, ko to poročamo, nekateri podatki še v obdelavi in bomo o njih natančneje pisali prihodnjič, pa je že moč reči, da bo na razstavi od belih vin 5 prejelo plaketo za vrhunsko vino, 16 veliko zlato medaljo, 79 zlato, 91 srebrno in 22 bronasto medaljo. Pri rdečih vinih pa bosta podeljeni 2 veliki zlati, 17 zlatih in prav toliko srebrnih medalj. (Foto: M.B.-J.)

Elektrika še pobija živino

Vsaka malomarnost ali varčnost pri napeljevanju in vzdrževanju električnih napeljav se lahko hudo maščuje

NOVO MESTO — V začetku marca so Staričevi v Radni vasi zjutraj našli v hlevu sedem krav mrtvih. Pobjoj, ki je naredil kmetiji velikansko škodo, je zakrivila elektrika oz. nepravilen odnos do nje. Hlev je sicer moderen, opremljen z vsemi napravami in tudi električna napeljava je bila kvaliteten postavljena. A kaj pomaga vse, ko pa je

bila varovalka premoščena in zaščitno stikalo, ki bi sicer moralo ob kratkem stiku samodejno izklopiti električni tok, ni delalo.

Podobnih pobojev živine, ki zaradi drobne napake v hipu opustošijo cele hleve, je preveč, da bi kdorkoli, ki ima strokovno kaj s tem, mirno gledal. Projektanti, vzdrževalci, kmetijski pospeševalci, vsi bi morali kmete in druge ljudi opozarjati, kako pomembno je, da je električna napeljava kvalitetna, tako po uporabljenem materialu kot po izvedbi. Vsaka napaka, improvizacija ali varčnost pa se lahko hudo maščuje, pravi elektroenergetski inšpektor pri Upravi inšpekcijskih služb Novo mesto, Andrej Sever, ki je prav tako vedno na voljo ljudem tudi za preventivno svetovanje. Niti predavanja ne bo odrekel, če ga bodo kje prosili.

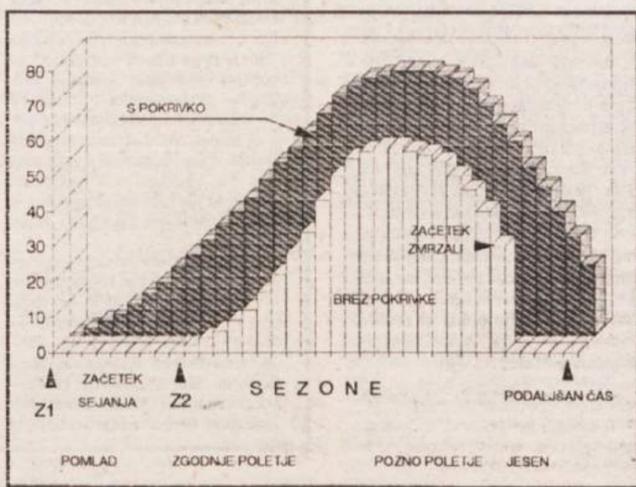
Predvsem naj bi bila vsaka napeljava narejena po načrtih, ki morajo upoštevati, kaj vse bo nekdo nanjo priključeval. Izvedba ni stvar kogarkoli, ampak elektrika, ki se na zadeve spozna. V hlevu mora biti električna napeljava gotovo dodatno zaščitena pred vlago in ločena od vodovoda. Obvezno so občasne meritve, ki pokažejo, če je morda vlaga ali kaj drugega poškodovalo podnožja varovalk, spoje ipd. Nepogrešljiva so ti. FID stikala, ki samodejno izklopijo tok, če je v napeljavi kaj narobe. Tako stikalo je treba občasno preizkusiti, ali dela ali ne, za kar ima vdelano posebno tipko.

Predvsem naj bi bila vedeti, da vsa strokovnost prve napeljave in tudi FID stikalo nič ne pomaga, če je na primer v napeljavi uporabljena ena ali celo več kakorkoli premoščenih varovalk. Te morajo biti originalne, sicer kot da naravnost kliče nadse nesrečo. Prav tako je treba vedeti, da nobena stvar ni večna in da segrevanje med obratovanjem, sonce, vlaga in udari strele pospešujejo »staranje« električne napeljave. In ker se je že začela gradbena sezona, inženir Sever opozarja, da je treba pred začetkom dela temeljito pregledati mešalce. Če je karkoli narobe, je to treba strokovno popraviti. Večino napak elektrika namreč predrago računa.

Z. L.-D.

PURANI

beli, težke pasme, stari 5 tednov, dobava 26. 4. in 6. 6. naročila in inf. (068) 44-963; (061) 783-382

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Le brez napak Sajenje vinske trte

Priprava tal, kakovost sadike in pravilno izvršeno sajenje so odločilni za donosnost in dolgoročni uspeh vinograde. Dolgoročni uspeh pridelave kakovostnega grozdja je zagotovljen edino v primeru, če trs v prvem letu lahko razvije veliko število razvejenih in dolgih korenin tudi v globlje plasti tal.

To dosežemo v primeru, če so tla spočita, globoko humozna in zrahljana. Sadika mora imeti poleg popolnoma zaraslega cepljenega mesta na peti sklenjen venec od 6—10 korenin na osnovi debeline 3 mm. Takšni sadiki moramo pri sajenju zagotoviti zadosti vlage in organskih gnojil.

Resno opozarjam na trajno prisotne posledice, ki se bodo v največji meri odražale kot izmenična rodnost in zaradi nje za 3—5% nižja stopnja sladkorja pri enakem povprečnem pridelku vinograde ter krajša doba rodnosti oz. življenjska doba vinograde.

Te posledice so zato, ker smo zanemarili potrebno počivanje tal in enakomernega rigolanja oz. rahljanja do ustrezne globine in ker ni v globljih plasteh dovolj humusa in zraka.

Posamezniki opuščajo rigolanje oz. globoko rahljanje tal in tla prerajajo samo z navadnim plugom. V tem primeru korenina težko najde pot skozi plazino v globlje zbite plasti. Mnogi sadijo takoj v prihodnjem letu, potem ko so posekali prejšnji nasad. S tem se v novem vinogradu bistveno poveča možnost napada boleznih, ostalih od starega nasada. Tudi sajenje v brazdo ali strojno vrtnje jam brez ročnega popravljanja ne omogoča enakomernega razvoja korenin.

Dogaja se še ena skrajnost, da povsod brez preudarka podirajo terase, ne glede na to, kakšna bo potem smer vrst in problem erozije ali suše. Ker obstaja (sorazmerno poceni) ustrezna mehanizacija za oskrbo ozkih enovrstnih teras, bodo le te še naprej imele prednost na vzhodnih in zahodnih ter sušnih legah.

Ker so kakovostne cepljenke še na zalogi, predlagam, da sami še enkrat preverite kakovost nabav-

ljenih cepljenk ter neustrezne reklamirane pri prodajalcu.

In na kaj morate biti pozorni pri sajenju? Glede časa, kdaj sadimo, velja paziti na to, da cepljenka ne bo pozebla. Možen je veliki izpad pri prijemu zaradi zastajanja vode v sadilni jami. To se pogosto dogaja pri dosajevanju in na težkih tleh kakor tudi na rjavem laporju, ki hitro razpada in postane nepropusten za vodo. Zato je priporočljivo, da prej na kritičnih mestih izkopljemo jame in tako preverimo, če v njih zastaja voda. Po potrebi kopljemo globlje, da damo na dno prod za drenažo ter sadimo plitveje.

Cepljenke bodo rastle bolj izenačeno, če cepiče pomočimo v 3-odst. močljivo žveplo (kosan, pepelin) in parafiniramo. Korenine je potrebno namakati v vodi 24 ur. Pred sajenjem jih damo v gosto zmes enakih delov kravjaka, ilovice in vode, tako da se oprimejo korenin, kar omogoči dober stik z zemljo. Sadilna jama naj bo široka sorazmerno količini organskega gnojila. Zelo dobro je, če kompost pomešamo z zemljo. Na ta način je najbolj enakovredno razporejen v večji prostornini tal, kar omogoča obilno razvejenje in porast korenin. Priporočljivo je, da tako posajeno sadiko zalijemo s 3 ali 4 litri vode. Soto moramo prej v posodi namočiti in premešati, ker se z zalivanjem ne navlaži. Na zelo sušnih legah je koristno dodati agrogel ali podobno sredstvo, ki zadržuje vodo. Na 2 litra deževnice damo 12,5 grama agrogela, počakamo eno uro, potem pomešamo z 12 litri zmesi humusa in zemlje, to damo na korenine.

Zaradi sorazmerno ugodne cene cepljenk, ki jih je še možno kupiti, je koristno posaditi vsa prazna mesta in zamenjati tiste trse, ki rastejo slabše od večine ostalih. Sadimo samo najboljše cepljenke, lahko tudi dvoletne. Zaradi težjih pogojev rasti moramo izkopati veliko sadilno jamo in dodati več organskega gnojila. Dobro je cepljenke parafinirati, kar trsničarji naredijo brezplačno.

Ker dolgi poganjki ne pomenijo, da bo trs dober — lahko je celo narobe — pustimo rasti vse odgnane poganjke, ker se tako tudi korenine razvijajo bolj sorazmerno.

Inž. JOŽE MALJEVIČ

OBVESTILO

AMZS TEHNIČNA BAZA ČRNOMELJ organizira tehnične preglede traktorjev in traktorskih priklopnikov po sledečem razporedju:

VINICA	v sredo	15. 4.	od 10. do 17. ure
SEMIČ	v četrtek	16. 4.	od 8. do 17. ure
ADEŠIČI	v petek	17. 4.	od 10. do 17. ure
PODZEMELJ	v torek	21. 4.	od 8. do 17. ure
METLIKA	v sredo	22. 4.	od 8. do 17. ure
RISALNICE	v četrtek	23. 4.	od 10. do 17. ure
SUHOR	v petek	24. 4.	od 8. do 17. ure
SLAMNA VAS	v torek	28. 4.	od 10. do 17. ure
DRAŠIČI	v sredo	29. 4.	od 10. do 17. ure

Pregledi bodo na običajnih mestih. Na mestu tehničnih pregledov lahko sklenete zavarovanje in podaljšate registracijo.

AMZS TEHNIČNA BAZA ČRNOMELJ

gospodinjki kotiček |

Zgodovina zeliščnega vrta

Pred davnimi 300 leti so vse rastline gojili za hrano in zdravila ali pa jih uporabljali na simboličen način kot varstvo pred zlom. Zamisel o ločitvi vrta z okrasnimi rastlinami od zdravilnih zelišč pa je zelo mlada. Najstarejši zapisi segajo nazaj do samostanskih vrtov. V poganjskih časih so uporabljali rastline kot sestavni del verskih obredov in praznovanj za očiščenje, okras in kadilo. Ta njihova vloga se je nadaljevala v zgodnji krščanski cerkvi.

Prebivalci samostanov so negovali vrtove in določene negovane rastline so bile simbol vrline, plevel pa so uničevali kot gloveške slabosti. Klitje semen je predstavljalo čudež vstajenja. V poznih renesančnih letih se je pojavila razlika v odnosu do rastlin in vrta. Zelišča so pričela izgubljati pomen. Vrtove so zasedali z novimi eksotičnimi rastlinami iz tujih dežel in na novo so oblikovali vrtove. Lastnosti zelišč so raziskovali v novem duhu znanstvenega raziskovanja. Vsi stari obredi in običaji, povezani z zelišči, so postali sumljivi. Včasih je poznavanje zeliščnih lastnosti bilo celo nevarno, ker je bilo često povezano s poganjskim verovanjem in črno magijo. Saj je bilo 17. stol. najbolj črna obdobje preganjanja in sežiganja čarovnic. V 18. stol. so zelišča gojili ločeno od okrasnih rastlin v vrtu. Prestavili so jih na hišne vrtove s sadjem, cvetjem in zelenjavo.

Proti koncu prejšnjega stoletja je zanimanje za stare vrtnne rastline spet oživel in v okrasnih vrtovih so pričeli gojiti dišeča zelišča ali pa so celo posebej načrtovali vrtove za plevelce in človeške slabosti. Najstarejši vrtovi so bili povezani z verskimi zgodbami. Razni templji so imeli svete gaje, puščavniki majhne kose zemlje in samostani celovite vrtnne sisteme, kjer so gojili zelišča, za hrano, zdravljenje in verske praznike. Prvi evropski samostani so prevzeli rimski vzorec z atrijem, ki je postal zaprt dvorišni vrt, obdan s stebri.

HELENA MRZLIKAR

Prodajajo spanje in hrano

Za poslovanje dveh restavracij in nekaj samskih domov oz. hotelov poslej skrbi delniška družba Pionir Standard

Ivan Ilijanič

NOVO MESTO — GIP Pionir je pred leti veliko vlagal v objekte družbenega standarda, v samske domove in restavracije. Zaradi zmanjševanja števila zaposlenih v zadnjih letih je del teh zmogljivosti ostal neizkoriščen. Nasploh pa postaja vse pomembnejše vprašanje dobičkonosnosti te dejavnosti, ki so jo v preteklosti vsaj deloma pokrivala druge dejavnosti podjetja. Za boljše ekonomsko učinkovitost naj bi zdaj poskrbela delniška družba Pionir Standard, v katero se je organizirala ta Pionirjeva dejavnost.

Nova delniška družba, ki je v stoodstotni lasti Pionirja, gospodari z restavracijama v Novem mestu in Krškem s kapaciteto 4 oz. 3 tisoč obrokov dnevno. Obe sta razmeroma novi in sodobno opremljeni, kvalifikacijska struktura zaposlenih je nadpovprečna, kar se navezadnje pozna v kakovosti hrane, ki jo pripravljajo. Zadovoljevat mora specifične potrebe delavcev v gradbeništvu. Z njo pa so očitno zadovoljni tudi drugi, saj je Standardu uspelo pridobiti travno oskrbo že nekaj manjših podjetij, ki se hočejo znebiti takšnih postranskih dejavnosti. V obeh restavracijah ali kje drugje Standard pripravlja tudi ohceti, poslovna in družabna sreča-

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

ZBIRAJO KOSOVNE ODPADKE

NOVO MESTO — Krajevna skupnost Center se je pridružila aprilski akciji Urejanje okolje. Štiri velike posode za smeti so že postavljene pri bloku na Jerebovi ulici 20, na Dalmatinovi ulici (pri trafostaji), na Dilančevi (pri kemični čistilnici) in na Društvenem trgu (parkirišče pri upokojenih). Vodstvo krajevne skupnosti prosi krajanje, naj se v tem tednu dni znebijo vsega, kar jim ne služi več in jim je v napoto.

MANJ KLIMATSKEGA ZDRAVLJENJA ZA BORCE

NOVO MESTO — V lanskem letu je bilo na klimatskem zdravljenju 98 borcev iz novomeške občine, kjer je bilo konec 1991 blizu 1900 članov borčevske organizacije. Skupaj so bili lani borci na klimatskem zdravljenju 1331 dni. Leto prej, se pravi 1990, pa je bilo klimatskega zdravljenja deležnih 141 borcev, ki so bili v zdraviliščih skupaj 2373 dni.

- Resnična oblast ni nasilje, marveč resnica. (Guardini)
- Gorje dežel, katere generali vstajajo zgodaj! (Fan)

Šmarječani terjajo pošto nazaj

Vzeli so jim jo pred dvajsetimi leti, češ da ni donosna — Nova občina brez pošte?

ŠMARJETA — V tej razviti krajevni skupnosti, ki združuje 12 vasi, še danes ne morejo pozabiti leta 1968, ko so jim vzeli pošto in jo preselili v Šmarješke Toplice.

»Vsi smo bili proti. Bilo je veliko sestankov, hodili smo v Novo mesto, protestirali in šli celo tako daleč, da smo pošto čuvali oboroženi s puškami, vendar so nas na koncu preselili. Rekli so, da bo pošta ostala. Ko pa smo mi zapustili stražarska mesta, so pošto preselili. Šmarječani smo tako že dobri dvajset let jezni na poštarje. Sam ves ta čas nisem prestopil praga sedanje pošte v Šmarjeških Toplicah. Če je sedaj čas za popraviljanje v komunističnem enoumju narejenih krivic, naj to storijo tudi nam v Šmarjeti in nam vrnejo pošto,« je na petkovem zboru krajanov v večnamenskem domu v Šmarjeti povedal takratni predsednik krajevne skupnosti Franc Medle. Petdeset krajanov na sestanku je zaploskalo, zatem pa so mnogi

med njimi iz dejstev utemeljevali, zakaj mora pošta nazaj v Šmarjeto.

Jože Zoran se je prav tako spominjal tistih časov. Povedal je, da so šmarješko pošto načrtno delali nerentabilno. Kar nekaj let je bila pošta odprta po štiri ure, potem po dve uri, potem le še nekajkrat v tednu, dokler jo niso dokončno zaprli. »Naše najbolj oddaljene vasi so povprečno oddaljene od Šmarjete 4 do 6 kilometrov. Če morajo po paket v Šmarješke Toplice, je to še dodatna 2 kilometra v eno smer. Kmet za takšna potovanja nima časa, avtobusne zveze so slabe, zato tudi niso redki primeri, ko se ljudje po pokojino odpravijo kar peš,« je zbranim povedal in tako v razgovor vključil predstavnika pošte iz Novega mesta Toneta Gabrijela. Ta je

Vojna še odganja turiste od nas

Krkina Zdravilišča delajo vse, da bi čimprej pozabila lansko slabo turistično leto, a jim politika križa račune — Po novem samostojna družba o.o.

NOVO MESTO — Lansko leto je bilo za turizem tako hudo, da bi ga tudi v Krkinih Zdraviliščih najraje čimprej pozabili. Seveda bo trajalo vsaj dve do tri leta, da bodo dosegli nekdanje število nočitev, posebno tujih gostov, ki jih je bilo 30 odst., radi pa bi jih celo povečali na 40 do 45 odst. To ne bo lahko, saj vsaka zaostritev razmer onstran Kolpe takoj vpliva na poljenje hotelov. Med ljudmi v tujini se namreč zelo počasi uveljavlja podoba Slovenije kot samostojne, od Jugoslavije ločene in mirne države, za kar bi morala mlada država oz. njena oblast narediti več.

»Lanska vojna in ekonomska kriza sta močno vplivali na našo dejavnost,«

Prošenj je manj

V novomeške vrtce bodo sprejeli skoraj vse malčke, v Šentjerneju le tretjino

NOVO MESTO — V času vpisa v prvi polovici marca in še kasneje so starši vložili 442 prošenj za sprejem otroka v enega od vrtcev v okviru Vzgojnovarstvene organizacije Novo mesto z letošnjim septembrom, oddali pa tudi 80 evidenčnih vlog za sprejem prihodnje leto. 353 prošenj je za sprejem otrok v vrtce in družinska varstva v Novem mestu in okolici, 28 za Stražo in 61 za Šentjernej.

Število prošenj se zmanjšuje že nekaj let, letos jih je 154 manj kot lani. Kljub temu še vedno ne bodo mogli ustreči vsem. V Novem mestu je pomanjkanje prostora sicer manjše, tako da bodo lahko sprejeli praktično vse otroke. Le s prostorom v domu najbližjem vrtcu v vseh primerih ne bo mogoče ustreči. Potrebe na Drski in na Majde Šilc so večje od možnosti in bodo starši morali voziti otroke v vrtce v druge dele mesta. Tudi v Straži večjih problemov v varstvom predšolskih otrok naj ne bi bilo. Huje je v Šentjerneju, kjer bo v vrtcu, družinskih varstvih in v zasebnem vrtcu le 24 prostih mest, malčkov, potrebnih varstva, pa je, kot rečeno, 61.

Za popoldansko varstvo je toliko zanimanja, da bo delal naprej oddelek v vrtcu v Ločni, vprašanje pa je, ali bodo lahko sprejeli vanj tudi enoletnike. Za krajše oblike varstva je tudi nekaj zanimanja, a zelo različno po različnih krajih, tako da bodo v VVO šele natančneje pogledali, kaj bi se kje dalo organizirati.

pravi direktor Krkinih zdravilišč Vladimir Petrovič. »Klub temu smo poslovali razmeroma dobro, osebne dohodke smo normalno izplačevali, pa tudi število nočitev se je zmanjšalo le za desetino, medtem ko se je v drugih slovenskih zdraviliščih do polovice. Po velikih naporih in denarju, ki smo ga vložili v propagando, nam je uspelo priti v naj-

Vladimir Petrovič

zahtevnejše kataloge v svetu in smo za leto optimisti. Načrtujemo 300.000 nočitev, od tega 18 odst. tujcev. To je bilo videti pred zadnjimi dogodki v BiH povsem uresničljivo, sedaj pa nekaj slabše, saj že prihajajo odpovedi. Zelo težko bo tudi obvladovati naraščajoče stroške. Pričakujemo, da bo vlada pomagala z oprostitvijo plačila določenih davkov, vsaj dokler ni več tujcev, ki plačujejo več.«

Krkina Zdravilišča vseskozi skrbijo za visoko raven svoje ponudbe. Lani so dogradili zdravilišče v Šmarjeških Toplicah, te dni pa gre v gradnjo 7,5 milijona mark vredna naložba v Dolenjskih Toplicah. Zgrajen bo zdravstveni trakt ter adaptiran kopalniški dom, s čimer bo zdravilišče dobilo status modernega centra za rehabilitacijo. Radi bi adaptirali hotel Metropol pa tudi Garni hotel na Otočcu, ki brez temeljite obnove po

polletnem položaju begunskega centra ne more iti v normalno funkcijo. Za Otočec, kjer se z različnimi dejavnostmi že zdaj trudijo pridobiti stacionarne goste, imajo sicer še druge načrte. Z izgradnjo petih zunanjih in treh pokritih tenis igrišč, fitness centra, savne ipd., pri čemer računajo na odziv domačega pa tudi tujega kapitala, naj bi postal moderen športni center. V kratkem naj bi na Otočcu začela delati tudi igralnica, za katero imajo že nekaj časa dovoljenje.

Kaj bo z gradom, katerega lastnik se je oglašil, se ne ve, saj mu je partner za pogovore država, ne pa Krka, ki je iz poskodovane stavbe naredila luksuzen hotel.

Zdravilišča so po novem ena od treh Krkinih družb z omejeno odgovornostjo. Direktor Petrovič pravi, da je velika prednost, da je do reorganizacije prišlo na miren način, ko Krka ne doživlja nobenih travm. Še vedno so močno povezana s Krko, ki bo po pogodbi še naprej zanje opravljala določene storitve.

Družba ima pet poslovnih enot (Zdravilišča Šmarješke in Dolenjske Toplice ter Strunjan, Otočec in Gostinovo Novo mesto), ki delujejo kot samostojni profitni centri, skupen je le razvoj, mar-

• Zdravilišča se bodo prej ko slej preoblikovala v delniško družbo, da pa bi zagotovili hitrejši razvoj, se odpirajo domačemu in tudi tujemu kapitalu. Pri tem nameravajo ohraniti svoj večinski delež, saj bi bila po Petrovičevem prepričanju nesmiselno in celo škoda prodajati tujcem tisto, kar znamo delati in kar nam daje identiteto. V Zdraviliščih je še 530 zaposlenih, število so v zadnjem letu na human način zmanjšali za 180. Delavci so polno, včasih že kar preveč zaposleni, tako da jim za boljše poslovanje ostaja le povečevanje dohodka. Temu se lahko nadejajo, če se tuji gostje ne bodo bali priti k nam in če bodo domači z izboljšanjem gosposarskih razmer spet začeli več trošiti.

keting, finančni servis in pa skrb za uveljavljanje ugodne podobe družbe.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Na Javorovici spet za vse ljudi dobre volje!

Šentjernejski borci NOV pripravljajo skupno srečanje ob državnem prazniku 1. maju

Hitro se je obrnilo leto, polno pomembnih dogodkov v mladi državi. Slovenska skupščina je lani med drugim potrdila tudi tri nove državne praznike: 27. april — dan upora proti okupatorju, 25. junij — dan državnosti, in 26. december — dan samostojnosti.

Letos jih prvič praznujemo. Dobro se še spominjamo lanskoletnega množičnega srečanja Dolenjcev na prijazni Javorovici nad Pleterjami, ko so številni ljudje ponovno izražali želje, da bi se tam za prvi maj, mednarodni praznik dela, še srečevali. Iz krajevne organizacije Zveze borcev v Šentjerneju je prišla misel, da bi se letos 1. maja spet množično zbrali na tej gorjanski vzpetini.

Predsedstvo občinskega odbora ZB v Novem mestu je prejšnji teden razpravljalo o tej šentjernejski pobudi. Žal krajevna skupnost Šentjernej letos pri počastitvi 27. aprila, ki ga prvič slavimo kot državni praznik — dan slovenskega upora proti okupatorju, z borci NOV ne bo sodelovala. Kot so povedali, bo KS v ta namen pripravila posebno sejo, ni je pa zraven v pripravah za zopetno množično srečanje Dolenjcev na Javorovici. Pobuda, da bi občinska skupščina prevzela pokroviteljstvo na srečanju, tudi ni uspela. Zveza borcev se je zato obrnila na vodstva vseh političnih strank, ki jih vabi k sodelovanju in udeležbi njihovih članov na Javorovico.

Tako bomo na Javorovici prvega maja počastili kar več pomembnih dogodkov: 27. april, nekdanji državni praznik. Na slavo bodo prišli borci Prvega dolenjskega bataljona in člani ter aktivisti Gorjanskega bataljona. Med sindikati prejšnji teden še ni bilo zagretosti, da bi

na Gorjance povabili delavce, neglede v katerem sindikatu so vlašeni. Se sindikat umika? Odgovora še ne poznamo, menimo pa, da boj za delavske pravice ni nobena ideologija, pravijo na Zvezi borcev. Stoletni spomin na prvomajске delavske praznike, ki jih slavijo po vsem naprednem svetu, je treba trajno ohraniti tudi pri nas. Zlasti se, ko so prav šentjernejski in drugi delavci skupaj z dolenjskimi kmeti zadnja leta tako dobro pripravili uspela srečanja na Javorovici.

Zbrani Dolenjci bodo na planini tudi letos skromno počastili 113 partizanov in partizanov 4 bataljona Cankarjeve brigade, ki so 16. marca 1944 z življenji končali svoj boj za svobodo domovine. Med njimi jih je bilo 33, ki so se zavoljo popolne obkoljenosti bataljona predali Nemcem in domobrancem, pa so jih slednji pobili, gole razmesarili in onečastili njihova trupla. Takrat so bili partizani že od zaveznikov priznana vojska, zato je pomor borcev na Javorovici vojni zločin.

Za srečanje na Javorovici tekó dobre priprave. Sodelovala bo godba na pihala in šentjernejski oktet, poskrbljeno bo za avtobusne prevoze tistih, ki sicer ne bi mogli tja, pa tudi na vse drugo mislijo organizatorji. Stranki socialistov in demokratske preneve bosta posebej vabili svoje člane na prvomajski izlet na Javorovico. Tja pa so, neglede na članstvo v katerikoli stranki, povabljeni tako kot lani vsi ljudje dobre volje!

Šentjernejski borci še posebej vabijo na Javorovico nekdanje aktiviste OF, kmečke matere in očete, partizane, delavce, mladino in vsakogar, ki hoče doživeti lep dan in prvi maj na gorjanskih košenicah! Tg.

JEZIKI — Med nedavnim obiskom v novomeškem Revozu so slovenskega gospodarskega ministra dr. Andreja Ocvirka nujno poklicali k telefonu. Po stopku je bil dolgotrajen. »Bonjour, dober dan. Excuzes-moi, oprostite. Le telephone pour monsieur Ocvirk, telefon za gospoda Ocvirka,« je zgoleda prijazna gospa, da se je ministru na koncu skoraj zareklo »merci, hvala«. Francoščina na obiskovalce ni naredila dosti manjšega vtisa od programa Clio, posebno podkrepljena s podatkom, da se je mora v Revozu pridno učiti prek 500 zaposlenih. Da znanje jezikov ni nič slabega, posebno, če si pripadnik majhnega naroda, da pa mora biti v nas res nekaj hlapčevskega, da dovolimo na svojih tleh kot uradni tuj jezik, se je utrinilo le redkim.

DEVIZE — Pretekli petek so v Krkinem hramu na Trški gori smekali glavno »špico« za oddajo »Boš videl, kaj dela Dolenjci«, s katero se misli TV Slovenija konec aprila in v začetku maja z osmimi polurnimi prikazi dolenjske eksotike v najbolj gledanih terminih očitno oddolžiti za vztrajno zapostavljanje tega konca Slovenije na ekranu. Bilo je zabavno in veselo, za kar je poskrbel tudi Lojze Slak s harmoniko, eden glavnih nastopajočih, prisotni republiški ministri pa v zdušja niso kvarili. Nad vzdušjem in Slakom je bil navdušen tudi dunajski župan, ki se je pojavil v hramu v spremstvu Krkinega »generalnega« Miloša Kovačiča, in to tako zelo, da je Slaku odebil žep z nekaj konvertibilnimi tisočaki. Ti so menda odtehtali zamero županu zaradi nepoznavanja kralja slovenskih narodnjakov.

TAKSI — Z zamudo je prišlo do nas vest o prigodah rojaka iz Argentine, ki se je ob prihodu v Novo mesto po dolgih letih ležal poslužiti storitev taksi službe. Taksist K. je bil očitno slabe volje, saj se mu ni dalo razmišljati, kje v mestu je naslov, na katerem so pričakovali izgubljenega sorodnika. Ta je dobil v roke karto Novega mesta, na kateri naj bi pokazal, kam se želi odpeljati. Z ulicami in številkami so bili še potem križi, pravo hišo je obiskovalec iz Argentine po nekaj obvozhjih okoli nje spoznal sam po opisih, ki jih je dobival v Argentino v pismih. Taksistu niti nerodno ni bilo in je mirno zaračunal kilometre, ki bi skoraj zadostovali za pot do Ljubljane.

VZORCI — Takoj po salamiadah so se inšpektorji odpravili v dolenjske gostilne jemati vzorce suhomesnatih izdelkov, ki jih imajo v svoji ponudbi gostilničarji. Red mora biti, na mize ne more priti vse, kar bi se komu zahotelo. Z inšpektorji je šlo v analizo tudi na pol prezezanih 84 dekagramov salame iz znane gostilne v okolici Novega mesta. Izvid analize je gostilničarja pošteno presenetil. Ne ugotovitev, da gre za vzorec prvovrstne kakovosti, v kar je bil prepričan brez analize, ampak podatek, da so pristojni analizirali 25 dek vzorca domače salame. Da salame sčasoma izgubljajo na teži, mu sicer ni neznano, tako hlačenje v kratkem času pa je tudi zanj nekaj povsem novega.

Ena gospa je rekla, da niti novinarstvo pri nas ni več, kar naj bi bilo — ogledalo nepravilnostim. Marjan Anžur, ključni človek stavkajočee Adrie Caravan, je, zahvaljujoč Dnevnikovemu dopisništvu, dva dni pred javno objavo zvedel za kompromitirajoče pismo na svoj račun od najozjih sodelavcev. In ukrepal!

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 18. aprila, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure, naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Market Dolenjka na Kristanovi
- od 7. do 19. ure: trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi
- od 8. do 20. ure: PERKO mini market na Otočcu
- Šentjernej: Mercator—Standard Samopostrežba
- Dolenjske Toplice: prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Market Dolenjka
- Straža: Mercator—KZ Krka Samopostrežba
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure: Dolenjka Samopostrežba, Glavni trg 23
- od 8. do 12. ure: trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi
- od 8. do 12. ure: PERKO mini market na Otočcu

MENJALNICA — Čeprav je menjalnica Črnomaljskega Integrala na mednarodnem mejnem prehodu v Metliki kar dobro živela, kar pomeni, da so jo odkrile že številne stranke, pa je imel prav direktor Integrala pretekli teden precej težav, da jo je našel. Še sreča, da se policisti in carniki na menjem prehodu dobro spoznajo na svoje delo, sicer bi direktor v svoji iskalni vneti najbrž zabredel tudi onkraj Kolpe, na Hrvaško. Ta »ekspedicija« pa je bila precej koristna, saj je direktor spoznal, da morajo na menjalnico nemudoma namestiti velike napisne table, da se ne bi iskanje menjalnice spreverilo v vsesplošno tavanje po mejnem prehodu.

RAZSVETLJAVA — Kar nekaj Črnomaljev se je razburjalo, ker so pretekli teden nekaj dni tudi podnevi svetile luči javne razsvetljave. Ko so pozvedovali, zakaj, saj je elektrika preveč draga, da bi si z njo svetili še podnevi, so dobili pojasnilo, da zamenjujejo žarnice. Najlaže ugotovijo, katera je odgovodala, če pač prižgejo vse luči. Krajani s takšnim odgovorom niso bili najbolj zadovoljni, prepričani, da bi bilo veliko ceneje, če bi pregorele žarnice označili drugače. Na primer: da bi na vsak stolp različne svetilke, ki je odgovodala, zavezali masnico.

STAROST — Na splošno je znano, da je povprečna življenjska doba žensk precej daljša kot moških. Tudi v črnomaljskem domu starejših občanov je tako. Člani občinskega izvršnega sveta so bili nad tem podatkom precej začuden, pa jim je direktor doma podal obrazilo, ki jo je slišal na enem od strokovnih posvetov: »Ženske živijo dlje zato, ker nimajo žen.« No, tudi smeh pomaga k daljšemu življenju.

Sprehod po Metliki

ŽE KAR NEKAJ ČASA je trgovina Barve laki odprta cel dan. Tako so sklenili pri Mercatorju, ko so ugotovili, da so kupci z zapiranjem trgovine ob 15. uri nezadovoljni. Mercator pa je podjetej, ki so mu stranke svetinja, njihove želje pa povečja.

POGOVORU METLIČANI večkrat pohvalijo skupino, ki skrbi za uređitev mestnih parkov in zelenic. Posebej so navdušeni nad vodjo, ki se mu pozna, da je mojster svojega poklica. Metlika počasi dobiva videz urejenega kraja, in če bo Turistična zveza ocenjevala takšna in podobna naprežanja, Metlike nikakor ne bo mogla prezreti. Bodeča neža bo le grenak spomin na preteklost. PODZEMELJSKI NOGOMETNI KLUB KOLPA dobro skrbi za igrišče pri tamkajšnji osnovni šoli. Fantje redno kosijo travo, postavili so ograjo, v kratkem pa bodo zgradili tudi lično okrepčevalnico. Da bi prišli do denarja, ki jim ga kronično primanjkuje, bodo pripravili junija veliko kulturno — zabavno prireditev.

PRITILČJE STAVBE, v kateri je metliška občinska uprava, so preuredili tako, da zaposleni v pisarnah lahko skozi šipo vidijo, kdo koraka v višja nadstropja, kjer sedijo in delajo šefi. To je dobro, saj je še vedno dovolj časa po telefonu sporočiti, da se bliža nevarnost v podobi tega ali onega »poklicnega morilca«. Da le-teh ni tako malo, vam bodo potrdili izmučeni obrazi predsednika, izvršnika in drugih.

Trebanjske iveri

SISTEM — Slovenska ljudska stranka naj bi se imenovala Krščansko — ljudska stranka, je na občnem zboru SKZ — LS, podružnice Trebnje predlagal Marjan Dolenski (SKD, neopredeljen). O bodoči ureditvi občin naj bi po njegovem obvezno odločali na referendumu, saj nikogar ne bi smeli v nič prisiliti in bi morali čimprej in dosledno popraviti krivice »bivšega stalinistično-sa-tanškega sistema, ki je znal urediti sistem tako, da je gledalo vse O.K.«

SAMOSTOJNOST — Na prireditvi Slovenski ključec 92 je nagodnudi Stanko Tomšič, po domače Špančev Nace, spod Debena v dolenskem narreču ošvrkal politiko, ki seže tudi na oni svet. Ko bodo v Velikem Gabru samostojni, se pravi, ko bodo imeli svojo občino, ne bodo pustili niti tega, da bi Temenica tekla proti Trebnjemu, odprti naj bi tudi hotel A kategorije za gospode ROME, da bi s tem veliko pripomogli k razvoju romskega turizma. V Sentrupertu bi na gradu Skrijevo uredili rezidenco za odstavljene Peterletove ministre, v Trebnjem pa prvo javno hišo, je stihal pokojni Špančev Nace.

PESEM — Komorni zbor Trebnje, ki deluje pod umetniškim vodstvom Igorja Teršarja, je konec preteklega tedna na Naši pesmi 92 v Mariboru nad vse uspešno zastopal barve dolenskega zborovskega petja. Trebanjci so namreč sebi in vsemu zborovstvu južno od Ljubljane pridobili bronasto plaketo mesta Maribor. Trebanjsko družinsko podjetje Lorenzi se je izkazalo kot eden izmed pokroviteljev zelo odmevne kulturne prireditve, tokrat celo mednarodne, katere pokrovitelj je bil tudi predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan. Povejmo še, da so absolutni zmagovalci Naše pesmi 92 Ljubljanski madrigalisti.

KONČNO PROSPEKT O BELI KRAJINI

ČRNomeLJ — Tukajšnji Integral je skupaj s črnomaljsko in metliško občino pred kratkim izdal prospekt o Beli krajini z naslovom »Dežela, kjer se je rodila beseda lepota«. Kar precej časa je že preteklo, odkar je izšel zadnji prospekt o deželici ob Kolpi, zato je omejenji prospekt, ki ga je oblikoval Boris Lorkovič, za sedaj tudi edini, s katerim se lahko Bela krajina predstavi svetu. Ne čudi torej, da je zanj na nedavnem sejmju Alpe-Jadran v Ljubljani vladalo precejšnje zanimanje, res pa je tudi, da bi se morali Belokranjci lotiti še več podobnih potez za promocijo svoje deželice.

VEČ VRTNIN IN CELO POLŽI

ČRNomeLJ — Pridelava vrtin je bila v zadnjih letih v črnomaljski občini precej zanemarjena, lani pa so v kmetijski zadrugi skupaj s svojimi kooperanti že naredili pomemben korak naprej. Letos nameravajo pridelavo vrtin v občini znatno povečati, zato imajo v zadrugi tudi posebno organizatorico inž. Mojco Črnič, ki bo delala predvsem na tem področju. Del pridelka bo porabil Belsad, nekaj pa naj bi tudi izvozili. V letošnjem letu bodo pričeli v črnomaljski občini tudi z vzgojo semen za ljubljansko Semenarno, kajti strokovnjaki ugotavljajo, da so možnosti za tovrstno dejavnost v Beli krajini zelo dobre. Zanimivo je, da se v črnomaljski občini lotujejo še ene novosti: farmske vzgoje polžev.

Končno le menjalnica na mejnem prehodu

METLIKA — Ker je imel Kompas izključno pravico do odpiranja menjalnic na slovenskih mejnih prehodih, je kmalu potem, ko je bil v Metliki odprt mednarodni mejni prehod, prišel tudi v to belokranjsko mesto. Toda ker ni bilo prometa, kakršnega je navajen na mejnih prehodih z drugimi državami, je po dveh dneh odšel. Potem nekaj mesecev na tukajšnji meji ni bilo menjalnice, v začetku aprila pa jo je odprl črnomaljski Integral.

Čeprav smo registrirani tudi za to dejavnost, smo imeli precejšnje težave z ministrstvom za notranje zadeve in finance, preden smo uspeli, pravi Vera Marušič. »V prvih dneh je bila največja ponudba hrvaških dinarjev, ki so jih stranke želele zamenjati za tolarje. Odkupujemo jih v razmerju 1:0,6, prodajemo pa 1:0,7. Zavedamo se, da hrvaških dinarjev ne bo sprejela nobena banka, sami pa jih tudi ne moremo kopičiti v nedogled. Zato bomo poskusili navezati stike z drugimi menjalnici v Sloveniji, zlasti tistimi, ki nimajo hrvaške valute.

Seveda se v Integralu zavedajo, da vsaj v začetku v menjalnici ne bo velikega dobička. Najprej se morajo urediti odnosi med Slovenijo in Hrvaško in umiriti razmere v sosednji državi.

M.B.-J.

OBČINSKE PLAKETE — Ker v Metliki lani niso praznovali občinskega praznika, so občinske plakete podelili šele pretekli teden na redni seji skupščine občine. Prejeli so jih dipl. inž. Stane Bajuk za prizadevanja pri razvoju kmetijstva in boljšega življenja na podeželju in v občini nasploh, Občinska organizacija Rdečega križa za prostovoljno humanitarno delo, Belokranjski muzej iz Metlike pa za pomembno družbeno, kulturno in politično vlogo, ki jo je odigral v 40 letih obstoja. Na fotografiji: predsednik skupščine občine Metlika Branko Matkovič izročila plaketo ravnatelju muzeja prof. Zvonku Rusu (na desni). (Foto: M.B.-J.)

148 POGODB

TREBNJE — Občina Trebnje je postala po novem stanovanjskem zakonu lastnica 291 stanovanj, do 18. marca letos pa je bilo podpisanih 148 pogodb o prodaji stanovanj. Občinski sekretariat za družbeno planiranje in gospodarstvo je v odgovoru na odborniško vprašanje Alojza Metelka v zvezi s prodajo družbenih stanovanj pojasnil, da sta pri tem sekretariatu odprti le dve vlogi za odprodajo stanovanj prav zaradi dokazila o državljanstvu. Vsi kupci so morali predložiti tudi potrdila o stalnem prebivališču. Upravni organ ob prodaji stanovanj ni preverjal v naravi, ali kupec stanovanja dejansko stalno prebiva ali ne.

Zavist tudi do dobrih podjetij?

Tovarna opreme na Mirni dobro posluje, njeno trdnost pa bi lahko zamajali zastoji pri proizvodnji prikolic, podobni tistim ob stavki v Adrii

MIRNA — Tovarna opreme, d. d., Mirna (TOM) je v drugi polovici lanskega leta, odkar posluje kot novo podjetje in pravna oseba, ustvarila dobiček. Navkljub velikim zagatam ni bil TOM niti en dan finančno blokiran, za tekoče poslovanje pa se ni pretirano zadolževal. Direktor TOM-a Janez Dulc poudarja, da sicer v teh časih, ki se zdajče niso tako, da bi lahko govorili o podjetništvu in trgu in podobnem, ni najbolj modro kazati nazven, da si dober. Direktor Dulc je ob stavki v novomeški Tovarni prikolic komentiral, da nekateri samoljubni šefi v Adrii Caravanu v preteklosti niso dovolj resno vzeli na znanje opozorila, naj se pripravijo na hude čase. Seveda se je moral TOM zaradi stavke Adrie, ki je njegov pomemben poslovni partner, naglo drugače organizirati, prezaposeliti delavce iz prikoliške konfekcije, da ne bi bilo treba pošiljati delavk domov na čakanje in zniževati plač. Zaenkrat jim je to uspelo. Sindikalna organizacija TOM-a je

moralno sicer podprla vse zahteve stavkajočih delavcev v Adrii in v njenih firmah, je pa stavkovna odbora Adrie v Brežicah in Novem mestu tudi obvestila, da na Mirni kljub temu dela ne bodo prekinjali. Ko smo že pri plačah, povejmo, da v TOM-u vse bolj uveljavljajo določila pravilnika o uspešnosti, ki naj bi v celoti zaživel do konca junija. Z njim naj bi za vselej naredili konec lažni solidarnosti, da bi dajali potuho slabim delavcem, zato bodo na koncu lahko plače med najboljšim in najslabšim

IZ NAŠIH OBČIN

Humano delo, postavljeno na trg

V domu starejših občanov nemočni v bitki proti primanjkljaju — Veliki stroški za elektriko in ogrevanje — Prevladujejo bolni oskrbovanci

ČRNomeLJ — Tukajšnji dom starejših občanov je v štirih letih, odkar obstaja, lansko leto prvič zaključil z izgubo. Vzroke za primanjkljaj so v zavodu najprej iskali pri sebi, vendar so ugotovili, da v ničemer, razen v veliki porabi električne energije in ogrevanja, bistveno ne odstopajo od drugih tovrstnih zavodov na Dolenskem. V domu pa se boje, da lanskega primanjkljaja, 1,7 milijona tolarjev, ne bo moč pokriti, tudi zato ne, ker so prve tri mesece letošnjega leta prav tako končali z okrog milijon SLT izgube.

Po besedah direktorja Milana Krajnc-a so vzroki za izgubo zunanji in nanje nimajo vpliva. Gre za nestvarno ovrednoteni program zdravstva, rast cen živil, zdravil in sanitetnega materiala, energije, revalorizacijo amortizacije. Dodatne stroške so imeli lani tudi zaradi beugncev.

Čeprav je povprečna starost oskrbovancev 68 let, pa je večina moških v črnomaljskem domu starih 70 do 80 let, ženski pa od 80 do 90 let. Več kot polo-

zgovoren podatek. Ekonomska cena je za popolnoma zdrave in pokretne okrog 15.000 SLT, za popolnoma nepokretne pa kar za deset tisočakov višja. Toda tudi zaradi varčevalnih ukrepov je v domu namesto 77 le 62 zaposlenih, kar pa se je že pokazalo kot nesprejemljivo, saj s tem postaja ogroženo tako zdravstveno kot splošno stanje oskrbovancev.

Res, da so bile cene v črnomaljskem domu starejših občanov v zadnjih mesecih preteklega leta za 4 odst. nad slo-

venskim povprečjem, toda po Krajnc-evih besedah je prav njihov zavod edini te vrste v Sloveniji, ki se pri plačah strogo drži kolektivne pogodbe, izplačujejo pa najmanj, kar se lahko izplačajo. A povsod, kjer je direktor iskal izhod iz težav, ki jih tarejo, so ga v glavnem usmerili k ustanovitelju, torej skupščini občine. Razumljivo, da so se na izvršnem svetu strinjali, da domu morajo pomagati že zaradi njegove humane vloge, ki pa je preveč izpostavljena trgu. Zato so imenovali tudi skupino, ki bo zavodu priskočila na pomoč predvsem pri prepečevanju vzrokov za dodatno izgubo.

M. BEZEK-JAKŠE

TREBANJCI DOBILI SVOJ GRB

TREBNJE — Kot nam je v ponedeljek povedal predsednik sveta krajevne skupnosti Trebnje, Alojz Podboj, v njej pa so bili tudi Marko Koščak, Ciril Pungartnik in France Režun, je za trebanjski grb izbrala rešitev Kropivškove: štiri simboli v modri in zeleni barvi, ki ponazarjajo gričevnato okolico mesta z dolino reke Temenice, in levom, znamenjem preteklosti, ko je bil na tem kraju rimski municipij. Ščit v kateremkoli položaju dovolj razpoznavno podarja tudi črko T.

Proračun brez spremenjenih vsot

Metličani le z dvema amandmajema sprejeli predlog občinskega proračuna — Opozorila pred inflacijo, ki je že letos vzela del načrtovanega denarja

METLIKA — Čeprav je bilo na predlog metliškega proračuna precej pripomb, še več pa zahtevkov delegatov po pojasnilih, s katerimi so bili v glavnem zadovoljni, pa so na koncu sprejeli le dva amandmaja. Šlo je za vsebinsko dopolnitev 5. in 8. člena predloga odloka, medtem ko številč tokrat niso spreminjali. Kot je uvodoma dejal predsednik izvršnega sveta Jože Matekovič, so v Metliki kar dobro sestavili oz. dopolnili že osnutek občinskega proračuna.

Tudi iz delegatskih klopi je bilo slišati tovrstno pohvalo, sicer pa je bilo več pripomb na račun raziskovalnih dejavnosti, kjer bi morali posvetiti več pozornosti študentom, ki opravljajo raziskave v občini. Tu ne bi šlo za velik denar, so pa tovrstne naloge še kako koristne. Prav tako naj bi se nadaljevale raziskave na PCB v vodotokih. Pod drobnogled je prišla tudi Uprava inšpekcijskih služb iz Novega mesta, ki so ji sicer namenili povsem povprečno po- višanje, z izvršnega sveta pa so priznali, da so bile glede dela inšpekcij že večkrat

Upajoč na telovadnico

V Semiču še vedno pričakujejo, da bodo zgradili novo telovadnico — Bo denar z republike?

SEMIČ — Čeprav so strop v domu TVD Partizan v Semiču, ki se je združil predlanskega decembra, popravili, tako da imajo učenci osnovne šole v telovadnici znova pouk telesne vzgoje, Semičani še vedno pričakujejo, da bodo dogradili osnovno šolo in telovadnico. Črnomaljši so sicer kmalu po nesreči poslali na republiško ministrstvo za šolstvo inšpekcijski elaborat. Vendar lani za naložbe v osnovne šole v republiškem proračunu ni bilo denarja, občina pa ga tudi ni imela, saj ji ga je primanjkovalo celo za redno izobraževalno dejavnost.

V Črnomlju so se trudili, da bi kaj iztisnili za semiško telovadnico vsaj iz letošnjega republiškega proračuna. Vendar po zadnjih informacijah, ki jih je dal minister za šolstvo dr. Peter Vencelj, tudi letos proračun ne predvideva naložb v osnovno šolstvo niti za tistih skromnih 2.000 kv. metrov novih površin na manj razvitih območjih. Semiška naložba naj bi po predračunu veljala 2 milijona DEM, občina pa bi morala zagotoviti vsaj

Z gnevom do denarja za gasilce?

Odstop predsednika CZ

TREBNJE — Španski pregovor pravi, da čast in denar ne gresta v isto vrečo. To se je pokazalo tudi v nejubnem sporu, ki ga je zanelo ostro pismo predsednika trebanjske občinske gasilske zveze Antona Straha trebanjskemu izvršnemu svetu glede v občinskem proračunu predvidene delitve denarja za gasilstvo. Strah je z ugovorom na delitev proračunskega kolača primerjal številke, ki naj bi jih dobila civilna zaščita (1.550.000 tolarjev) in požarna varnost (1.770.000). Predsedniku OGZ, ki je hkrati tudi prvak trebanjske podružnice SKZ — LS, se »vse bolj vsiljuje misel, da nekateri še vedno razmišljajo o CZ kot najboljšem in najmočnejšem dejavniku v novem zakonu o zaščiti in reševanju«, čeprav bodo po tem prevzeti naloge CZ po krajevnih skupnostih in podjetjih prav gasilci. Strah sicer dobrohotno ne zanika popolnoma dosežanega dela CZ, dodaja pa: »Če pa pogledamo delo CZ v trebanjski občini v času vojne agresije v prejšnjem letu, je jasno vidno, da so bili nosilci vseh akcij gasilci.« Strah je izrazil veliko nezadovoljstvo nad predvideno delitvijo denarja in da bi civilna zaščita v občini dobila najmanj za 50 odst. preveč denarja.

Povejmo, da je Strahov protest zalegal in so gasilci dobili več denarja iz proračuna, te in še nekateri trditve predsednika OGZ Trebnje pa so močno prizadele pripadnike civilne zaščite. Načelnik občinskega štaba CZ Dušan Mežnaršič je pripravil odgovor na Strahovo pismo, a ga zato, da ne bi prali umazanega perila pred gosti, ni hotel prebrati na nedavnem občnem zboru OGZ, nam je pa povedal, da bo z odgovorom seznanjeno predsedstvo OGZ, iz katerega je sklenil Mežnaršič nepreključno izstopiti. Mežnaršič je sklenil tudi odstopiti kot načelnik OŠ CZ, ker da so bili ti laični očitki in enostranske ocene delovanja zaščite in reševanja le pika na i. V CZ jih moti, da Strah v strokovno delo meša politiko, ko trdi, da ni po organizacijski, moralni in politični plati vseeno, kdo deli denar družtvom — CZ ali OGZ. Čudijo se tudi Strahovemu nepoznavanju ali nerazumevanju zakonodaje, ker s tem dela krivico tudi drugim, ki opravljajo humano delo in se vključujejo v sistem zaščite in reševanja.

P. PERC

RAZGOVOR Z ZDOMCI

KOČEVJE — Jutri ob 16. uri bo v sejni sobi skupščine občine Kočevje informativni razgovor z našimi delavci, ki so na začasnem delu v tujini. Organizator razgovora je izvršni svet skupščine občine Kočevje — služba za razvoj. Namen razgovora je seznanitev teh delavcev z možnostmi vračanja in opravljanja gospodarske dejavnosti doma. V zvezi s tem jim bo dana informacija o možnostih razvoja na Kočevskem, o vlaganju v obrtno dejavnost in stimulativnih pogojih za privatno podjetništvo. Seznanili jih bodo z obrtno cono v Kočevju pa tudi novo slovensko, predvsem davčno zakonodajo. Na razgovor so vabljeni vsi zainteresirani, ki se bodo v tem času nahajali doma, za vse ostale pa bodo razgovor ponovili v času letnih dopustov.

ŠE SEKCIJA UPOKOJENIH RUDARJEV

KOČEVJE — Prvi začetki rudarjenja v tem kraju segajo v leto 1803, ko je dobil Viljem knez Auersperg, ki je stanoval v gradu Kočevje, pravico ene jamske mere premoga. Od tega časa dalje ima rudarjenje v Kočevju pestro zgodovino. Ne glede nato, da rudnik ne deluje že vrsto let, pa so ostali v tem mestu upokojeni rudarji. Ti že nekaj časa ugotavljajo, da zanje ni prave skrbi. V želji, da bi bili v prihodnje bolje organizirani, so se odločili, da bodo ustanovili sekcijo upokojenih rudarjev, ki bo delovala pri Društvu upokojencev Kočevje. Izvoljen je bil iniciativni odbor, v katerem so: Franc Oberč, predsednik, in Stefan Kolenc in Franci Korelc kot člana. Odbor bo storil do začetka julija letos vse, da se bo sekcija ustanovila in da bo ob dnevu rudarjev — 3. juliju srečanje kočevskih rudarskih upokojencev.

DO APRILA 1993 NOVA ATC?

TRŽIŠČE, KRMEJ, ŠENTJANŽ — Nadaljevanje gradnje telefonskega omrežja v Mirenski dolini je odvisno predvsem od tega, ali bodo Sevničani v resnici zagotovili tudi denar iz sklada za demografsko ogrožena območja. Po besedah sekretarja sevnškega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora Jožeta Kolarja je pričakovati do aprila 1993 novo avtomatsko centralo, ker je dobavni rok eno leto. ATC je že naročena.

DENARNA POMOČ DOBERŠKOVIM

SEVNICA — Požar je uničil Antono in Cilki Doberšek, Krajna Brda 9 pri Blanci, hišo in vse imetje v njej. Zato, da bi vsaj nekoliko omilil katastrofo Doberškovih, je sevnški izvršni svet sklenil, da za delno odpravo posledic požara dodeli pomoč v višini 40.000 tolarjev.

Bo hotel kupil Italijan?

Savske elektrarne poravnale dolg za hotel

SEVNICA — Pri medsebojnih dogovorih o načinu nadaljevanja gradnje Hotelsko-trgovskega centra (HTC) v Sevnici in o poravnavi dolgov Savskih elektrarn (SEL) investitorju HTC — sevnškemu gostinskemu podjetju in izvajalcu del SG Posavje Sevnica, je prišlo po številnih zapletih do novega preobrata. SEL je namreč predal sevnškemu gradbenemu 1.176 m² kornih površin v obstoječi gradbeni fazi, torej del, ki je glede na predvidena vlaganja SEL pripadal elektrarnam, in na ta način poravnal izvajalcu 14.756.612 tolarjev dolga.

Po besedah direktorja ABC Pomurka — Gostinskega podjetja Sevnica, Kristijana Janca ml., ima s to pogodbo oz. z njeno uresničitvijo SEL poravnane vse obveznosti iz predhodnih pogodb med SEL-Smetom in sevnškim gospodarskim podjetjem, razen za dogovorjena dela, ki so navedena v tej pogodbi. Spomniti kaže, da je upoštevna gradnja spodnjesevske vežne elektrarne, posebej pa zaustavitev gradnje HE Vrhov, močno vplivala na izgradnjo osrednjega — hotelskega dela HTC. Tudi Merkatortorja blagovnica Sevnčanka, ekspoziura Posavske banke in specializirani prodajalni Jutranje in Lisee so kasnilo z otvoritvijo zaradi teh zagat. No, zdaj so številne stranke že kakšno leto zadovoljne s temi pridobitvami.

Soinvestitor HTC — SEL naj bi

P. P.

Očitki slabemu upravljanju

Predstavniki strank na letošnji proračun niso imeli veliko pripomb — Kritika ZTKO-ju

KOČEVJE — V ponedeljek je bila razširjena seja predsedstva kočevske občinske skupščine s predstavniki parlamentarnih strank. Kljub nesklepno-sti predsedstva so s sestankom, na kate-

rem so obravnavali gradivo za torokvo skupno sejo vseh treh zborov kočevske občinske skupščine, nadaljevali.

Na osnutek odloka o občinskem proračunu predstavniki strank niso imeli veliko pripomb. Med tistimi redkimi, ki so se, denimo, nanašale na dodelitev prevelikih sredstev za obrambo in zaščito je bila izredno ostra kritika deležna Zveza telesnokulturnih organizacij Kočevje, zaradi »katastrofalnega gospodarjenja z objekti«, kot je dejal kočevski župan dr. Mihael Petrovič. Veliko besed so posvetili tudi predlagani porabi sredstev, zbranih s prodajo občinskih stanovanj, ki naj bi se porabila za obnovo starih stanovanj in ne, denimo, za gradnjo ali nakup novih, kakor je predlagal predsednik kočevskih socialistov Marko Rovani.

M. L.-S.

JAVNA PRODAJA NEPREMIČNIN

KOPRIVNIK — Podjetje Mercator — Kmetijsko gospodarstvo Kočevje je za 30. april razpisalo javno prodajo treh gospodarskih poslopij, stanovanjske stavbe in zemljišča s površino nekaj nad 3.000 kvadratnih metrov. Izključna cena znaša 7.546.710 tolarjev. To je precej visok znesek cene in je vprašanje, če se bo našel kupec, ki bi bil sposoben kupnino plačati v roku 15 dni oziroma se dogovoriti za obročno plačevanje. Kraj je odročen in je uvrščen v demografsko ogrožena območja. Pred 100 leti je žive-lo v tem kraju nekaj nad 320 prebivalcev, lansko leto pa so našli le 101 prebivalca.

V. D.

UGODNOSTI ZA NAJEMNIKE PROSTOROV V VOJAŠNICI

RIBNICA — Pogodbe o najemu prostorov v nekdanji vojašnici v Ribnici, ki jih s posredovanjem občinskega oddelka za gospodarstvo sklepata ministrstvo za obrambo in najemniki prostorov v vojašnici, bodo podpisane v teh dneh. Sprememba, ki se nanaša na način odplačila najemnine, bo po vsej verjetnosti zadnja sprememba, ki je bila vnesena v te pogodbe, ki so bile sicer pripravljene še pred časom. Pobudo za tokratno spremembo sta dali skupščina občine Ribnica in direktorica Mercatorja Lojzka Zakrajšek. Višina najemnine, ki je v skladu z občinskim pravilnikom o najemninah, bo ostala nespremenjena, spremenil pa se je način plačila. Najemniki bodo lahko najemnino plačali šele po dveh mesecih, ker pa je dogovorjeno, da se bo najemnina lahko poravnala za tri mesece skupaj, bodo najemniki prostorov v vojašnici najemnino lahko prvič poravnali šele po petih mesecih. V tem času si lahko lahko uredi prostore, v katerih sedaj ni ne elektrike, ne vode, ne sanitarij in podobnega.

Življenje kot karerokoli drugo

Drugeče kot nekoč?

KOČEVJE — Milka Vuković je prišla v Slovenijo pred dobrimi šestnajstimi leti še kot čisto mlado deklo iz bosanske vasi Podvidača,

Milka Vuković

ki je v občini Sanski Most. Po poklicu je šivilja, vendar se je že po treh mesecih dela v Trikonu zaposlila na LJK Kočevje, kjer dela še danes. »Nekaj časa sem bila na čakanju na delo doma, tako kot tudi veliko drugih delavk,« pove Milka, ki s tem želi poudariti, da se zaradi novonastalih političnih razmer na tleh nekdanje Jugoslavije nikakor ne čuti prizadeta.

O vrnitvi v Bosno ni nikoli razmišljala, zato je skupaj z možem Dragom, ki je tako kot Milka srbske narodnosti, ter štiri letnim sinom Petrom in dveletno hčerko Anjo zaprosila za slovensko državljanstvo, kar so storili tudi njeni trije bratje, ki že vrsto let živijo in delajo v Kočevju. Za Milko je bilo to popolnoma samoumevno in temu ne pripisuje nobenega pomena, prav tako tudi ne razmišlja o tem, da sta njena mati in sestra, ki živita v Bosni, v drugi, prav tako samostojni državi. »Ne vem, kaj bi bilo lahko drugače. Jaz sem še vedno jaz in moja sestra bo vedno ostala moja sestra, ne glede na to, kje živi,« pravi Milka in prizna, da ji je hudo, ker ju ne more večkrat obiskati, in da živi v strahu, da bi se jima sedaj, ko se je razvnela vojna tudi v Bosni, lahko kaj zgodilo.

M. L.-S.

USTANOVITELJ OBDRŽAL NADZOR

KOČEVJE — Na seji kočevskega izvršnega sveta, ki je bila minuli četrtek, so člani izvršnega sveta pri obravnavi odlokov o ustanovitvi javnega vzgojno-varstvenega zavoda Kočevje, javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola in javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja v občini Kočevje vnesli predlog odlokov dopolnitve, s katerimi so natančneje opredelili pravice in nadzor, ki naj bi ga imela skupščina občine Kočevje kot ustanoviteljica. Nekaj težav je članom izvršnega sveta povzročilo dejstvo, da se z odlokom o ustanovitvi javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja v kočevski občini ustanovlja pet zavodov, da pa kar trije od teh še niso registrirani kot samostojne osebe. V odloku o ustanovitvi zavodov je bilo potrebno zagotoviti nemoteno poslovanje teh treh šol v času do njihove polne osamosvojitve preko enotnega žiro računa nekdanje centralne osnovne šole Zbora poslancev tako, da kasneje ne bo nobenih nejasnosti glede nepremičnega premoženja.

DIREKTORJU Z LJUBEZNIJO

RIBNICA — Slovo od 30 zaposlenih ob odhodu v pokoj je imelo za direktorja ene izmed ribniških podjetij nenavaden konec. Zaposleni delavci so očino izjemno »spostovali« trad in avtoriteto vodilnega moža med njimi in so mu ob odhodu zbrali denarno pomoč tako »izdatno«, da je kuverta kar pokala. Gre za vsoto celih 30 tolarjev (vsak delavec po 1 tolar). »Direktorju z ljubeznijo — delavci na normi,« je pisalo na kuverti. Seveda pa ima to svojo drugo plat in kaže svojevredno nezadovoljstvo, ki so ga zaposleni gojili do direktorja ter ob njegovem odhodu to tudi pokazali. S. J. ni hotel ostati dolžan in je denarček nekaj dni vrnil, se delavcem »zahvalil« in dodal, da spoštuje njihovo »prizadevnost«.

Prazne kmetije

SEVNICA — V tem razloženem hribovskem naselju z bolj samotnimi in vse bolj praznimi kmetijami v povirju Žirovnškega potoka na južnem pobočju strmega Velikega Kozja bi morali ljudem še plačati, da bi sploh hoteli živeti v teh hribih. Nekako tako je povedala trgovka v Loki pri Zidanem mostu, ki jo govornica izda, da prihaja iz Dolenjskega. Pa ne da ne bi imeli odstran Savve podobnih hribovitih predelov, le zdi se ji, da se tod kmetije še bolj naglo praznijo. Pogovor z 51-letnim Tonetom Medvedom iz Žirovnice, ki je, mimogrede povedano, redni bralec Dolenjskega lista, je potrdil, da je precej resnice v besedah, napisanih v uvodu.

»Na kmetijstvo pre malo gledajo, posebej se na hribovske kmetije, da bi ljudje tam lažje živeli. Tpe ne sa bi ljudi narava, ker v teh strmih hribih ne moremo zemlje obdelovati strojno tako kot v dolini, v nižinskih

Tone Medved

predelih. Imam traktor, a si moram pri obdelovanju 6 ha zemlje dostikrat pomagati z volovsko vprego, zlasti pri okopavanju in osipavanju krompirja. Marsikaj pa morem storiti le ročno. Šest kmetij je tod, na katerih so, ko sem bil še majhen, redili po osem do dvanajst glav živine, zdaj so pa kmetije prazne,« pripoveduje Medved.

Medvedovi redijo šest glav živine. Tone pravi, da bi moral vsako leto oddati dva bika, da bi se lažje prebijali, a ne gre. Pšenico, koruzo in ječmen si Medvedovi sami pridelajo. Tone ima štiri otroke. Najstarejša hči že hodi v službo, preostali trije mladoletni otroci pa obiskujejo osnovno šolo. Na domačiji živita še dva Tonetova brata, oba invalida. Tonetova žena ima ob kmetovanju, kadar ima možnost na železnici (dela v tovornem skladišču na postaji v Zidanem mostu), še obilo drugega dela in skrbi. »Zlato« rezervo imajo Medvedovi sicer tudi v 30 ha gozda, a kaj, ko ga je veliko in težko dostopnih strminah!

P. PERC

SPREJELI ZAHTEVE PO VRNITVI PREMOŽENJA

KOČEVJE — Po sprejemu zakona o denacionalizaciji so v Kočevju sprejeli 28 zahtevkov občanov, ki se nanašajo na vrnitev kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetijskih gospodarstev, ter 6 zahtevkov za vrnitev stavbnih zemljišč in poslovnih prostorov. V postopku sodelujejo zavezanici, kot so: Snežnik — Kočevska reka, VOC Gotnica, Kmetijsko in Gozdno gospodarstvo Kočevje. Zaradi večjega števila prošilcev bo potrebno na začetek postopka čakati 2 do 3 mesece. Komisija se je že pogovarjala s Snežnikom in VOC-om, in kaže da s te strani ne bo težav, seveda če bodo zahteve po vrnitvi premoženja upravičene. Na Kočevskem so v času poddržavljanja živeli tudi nemški Kočevjarji, ki pa so se izselili, zato do vrnitve premoženja niso upravičeni.

M. G-č

• Optimist je človek, ki vidi kozarec napol poln, pesimist pa tisti, ki ga vidi napol praznega. (Vasquez)

• Absurd je trditve, ki je v popolnem nasprotju z našo. (Bierce)

• Največja sreča v življenju je imeti malce sreče. (Daniel)

Previdnost, ki ji ne gre zameriti

Ribničani so se nekoč že počutili prevarane — Novi zakon prinaša samostojnost?

RIBNICA — Ker se morajo po novem zakonu o davkih obdavčevati tudi medsebojni pretoki denarja in uslug med temeljnimi organizacijami, je dobila ideja o ustanovitvi enovite delovne organizacije Gozdnega gospodarstva Kočevje ponoven zamah. Vendar so v Gozdnem gospodarstvu Jelenov Žleb v Ribnici »previdni.« Še vedno jih namreč spremlja neprijeten občutek, da so bili leta 1962, ko so gozdna območja uzakoniili v takšni obliki, kot so sedaj, izigrani.

Kljub večkratnim predlogom in pozivom Gozdnega gospodarstva Kočevje

vplivajo na njihovo proizvodno delo. V prid odločitve o čakanju na novi zakon o gozdovih pa po mnenju direktorja Lapajnet govori tako kot dejstvo, da še nimamo zakona o lastninjenju, tudi uspešen poslovni rezultat GG Jelenov Žleb. Nenazadnje pa je med njihovimi delavci še vedno tudi kanček solidarnosti do delavcev skupnih strokovnih služb GG Kočevje, ki bi z ustanovitvijo enovite delovne organizacije ostali brez zaposlitve.

M. LESKOVŠEK-SVETE

KDO JE DOVOLIL NAVAŽANJE ZEMLJE IN POSEK?

SEVNICA — Poslanec Miro Gačnik je zahteval odgovor na vprašanje, kdo je dovolil navazanje zemlje na desni breg reke Mirne od baze novomeškega cestnega podjetja nizvodno in ne na levi breg Mirne, kjer je večji del naselja Dolenji Boštanj. Kam se bo reka, ki tod pogosto poplavlja, zlivala poslej? Poslanka Anica Pipan pravi, da prebivalce Ceste na Dobravo in šolo moti poseg Na hrastih, kjer so posekali precej hrastov in razširili sadovnjak. Tjakaaj po pogosto odhajali učenci na naravoslovne dneve ipd. Minister Kolar je na vprašanje odgovoril, da ni dal nobenega soglasja in če je bilo kaj narejenega, je bilo »na črno«.

MELIORACIJA V ČOLNIŠČU ZASTALA

BUČKA — Občinska poslanka Stanislava Kos z Bučke je zahtevala, naj bi udeleženci komasacije in melioracije na območju Čolniška končno že dobili podatke, kje imajo svojo parcelo in kolikšna je, da bodo lahko začeli vsaj s spomladansko setvijo. Direktor sevnške občinske geodetske uprave Roman Novšak je pojasnil, da so vsem lastnikom po melioraciji in komasaciji pred 7 leti pokazali mejnike. Bilo je 10 pritožb in le ena je ostala nerešena. Dokler ta ne bo rešena, zložba ne bo končana, četudi bi to po Novšakovih besedah trajalo še 20 let, ker še vedno lahko pride do sprememb.

Janez Lapajne

Sevnški paberki

REGISTRACIJE — Govornice o nekajkratnem, celo desetkratnem povečanju cen registracije avtomobilov je povzročila nepopisen naval na pristojni urad sekretariata za notranje zadeve pri sevnški občini. V enem dnevu je prišlo celo 161 strank, med njimi mnogo takih, ki so nasledje govornicam o gromozanski podražitvi. Tolikšnega števila postopkov v normalnih razmerah ne zabeležijo niti v dveh, treh mesecih skupaj. Ima kdo korist od takega brezglavega posnemanja tistih, ki lansirajo take in podobne govornice in sledijo črednemu nagonu?

BIROKRACIJA — Poslanca Rudija Beca iz krmeljske Metalne zanima, kakšna je razlika med sevnško in trebanjsko občino, tudi glede zasedbe upravnih organov, ker ima občutek in informacije, da gre v Sevnici preveč denarja za občinare. Kot smo slišali, je bila še nedavno sevnška občina med tistimi v Sloveniji, ki so imele najbolj smotrno organizirano upravo. Ali bodo odgovorni lahko tudi tokrat postregli s podobnim odgovorom?

KRUH — Možnosti staršev, da bi pripisovali za zimoanje otrok, so zelo majhne, zato je za zimoanje otrok, ki si ne morejo privoščiti niti malice, in že prosijo za kruh.

ZAPLANKANOST — Pospeševalna oz. svetovalna služba je zelo zaplankana, če pospešuje predvsem živinorejo, meni glavni direktor sevnškega Merkatortorja in občinski poslanec Albin Ješelnik, saj imata perspektivo sadjarstvo in čebelarstvo, a sta deležna pre malo vlaganj.

Praktično — Pred dnevi so se mimoidoči na cesti od Brestanice proti Senovemu nemalo čudili vzdrževalski ekipi, ki je na omenjeno cesto nekaj metala z lopatami. Mislili so, da cesto posipava s soljo, in to bi bilo čudno, kajti o kakem snegu že dolgo ni sledu. Pa so mimoidoči ugotovili, da so bili v zmoti. Vzdrževalski team je namreč krpal luknje v asfaltni cesti in je to delal na ta način, kot bi cesto posipal s soljo. Ljudstvo, ki je sicer po nekaterih ocenah že od njega dni nagnjeno k pretiravanju, o vzdrževalcih tudi navaja, da mečejo z lopato asfalt v cestne luknje kar z avtomobila, s čimer verjetno dokazujejo, da so praktični in da so prodrli do dna sistema. Nastale kupčke skoraj zanesljivo »povajla« s pnevmatikami kakšen avtomobil, saj je navedena cesta kar precej prometna.

SOZVOČJE — Vojko Omerzu je obvestil krško občinske skupščino, da odstopa s funkcije predsednika in člana krške občinske komisije za pripravo proslave v čast Valvasorjevemu imenu in da to dela zaradi nesoglasij z izvršnim svetom. V vladi so hoteli narediti proslavo drugače. V času, ko je Omerzu odstopal, je predsednik vlade Franc Černelič zanikal nesoglasja. V sporu sta potemtakem samo službeno. Torej bi utegnili v kratkem prisostvovati nju-nemu skupnemu prijateljskemu pikniku, ki bi ga pripravila zasebno.

STATISTIKA IN PRAKSA — Direktor krškega zdravstvenega doma Krško dr. Rudolf Ladika je zadnjič na rudarskem Senovem dopovedoval, da zdravstvu manjka denarja. Finančne stiske je izbrpno in deloma izbrpavajoče razlagal z natančnimi statističnimi podatki. Domačini, ki so prispeli v krajevno dvorano, da bi si izbrili ukinjeno zdravniško dejavnost, so se v povprečju kaj malo menili za statistični eks prečno ter za toliko in toliko celih zdravnikov in še nekaj desetink zraven. Posebej na in stranskih sedežih so s stalnimi medklici ustvarili vzdušje zakotne angleške rudarske krčme ob koncu 19. stoletja, v kateri bo nekdo nekemu vsak trenutek razbil na glavi stol ali pa vsaj pivski vrč. Vzklicali so, da hočejo zdravnika. Najbolj čuteči pa so velikodušno predlagali, naj se namesto dejavnega zdravnika vpeje nekaj novih grobarskih delovnih mest.

Novo v Brežicah

SLOVESNO IN KULTURNO — Mladi vojaki bi morali nedavno v Cerkljah prisedeti skoraj pod masko. V času, ko so prisegli, je eden od domačinov vztrajno kmetoval, in to tik ob ograji. Vozil je gnojevko, in kdor pozna podrobnosti o tej rjavi godlji, si lahko predstavlja, da je v sončnem vremenu in pihajoči sapici vse naokrog pošastno smrdelo. Če kmet tega ni ugotovil, je moral biti grozno nahoden.

VESTNO — Na Veliki Dolini in v okolici imajo vodo, ki se teče skozi cedilo, drugače pa je priznana umazana. Kako oporečna je, meri pooblaščenec celjski zavod. Meri zelo vztrajno in spričo navedene lastnosti vode je povsem normalna, da zmeraj znova ugotovi oporečnost. Toda ker zavod dela, tudi zračna Dolinčanom delo. Vprašanje je, ali se celjski analitiki toliko posvečajo, ali se celjski vodovodnikom. Na splošno predstavlja opisano analiziranje bistroumni nesmisel. Za vodo ugotovijo, da je oporečna in ker je oporečna, jo morajo nadzorovati, kajti ljudstva ne morejo pustiti brez nadzora. Ko jo potem pregledajo, ugotovijo, da je oporečna in ker je oporečna, jo morajo analizirati. Gospodje, ki so nesmisel izumili, tako ali tako pijejo iz butelj.

MINE — Ljudje, ki prebivajo blizu vojaške baze v Cerkljah, so menda še dandanašnji prestrašeni zaradi min, ki so jih oficirji zvezne armade nastavili so okrog letališča. Ampak vsaj nekateri so prestrašeni samo po potrebi in praviloma v času, ko je na nebu sonce in se da leč vidi. Strah neredko zgine, ko se znoči. Takrat kateri od domačinov skoči k vojaški ograji ali po potrebi tudi čez in si požaga kako drevo. Ponoči teh sekačev nihče ne vidi in se lahko dokaj sproščeno posvečajo opravi. Brez skrbi so lahko tudi glede eksploziva. Nihče ne bo obžaloval, če ga bo razneslo, saj tako ali tako samo naganja strah v kosti živim ljudem. Doslej se eksploziv še ni znašel pod nogami pritajenega sekača na ta način, da bi enega ali drugega razneslo. To pomeni, da so vojak nastavili Cerkljancem pametne mine.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 31. marca do 10. aprila so v brežiški porodnišnici rodile: Renata Dobrešek iz Sevnice — Domna, Ana Krajan iz Dol. Skopice — Klemenca, Elizabeta Hribar iz Drožanj — Špelo, Ivana Grivic iz Lončarjevega Dola — Uroša, Ingrid Čekerevac iz Celin — Lucijana, Alenka Knez iz Dolenje vasi — Ajdo, Hasmija Šabanović iz Krškega — Jasmimo, Branka Kosedar iz Krškega — Leo, Marjana Resnik iz Veniš — Niko, Klavdija Vodeb iz Dolenje vasi — Gasperja, Zdenka Gričar iz Krškega — deklico, Marting Sokolovič iz Podbočja — deklico. Čestitamo!

Da ne bo težav Zveza družin v Krškem

KRŠKO — Ko je Občinska zveza prijateljev mladine Krško pred časom organizirala srečanje mentorjev interesnih dejavnosti otrok in mladine, je bilo jasno, da snuje zvezo družin. Slednje so 1. aprila v Krškem tudi ustanovili.

Zveza družin, ki jo pojmujejo kot interesno združenje otrok in staršev, naj bi pripravljala izobraževalne dejavnosti in svetovala, organizirala naj bi različne oblike pomoči, kot so varovanje otrok med počitnicami, nudenje instrukcij in prodaja različnih starih otroških stvari. Ubadała naj bi se tudi z izleti, počitnicami in družabnimi srečanji. Poleg tega naj bi sooblikovala zakonodajo s področja družine in otroka. Posebno mesto si bo zveza družin verjetno našla s tem, ko napoveduje, da bo pomagala pri različnih problemih, ki nastajajo v šoli. Posredovala naj bi, kadar se šolarju zgodi krivica in kadar se starši ne želijo o problemu pogovarjati z učiteljem, ker se bojijo, da bi tako vmešavanje prineslo šolarju dodatne težave. Tako naj bi se zveza družin kot nevladna in nadstrankarska organizacija pojavljala v vlogi

• V okviru zveze družin v Krškem bo začel poskusno delovati svetovalni center za družino. Prostor mu bodo dali v pisarni OZPM Krško, svetovanje pa bo predvidoma vsako drugo sredo od 16. do 18. ure. O programu zveze družin bodo staršem spregovorili tudi na roditeljskih sestankih.

nepristranskega, čeprav mogoče tudi malce nezahelenega nadzornika.

Zvezo družin v Krškem bo vodila psihologinja Gordana Rostohar, ki naj bi sodelovala tudi z drugimi strokovnjaki. Administrativno tehnična in organizacijska dela bo za zvezo družin opravljal krški občinski sekretariat za družbene dejavnosti. L. M.

Znova obujeno izgnanstvo

V Dobovi ustanovili krajevno organizacijo Društva izgnancev

DOBOVA — Želimo si, da bi v Sloveniji dobili status, ki si ga tudi zaslužimo. Dolga leta smo bili potisnjeni ob stran in zato želimo, da ljudje dobijo zadoščenje. Ne gre mi za denar. Gre mi za to, da se izve, da smo med vojno trpeli tudi mi. S temi besedami je pospremil nedavno ustanovitev dobovske krajevne organizacije Društva izgnancev Branko Bogovič, ki so ga izvolili za predsednika te organizacije.

Ljudje iz Obsotelja in Posavja imajo globoko v zavest vtisnjen nesrečni čas svojega brezdomstva, ko so nacisti iz krajev ob Savi in Sotli izseljevali slovensko prebivalstvo, da bi v tako izpraznjenem prostoru napravili z nekaj deset tisoč naseljenimi Nemci nemški »ljudski branik«. Zato jih sedanja vojna v Jugoslaviji z množico zasrbljenih ljudi brez strehe nad glavo dela spet nesrečne. »Mi smo bili takrat izgnanci in razumemo ljudi, ki morajo z domov bežati danes. Ljudje tu ob meji čutimo s hrvaškimi begunci,« pravi Branko Bogovič. Zaradi te podobnosti časa in usod ima organizacija izgnancev hočes nočes globlji pomen.

Smisel organizacije, kot ga je imel v mislih iniciativni odbor ob ustanavljanju, naj bi bila sicer krepitev kolektivnega spomina izgnancev. V tem okviru nastajata med slednjimi tematski zbornik in načrt, da bi izgnanci obiskali nemška taborišča, kamor so jih pred več kot pol stoletja odselili nacistični komi-

Branko Bogovič

sarji za utrjevanje nemštva. Tako, kot omenjeno, bi se utegnilo v prihodnosti zgoditi še nekaj. »Izgnanci doslej še nismo dobili vojne odškodnine,« pravi Bogovič in to je morda napoved, da se bodo zanjo potegovali še naprej, in to tako v Sloveniji kot v Nemčiji, kamor so že poslali zahtevek, naslovljen na Kohla. L. M.

govori slovensko. Ne rečem, da naj bo Slovenec.« Kot sicer kaže, gre za to, da otroška zdravnica dr. Odobaša komunicira s pacienti na docela nesprejemljiv način, katerega učinek so - kot so kazale besede udeležencev občnega zbora - prestrašeni otroci, ki nočejo več hoditi na pregled k tej zdravnici. Dr. Ladika je priznal, da je »problem neprijeten«, od tu naprej pa ni šel nihče. Slednje bo verjetno ohranilo in stopnjevalo dosedanja nesoglasja, če sodimo po tonu izrečenih besed.

Koliko veljajo žejni Dolinčani?

Na Veliki Dolini upajo, da bodo le dobili dober vodovod — Občina bo gradila omrežje postopoma in najprej bodo prišli na vrsto nižinski porabniki

VELIKA DOLINA — Na Veliki Dolini so se nekoč očitno vsaj za silo rešili pred pomanjkanjem vode, saj imajo vodovod. Danes, ko so porabniki bolj natančni in jih je več, so težave spet tu.

Voda, ki priteče v te kraje po nekaj vaških vodovodih, je oporečna. Tako teče tudi v osnovno šolo Velika Dolina in jo na tak ali drugačen način uživajo tudi šolarji. Na Veliki Dolini vam bodo povedali, da ljudje to hudo skrb. Težko pa bi se odločili, kaj je huje: ali nečista voda ali pomanjkanje vode. V vsakem primeru trpe: ob umazani, raztopljeni v tej dragoceni tekočini, in tudi ob pomanjkanju vode. V Veliki Dolini pravijo, da so brez vode, ko nastopi malo večja suša. Zato je Veliko prebivalcev Velike Doline in tamkajšnjih vasi prepričanih, da je brežiška občina glede skrbe za vodo odpovedala v polni meri, ker se ne potruji, da bi bil vodovod v teh predelih vreden imena. Najbolj jezni bodo dejali, da je tragedija, če je voda potrebnejša za namakanje igrišča za golf, kakor pa za gospodinjstva in za šolo na Veliki Dolini.

Je Videm resnično žrtev zarote?

Novinarska konferenca Vinka Šušteriča — »Popolna nesposobnost ali posebni načrti« — Finci niso povedali ničesar novega — Proti tujemu vmešavanju

KRŠKO — Krška tovarna celuloze in papirja »Videm« je bila ena najboljših v Sloveniji in Jugoslaviji in znana tudi v Evropi. Z razvojem in investicijskimi posegi v letih 1974 do 1984 je bila tovarna s tehnologijo in opremljenostjo na evropski ravni. Po neodgovornih in napačnih poslovnih potezah je podjetje prišlo v bankrot. Dolgovi presegajo vrednost podjetja.

To poudarja Vinko Šušterič, ki je nedavno sklical novinarsko konferenco. Šušterič, ki je bil »z usodo tovarne povezan 28 let in je delno še danes«, je predstavil poglede na krizo v Vidmu. Tako navaja, da je proizvodnja v tovarni zadnji dve leti padla za prek 40 odst. in izvoz se je zmanjšal za 35 milijonov dolarjev. Tovarna ni dosegla predvidene 6-odstotne akumulacije, pač pa se je zadolžila, in to za celih 200 milijonov mark.

Šušteriča je njegova analiza razmer privedla do dveh možnih vzrokov za

MOŽNO JE POSTOPNO ZMANJŠEVANJE

KRŠKO — Videm ima sklenjenih z delavci 172 individualnih pogodb. Na daljši rok bi število ljudi, ki delajo v tovarni na podlagi tovrstnih pogodb, lahko znižali. Kratkoročno ga res ni mogoče zmanjšati, ker bi se tedaj tovarna praktično ustavila, je dejal nedavno Franc Čargo, Vidmov direktor, ko je odgovorjal sindikalni konferenciji Pergam. Pergam je v nedavni stavki zahteval »takojšnje zmanjšanje delavcev na individualnih pogodbah za najmanj polovico«. Povezava med zmanjšanjem števila omenjenih pogodb in zelo verjetno ustavitvijo Vidma se da pojasniti z dejstvom, da imajo individualne pogodbe, ki praviloma zagotavljajo večjo plačo, sklenjene vodilni delavci. Če bi jih za ugodnost prikrajšali, bi najverjetneje zapustili firmo, ki bi spričo tega v kratkem času opešala.

Vinko Šušterič

slabega stanja podjetja. Zato je po Šušteričevi oceni Videm zašel v težave zaradi slabega vodenja tovarne. Težav podjetje zdaj ne bo odpravilo z odpuščanjem delavcev, ampak se jih mora lotiti z zmanjšanjem stroškov. To pot je, kot zatrjuje, Šušterič nakažal, še preden jo je predlagala finska firma Jaakko Poyry, in sicer takrat, ko je 1990. leta sodeloval na natečaju za direktorja Vidma in so ga zavrnili.

Na tiskovni konferenci, kjer je predstavil navedeno, je Šušterič dejal, da ne napada vodstva, marveč opozarja vlado, upnike in upravni odbor Vidma, da je za vsemi Vidmovi težavami tako imenovani črni scenarij, po katerem bo nekdo za malo denarja prišel do dobre tovarne. Najbližji korak do take kupčije naj bi pomenil Vidmov tako imenovani lohn posel, o katerem naj bi se banka prav zdaj dogovarjala s tujo firmo.

Vinko Šušterič, ki je direktor brežiške firme Elte-Consult, se je nekaj dni po svoji tiskovni konferenci, ki je bila sicer v Brežicah, odzval povabilu iz Vidma Krško, naj se udeležijo tamkajšnje konference za novinarje. M. LUZAR

ZA ŠOLO PREMALO OTROK

VELIKI TRN — Prebivalce Velikega Trna zanima, kaj bo šola v tem kraju, zlasti pa bi radi vedeli, če so možnosti za ponovno uvedbo pouka v tej vasi. Sodeč po uradnem odgovoru Danila Siterja iz krškega občinskega sekretariata za družbene dejavnosti, vsaj zaenkrat na Velikem Trnu ne bo osnovnošolskega pouka, ker je premalo otrok. Občina bo vseno poskrbela, da šolska stavba ne bo propadla.

Tudi na Gorjancih živijo ljudje

Zelo veliko želja za en sam krški občinski proračun — Proračun, sito za revne in bogate — Prednost socialni, razvojnim naložbam in varovanju okolja

KRŠKO — Proračun krške občine, ki znaša po osnutku dobrih 736 milijonov tolarjev, bi bil daleč premajhen, če bi izvršni svet upošteval vse predloge in zahteve o delitvi proračunskega denarja. Nedavno je skupščina sprejela osnutek, kot je bil napisan, s tem da bo vlada nekako upoštevala izrečene pripombe delegatov.

Poleg tega, da so se delegati na zasedanju ukvarjali s številkami v posameznih proračunskih postavkah, so se na osnutek odzivali tudi drugače. Tako so z razpravo nekateri dopovedovali, da krška občina vodi krivično politiko, ker neenakomerno razvija posamezna območja, in da je nepošteno, ker se nekateri delegati nad tem očitno navdušujejo. Središče, torej mesto Krško, je dobro preskrbljeno z vsem, medtem ko je obrobje po besedah nekaterih delegatov nerazvito. Tudi v samem Krškem je sta-

mi« zadevami so se v razpravi med drugim dotaknili izobraževanja odraslih in predlagali, da bi moral biti na voljo proračunski denar za delavsko univerzo.

Kot je nevedeno v uradni obrazložitvi proračunske porabe, na podlagi česar so razpravljali delegati, bo občinski izvršni svet iz proračuna namenjal največ denarja za socialno politiko »v smislu

• Osnutek so iz nekaterih krajevnih skupnosti zavrnili. Na seji občinske skupščine sta ga zbor krajevnih skupnosti in DPZ sprejela, medtem ko zbor združenega dela ob glasovanju ni bil več sklepčen.

preventivnega delovanja«, za razvoj malega gospodarstva, za »sovlaganja v dejavnostih, kjer obstajajo realne možnosti za pridobitev drugih virov sredstev« in za ekologijo. L. M.

SOCIALNA POMOČ VIDMOVIM DELAVCEM

KRŠKO — Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam bo odprla poseben sklad, iz katerega bodo prejeli socialno pomoč delavci krške tovarne Videm. Tako pomoč za ubožne je napovedal Dušan Rebolj, predsednik Pergama. O številu tistih, ki naj bi bili upravičeni do podpore iz tega fonda, ni podatkov.

Jovski za ptice in kosce

Varovanje zamočvirjenega sveta ob Sotli — Knjiga

BREŽICE — Zadnja opazovanja v območju Jovsov, to je v Močvirnem območju ob Sotli med Dobovo, Rakovcem in Kapelskimi goricami, kažejo, da se v tem predelu zadržuje veliko zanimivih ptic, zlasti ptičje vrste, ki so jih s hidro-melioracijskimi posegi preganili iz območij ob Savi, Sromljici, Gabernici in Močniku. V Jovsih so lani opazili črno štorjlo in ta del obsoletelja je eno zadnjih bivališč črne štorjke v Sloveniji. Zaradi teh posebnosti bo Društvo za opazovanje ptic poleti izvedlo več opazovanj in ornitološko bolje ovrednotilo območje.

Gre za to, da bi prostor Jovsov dejansko ohranil sedanje naravne značilnosti, in če bi ostal v tem pogledu nedotaknjen, po mnenju biologov ne bi prišlo do gospodarske škode. V Jovsih so zelo specifične naravne razmere, saj je to območje od časa do časa zalito z vodo. Ko Sotla prestopi breg, zalije večjo površino, ki je tudi ob normalnem rečnem vodostaju zamočvirjena. Zato je za kakršno koli intenzivno kmetijstvo neprimerno. Gre sicer za kulturno krajino, ker površine kosi-jo, toda omenjena biološka vrednost Jovsov je večja zlasti zaradi močvirja.

• Poleg prostorskih načrtov naj bi Jovse obravnavala literatura. Franc Šetinc, ki je doma v teh krajih, piše knjigo o Jovsih.

ptic. Zeleni in Zavod se zavzemajo, da bi z zavarovanjem ta prostor ohranil lastnosti zelo zanimivega močvirnega biotopa in tudi sedanji način gospodarjenja. Zavod razvija pobudo Zelenih Brežic, potem ko se je pred leti že sam zavzel za ohranitev Jovsov. L. M.

• V vsakem primeru drži, da za gradnjo jeseniškega vodovoda v t. l. ravninskih in višinskih predelih občine nima denarja. Ko se bo po prvi etapi stasoma spet napolnila blagajna, ga bodo gradili naprej. In če stvari pogledamo podrobneje, bi ga utegnili dograditi tudi z denarjem, ki ga bodo v Posavju pustili petični turisti, ko bodo kotalili žogice po namočenem mokriškem igrišču za golf.

podlago so Dolinci oprli očitek, da je užitne vode žejni Dolincev manj vreden od malce osušenega igrišča za golf. M. LUZAR

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 16. IV.

SLOVENIJA 1

9.10 — 12.10 in 14.20 — 1.40 TELE-TEKST
9.25 VIDEO STRANI
9.35 PROGRAM ZA OTROKE PEDENJEP
JAPONSKE PRAVLJICE
10.20 ŠOLSKA TV, ponovitev
11.30 SLOVENCI V ZAMEJSTVU, ponovitev
12.00 POROČILA
14.45 NAPOVEDNIK
14.50 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE URŠINE LJUBEZNI ŽIV ŽAV
18.35 ŽE VESTE..., svetovno izobraževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 KOŠNIKOVA GOSTILNA, ponovitev
21.30 TEDNIK
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 POSLOVNA BORZA
22.55 PLESNI NOKTURNO
23.15 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA
23.20 RAZREDNIK, amer. naniz, 21/22
23.45 ANNO DOMINI, amer. nadalj., 5/12
0.35 ŠINGEN, japonska nadalj., 5/12
1.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.40 Video strani — 15.50 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Koper; Slovenska kronika — 19.00 Video lestvica — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik RAI — 19.55 Finalni turnir PEP v košarki — 21.30 Znanost in resnica (amer. znan. serija), 4/6 — 22.25 Umetniški večer: Šalamun in Babilona; Obisk v igralškem studiu (zadnji del) - 0.10 Yutel

PETEK, 17. IV.

SLOVENIJA 1

9.45 — 12.10 in 14.05 — 1.45 TELE-TEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 PROGRAM ZA OTROKE LEGENDE SVETA, 13. epizoda kanadske naniz.
JELENČEK, ponovitev serije HTV, 8/13
11.00 ZNANOST IN RESNICA, ponovitev
12.00 POROČILA
14.30 NAPOVEDNIK
14.35 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.20 GOSPODARSKA ODDAJA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladosnike
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.55 FORUM
20.30 BERTINJEVI, nemška nadalj., 7/10
21.25 POGLEDE: INDUSTRIJSKO OBLIKOVANJE V 19. STOL. NA SLOVENSLEM
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 SOVA:
22.45 PRI HUXTABLOVIH, 38. epizoda amer. naniz.
23.10 ANNO DOMINI, amer. nadalj., 6/12
0.00 ŠPANSKI VRTNAR, angl. film
1.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.40 Video strani — 15.50 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Maribor; Slovenska kronika — 18.40 Veliki petek pri evangeličanih — 19.00 Jazz in blues — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.00 Koncert ansambla Cameristi di Santa Caecilia di Roma — 21.00 Večerni gost: prof. dr. Jože Toporišič — 21.50 Sveta dežela v očeh slovenskega romarja — 22.00 Dobrodošli — 22.50 Video noč — 1.50 Yutel

SOBOTA, 18. IV.

SLOVENIJA 1

8.10 — 3.30 TELETEKST
8.25 VIDEO STRANI
8.35 IZBOR
8.35 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 45. lekcija
8.55 RADOVEDNI TAČEK
9.10 KLUB KLOBUK
11.05 ZGODBE IZ SKOLJKE
12.00 POROČILA
12.05 TOK, TOK, ponovitev
14.00 ALF, ponovitev
14.30 VEČERNI GOŠT: PROF. DR. JOŽE TOPORIŠIČ, ponovitev
15.55 NAPOVEDNIK
16.00 TEDNIK, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PODZEMNA SKRIVNOST, šved.

ski film
18.30 VELIKA NOČ V OBREDNISIM-BOLIKI
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.30 SHOW RUDIJA CARRELLA
22.05 GLAVNI OSUMLJENEC, angl. nadalj., 2/4
22.55 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.20 NAPOVEDNIK
23.25 SOVA:
23.25 MURPHY BROWN, 20. epizoda amer. naniz.
23.50 ANNO DOMINI, amer. nadalj., 7/12
0.40 FINNEGAN, ZAČNI ZNOVA, amer. film
3.00 NOČNE URE, 5. epizoda amer. varietetskega programa
3.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

11.30 Video strani — 11.40 Sova (ponovitev) — 13.00 SP v gimnastiki (posnetek iz Pariza) — 14.55 SP v gimnastiki (prenos) — 17.00 Košarka Postojna: Smelt Olimpija — 18.00 Pogled in zadeni — 18.30 Video, meš — 19.00 Kremenčkovi — 19.30 Dnevnik RTV Srbija — 20.15 Klasika — 20.30 Filmske uspešnice: Mesija moja (amer. film) — 22.50 Umetniški eksperimentalni program: O sreči — 23.50 SP v gimnastiki (posnetek) — 0.35 Yutel

NEDELJA, 19. IV.

SLOVENIJA 1

8.30 — 0.40 TELETEKST
8.45 VIDEO STRANI
8.55 PTUJ: VELIKONOČNA MAŠA, prenos
10.00 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev: ŽIV ŽAV URŠINE LJUBEZNI
11.20 SLOVENSKI LJUDSKI PLES
11.55 RIM: URBI ET ORBI, prenos
12.30 POROČILA
12.35 LJUDJE IN ZEMLJA
13.05 VIDEO MEH, ponovitev
13.40 KREMENČKOVI, ponovitev
14.10 KRAMER PROTI KRAMERJU, ponovitev amer. filma
15.55 NAPOVEDNIK
16.00 KAPITAN JAMES COOK, angl. nadalj., 8/8
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 ROMANCE: MAGIC MOMENT, angl. film
18.50 MERNIK
19.05 RISANKA
19.13 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKE LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.55 ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.30 EPP
21.35 FESTIVALI DALJNEGA VZHODA, avstralska dok. serija, 3/6
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NAPOVEDNIK
22.55 SOVA:
AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE, 1. epizoda amer. varietetskega programa
ANNO DOMINI, amer. nadalj., 8/12
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: EP v namiznem tenisu; SP v športni gimnastiki
13.05 Video strani — 13.30 Sova (ponovitev) — 14.45 Napovednik — 14.50 Nedeljsko športno popoldne — 19.30 Velikonočni koncert — 21.30 Galaktična odiseja (japonska dok. serija, 3/9) — 22.20 Dekalog (poljska naniz., 8/10) — 23.10 Športni pregled — 23.40 Yutel

PONEDELJEK, 20. IV.

SLOVENIJA 1

8.25 — 12.10 in 13.45 — 1.40 TELE-TEKST
8.40 VIDEO STRANI
8.50 PIKA IN KIT, avstral. risani film
10.00 BERTINJEVI, ponovitev nemške nadalj., 6/10
10.45 TV MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
12.00 POROČILA
14.10 KONCERT V REŽIJI A. MART-HALLERJA, ponovitev 2., oddaja
14.34 NAPOVEDNIK
14.40 OUT OF SHADOWS, angl. film
16.20 DOBRODOŠLI, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.00 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.35 DIVJI SVET ŽIVALI, angl. poljudnoznan. serija, 1/9
19.05 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 POLITIK NOVEGA KOVA, angl. naniz., 3/14
21.05 SVET NA ZASLONU
21.45 SIDONIJA, avstralska drama HTV
23.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.40 NAPOVEDNIK
23.50 SOVA:

ANNO DOMINI, amer. nadalj., 9/12
ZVEZDNE STEZE, 16. epizoda amer. naniz.
1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 15.25 EP v namiznem tenisu
14.00 Video strani — 14.10 Sova (ponovitev) — 17.30 EP v namiznem tenisu (posnetek) — 18.00 Slovenska kronika — 18.10 Festivali Daljnega vzhoda (avstral. dok. serija, ponovitev) — 19.00 Videospion — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik KP — 20.00 Pujsovi dosjeji (angl. naniz.) — 20.30 Sedma steza — 21.30 Ciklus filmov A. Hitchcocka: Bogata in tuja (angl. film, ČB) — 22.25 Umetniški eksperimentalni program: Under — 22.55 Yutel

TOREK, 21. IV.

SLOVENIJA 1

9.05 — 12.10 in 15.00 — 0.50 TELE-TEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE
10.30 ŠOLSKA TV
11.30 SEDMA STEZA, ponovitev
12.00 POROČILA
15.15 VIDEO STRANI
15.25 NAPOVEDNIK
15.30 BOGATA IN TUJA, ponovitev angl. filma
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.40 MOSTOVI
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 OSMI DAN
21.20 NOVOSTI ZALOŽB
21.35 NENAČNO POLETJE, angl. nadalj., 4/4
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA:
ŽIVLJENJE PO HENRYJU, angl. naniz., 1/6
ANNO DOMINI, amer. nadalj., 10/12
GLASBENI UTRINEK
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.50 Video strani — 15.00 Svet na zaslону (ponovitev) — 15.40 Sova (ponovitev) — 17.20 Svet poroča — 18.00 Regionalni programi - Koper — 19.00 Orion — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Pujsovi dosjeji (angl. naniz.) — 20.30 Ma-ja vam predstavlja — 21.30 TV tribuna (prenos z Raven na Koroskem) — 23.30 Svet poroča (ponovitev) — 0.10 Yutel

SREDA, 22. IV.

SLOVENIJA 1

9.55 — 12.10 in 15.00 — 1.35 TELE-TEKST
10.10 VIDEO STRANI
10.20 PROGRAM ZA OTROKE
11.10 NENAČNO POLETJE, ponovitev angl. nadalj., 4/4
12.00 POROČILA
15.25 OBZORJA DUHA, ponovitev
16.00 GALAKTIČNA ODISEJA, ponovitev japonske dok. serije, 2/9
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 KLUB KLOBUK
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 FILM TEDNA NEVARNA RAZMERJA, amer. film
22.30 EPP
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 KRONIKA, kanadska poljudnoznan. serija, 2/26
23.25 NAPOVEDNIK
23.35 SOVA:
KRILA, amer. naniz., 12. epizoda
ANNO DOMINI, amer. nadalj., 11/12
VES SVET JE ODER, angl. dok. serija, 8/13
1.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.35 Video strani — 15.45 Osmi dan (ponovitev) — 16.35 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sredi — 21.30 Koncert v režiji A. Marthelgerja (3. oddaja) — 22.05 Yutel

• Komunistem bo nastal znova, če bo slovenska politična družba delovala, kot deluje danes. (Kermanuer)

• Ne živimo od tega, kar pojemo, marveč od tega, kar prebavimo. (Kneipp)

• Politika je umetnost komuniciranja na višji stopnji. (Hofmannstahl)

Napovedi o radiu in televiziji

Okrogla miza SDP o sprejemu signala

BREŽICE — Sprejem radijskega in televizijskega signala se bo v »nepokritih« območjih brežiške občine izboljšal najpozneje do poletja 1993. leta. Do tedaj bodo vzpostavili tak sistem zvez, da bo možno na celotnem območju občine - izjema bodo morda manjši predeli - sprejemati 1. in 2. program slovenske televizije in tri programe Radia Slovenija. Signal naj bi bil kakovostno boljši, kot je v povprečju v Sloveniji. V tako napoved je izvenel eden od sklepov na okrogli mizi »Kako v občini Brežice lahko poslušamo in gledamo program slovenskega radia in televizije«, ki jo je nedavno organizirala brežiška SDP.

Medijski signal v občini je zdaj najslabši na območju KS Jesenice in Velika Dolina. Pogoj za izboljšanje je obnova pretvornika na Bizeljskem, slednjega pa bo RTV Slovenija dodatno usposobila sočasno s sanacijo bombardiranega oddajnika na Kumu. Bizeljski oddajnik naj bi obnovili najpozneje do letošnje jeseni. Za boljši sprejem signala na Jeseniškem bodo mogoče še letos zgradili antenski stolp. Kdaj bo nared, je odvisno od tega, kako hitro bodo potekali dogovori o lokaciji, primernem zemljišču, napeljavi elektrike in podobnem, kar spremlja postavitev take naprave.

Mladi o kmetijstvu

Sklepi okrogle mize na temo »V znanju mladih je bodočnost« v Šentjurju

1. Slovenskemu narodu ne sme biti vseeno, kdo in kako izobražen bo obdeloval kmetijsko zemljo.
2. Kmetijske šole morajo postati nosilci kmetijskega napredka v svojem okolju.
3. Večjo pozornost je potrebno posvetiti osveščanju o nujnosti kmetijskega izobraževanja.
4. Kvalitetno izobraževanje je možno doseči le na sodobno opremljenih kmetijskih šolah, z najboljšimi strokovnimi kadri, s posebnim poudarkom na uporabnih znanjih.
5. Skrb za kvaliteto kmetijskega šolstva mora nositi ministrstvo za šolstvo in šport. Ministrstvo za kmetijstvo pa mora biti vključeno v oblikovanje ustreznih programov.
6. Kmetijska svetovalna služba in kmetijske šole morajo najti pot za kmetijsko izobraževanje v osnovni šoli.
7. Mladi s podedelja morajo dobiti finančno pomoč v obliki štipendij in drugih finančnih oblik pomoči pri izobraževanju oziroma organiziranju.

ALEŠ KOTNIK
Inž. JANEZ BRATKOVIČ

IZ KOLPSKE DOLINE

KAMENJE NA CESTI — Taljenje snega in zadnje deževje je spet povzročilo ne le, da je močno narasla Kolpa, ampak tudi nove plazove. Na cesti Osilnica — Brod na Kolpi je zgrmelo precej skal, največ pri Potuharici in nad Gustim lazom, kjer je kamenje zaprlo pol ceste. Deževje je to cesto močno poškodovalo.

NOV KOZOLČEK — Te dni bo Turistično društvo Kostel postavilo nov kozolček na vhodu v svojo KS s kočevske smeri, in sicer ob magistralni cesti pri Kaptolu. Na njem bo znak TD Kostel in upodobitev gradu Kostel po Valvasorju.

NA DIVJIH VODAH — Bliža se 1. maj. Prav okoli prvega maja pa so bila doslej vsako leto kajakaška in kanuistična tekmovanja na divjih vodah Kolpe pri Starih malnih. Udeleževali so se jih ne le najboljši tekmovalci iz vse nekdanje Jugoslavije, ampak tudi mnogi svetovni asi. Ni še znano, kako bo s tekmovanjem letos, čeprav je maj tako rekoč tu. Tu pa je tudi meja na Kolpi...

NA ROGU IN GORJANCIH — V Kočevskem Rogu so gozdarji na križiščih gozdnih cest uredili lične kazipote. Lesene table z vžganimi napismi so največkrat nabite na kakšnem posušenem drevesu. Vse skupaj je koristno in deluje prijetno, okolju primerno. Žal je povsem drugače na Gorjancih. Takole izgledajo table na križišču pri Krvavem kamnu: vsaka zase, vsaka v svoji višini, vsaka z drugačnimi črkami. Pa kako malo truda in denarja bi bilo treba, da bi lastniki ali najemniki gostinskih objektov na Gorjancih stvar uredili tako, kot je na Rogu! Pa še to: če že bodo na Gorjancih postavili nove, primernejše kazipote, bo dovolj, če napišejo Miklavž, kajti neprimerno in gorjancskrunsko je k temu imenu priiti-kati še nekakšen IMV, in še to na prvem mestu, kot da je bil najprej IMV, potem šele Gorjanci in Miklavž. V resnici pa Gorjanci še stojijo, na njih tudi cerkev sv. Miklavža in trate okoli nje, po katerih se je tako rad sprehajal Trdina, od IMV pa je ostal samo še nekakšen čuden holding, za katerega vrli Podgorci pravijo, da ga sestavlja »nekaj mandeljcev, ki se vsak s svojim avtom in šoferjem vsak dan iz Ljubljane v Novo mesto vozijo na čaj«. (Besedilo in sliki: A. Bartelj)

TOVARNA OBUITVE V LOKI — Že maja naj bi v novi tovarni obutve, ki jo v zgradbi republiških blagovnih rezerv v Loki pri Zidanem mostu postavlja na noge ljubljanske podjetje Clann, d.o.o., ob pomoči italijanskih tehnologov in tehnologinje (na posnetku) delalo sprva le zgornje dele obutve okrog 150 delavcev, tako da bi do konca leta zanesljivo tovarna zaposlovala že 180 delavcev. Kot nam je pretekli četrtek povedal Samo Cerovac, vodja dela v tovarni, so od 37 delavcev na začetku usposabljanja 16. marca prišli tega dne že na 76. Večina jih prihaja iz Sevnice in okolice, prevladujejo pa ženske. Po treh mesecih usposabljanja lahko večina računa na redno zaposlitev in na za sevniske razmere nadpovprečne plače v tej panogi. Z delavci so v vodstvu podjetja torej zadovoljni, radi pa bi dobili še več dobrih švilj, da bi bili kas dogovorjenim predelavnim poslom za italijanskega partnerja. (Foto: P. Perc)

ANGLEŠČINA V VRTCU — V novomeškem vrtcu Pedenjed na Drski vodi vzgojiteljica Metka Potočnik tečaj angleščine za predšolske otroke, ki ga obiskujejo otroci med 5. in 6. letom starosti. Tečaj obiskujeta dve skupini po 15 otrok, poteka pa dvakrat na teden po eno šolsko uro, skupaj traja 25 šolskih ur. Učenje poteka ob igri, poudarek pa je na besedah in izgovorjavi. Po končanem začetnem tečaju lahko ti otroci, ko začnejo hoditi v šolo, obiskujejo nadaljevalnega. Potočnikova, ki je bila že večkrat na ustreznem izobraževanju, bi lahko vodila tudi tečaj italijanskega, vendar za tak tečaj ni zanimanja. (Foto: A. B.)

GRAD BREZ TEMELJEV — Pri urejanju metliškega gradu so podrli tudi sanitarije ob poročni dvorani, ki so bile zgrajene pred dobrim desetletjem. Ko pa so hoteli še zrvnati tla v arkadnem hodniku, se je pokazalo, da so trije arkadni slopi popolnoma uničeni, tako kot tudi več kot meter debel zid gradu pa zgrajeni kar na zemlji, brez temeljev. Medtem ko so v začetku pričakovali, da bo šlo le za manjši gradbeni poseg, se bodo dela zaradi dodatnih posegov precej zavlekla, temu primerno pa bodo stroški. Na pomoč so morali poklicati strokovnjaka za staitko Ribnikarja, vsa dela pa potekajo pod nadzorom novomeškega Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine. Seveda s tem obnovo gradu še ne bo končana. Med drugim morajo zvezati južni vogal gradu, še prej pa z odvodnjavanjem preprečiti dotok meteorne vode v temelje. (Foto: M.B.-J.)

NA INŠPEKCIJI — Poveljnik štaba za teritorialno obrambo general Janez Slapar in Miran Bogataj iz obrambnega ministrstva sta s spremstvom v petek obiskala slovenske učne centre druge faze v ustanavljanju. V novomeški vojašnici je delegacija pričakala gradbišče, saj je obnova dotrajane infrastrukture v polnem teku, v polnem zamahu pa je tudi obnova treh objektov, kjer naj bi se že desetega junija pričelo usposabljanje na drugi stopnji za vojake, ki so v soboto slovesno zaprilegeli. Dela pri obnovi vojašnice izvajata novomeški Pionir in GP Grosuplje. (Foto: T. Jakše)

Drugačni zvoki pod Srobotnikom

Pihalni orkester Novoles je s sobotnim koncertom v Straži proslavil 35-letnico ustanovitve — Pomlajeni orkester drugo leto vodi Miro Saje

STRAŽA — Petdeseta leta so se že krepko nagnila v drugo polovico, ko se je v tem kraju pod Srobotnikom začel od hiše do hiše širiti glas, da nameravajo ustanoviti godbo in vabijo moše in fante, ki imajo instrumente in znajo igrati, k sodelovanju. Odziv je bil nad pričakovanjem velik, za godbenike se je priglasilo skoraj 60 Stražanov in prebivalcev iz okoliških krajev. Seveda ni nihče verjel, da bodo vsi tudi v resnici postali člani nove godbe, marveč so tolikšno število prijavitelcev jemali bolj kot odraz navdušenja in potrebe po delovanju.

In niso se zmotili, saj jih je na prve resnejše vaje prišlo le kakih 20 ali dobra tretjina. Pa še s temi je bilo treba začeti pri malem a, kot v šoli, ker skoraj nobeden ni poznal not, kaj šele, da bi znal igrati po notah. Zato je moral dirigent, namesto da bi začel uigravati posamezne dele godbe, godbenike najprej naučiti branja not in pri tem mu je dostikrat pomagal tudi ravnatelj vavtovski osnovne šole, Boris Plantan. Tako so ob osnovnem glasbenem opismenjevanju in naporih vajah marca 1997 le pripravili svoj prvi koncert. Takrat je bil njihov dirigent Ladislav Leško. Taktirko je potem prevzel Milan Posavec in vodil godbo polnih 30 let. V tem času se je godba, ki je delovala pod okriljem Novolesa, preimenovala v Pihalni orkester Novoles.

Decembra 1990 je dirigentsko palico prevzel iz Posavčevih rok mladi domačin Miro Saje, akademsko izsoljen glasbenik. Z njegovim prihodom oziroma že nekoliko prej se je tudi sam orkester znatno pomladil, včlanilo se je več učencev iz strahkega oddelka novomeške glasbene šole, v orkester pa so pritegnili tudi glasbenike od drugod, predvsem iz Novega mesta. Pod Saje-tovim strokovnim vodstvom se je orkester predstavil v popolnoma drugi luči in že po nekaj nastopih so začeli o njem govoriti, da je eden tistih, ki bo kmalu prevzel primat na Dolenjskem in se tudi v slovenskem merilu visoko uvrstil.

V KRKI RAZSTAVLJA DRAGUTIN CIFREK

NOVO MESTO — V avli poslovnih prostorov Krke v Ločni je od srede, 8. aprila, na ogled slikarska razstava akademskega slikarja Dragutina Cifreka. Avtor, rojak iz Hrvaške, razstavlja različna dela, med drugim tudi portrete. Portretiral je tudi opernega pevca, basista Ladka Korošca. Prijubljeni pevec, ki rad pride na Dolenjsko, je nastopil v kulturnem programu na otvoritvi in pel ob klavirski spremljavi prof. Leona Engelmana. Razstava bo odprta do 7. maja.

Miro Saje

takšno, ki gre v ušesa in sega do srca. Torej ne udarne, ampak pretežno lirčno, vendar pa moderno. Kot take so v sobotnih akordih izvenele vse skladbe oziroma vseh deset skladb različnih tujih avtorjev, ki so sestavljale program slavnostnega koncerta. Kako takšno glasbo sprejema poslušalstvo, pove dejstvo, da je moral Pihalni orkester Novoles hoče noče program podaljšati in v dodatku izvesti še dve skladbi.

Dolgotrjen aplavz polne dvorane ni bil le izraz zadovoljstva in priznanja poslušalcev, temveč je tudi potrdil dejstvo, ki je v tem kraju med Krko in Srobotnikom že dolgo znana stvar: da imajo ljudje ta orkester za svojega in da jim je, vsaj tako kot podjetju, katerega ime nosi orkester že od začetka, pri srcu njegov

kvalitetni vzpon. Prav gotovo bodo v mislih z njim in zanj stiskali pesti, ko bo naslednje tedne prebil na vajah in pilil program, s katerim se bo potegoval za najvišjo uvrstitev na majskega tekmovanja pihalnih orkestrrov v C-kategoriji v Novem mestu.

Da ima Pihalni orkester Novoles veliko možnosti za osvojitve zlate medalje na tem tekmovanju, o tem jih ni malo pričrkan. V tem smislu mu je uspeh pri nadaljnjem delovanju zaželel tudi strokovni sodelavec za glasbo pri ZKO Slovenije, Vladimir Brlek, ko je med sobotnim koncertom podelil bronaste, srebrne in zlate Gallusove značke tistim njegovim članom, ki igrajo v orkestru po 15, 15 do 25 in več kot 25 let. Podpredsednik novomeške ZKO, Jože Koporec, sicer član Novolesovega orkestra, pa je dvema najstarejšima godbenikoma v tem orkestru podelil priznanje ZKO Novo mesto.

I. ZORAN

ZADNJA PREDSTAVA

KRŠKO — Na krškem odru bo v četrtek, 23. aprila, ob 19. uri zadnja gledališka predstava v tej sezoni, obiskovalci pa si bodo lahko ogledali Feydeaujevo komedijo Do-re-mi v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja. Danes komedije v Celju so prešli Kranjčani priznanje žlahtni komedijant.

RAST ZAČELA SVOJ TRETJI LETNIK

NOVO MESTO — Pred kratkim je izšla Rast, prvič letos, dvojna številka (1—2). Revija je stopila v tretje leto izhajanja. Številko, ki ima običajne razdelke, je napisalo 35 sodelavcev. Veliko. Tokrat je uredniški kotiček nekoliko večji, o Rasti so svoja mnenja zapisali in povedali nekaj več o pomenu in načrtih posameznih razdelkov tudi področni uredniki, medtem ko je glavni urednik svojo besedo posvetil nadaljnjemu razraščanju in utrjevanje te revije na Slovenskem in celo v slovenskem zamejstvu. O vsebinsko bogati številki in malo več o njeni vsebini prihodnjič.

OTOČANINA ODRU — V nedeljo, 12. aprila, zvečer je spet oživel oder v dvorani kulturnega doma na Otočcu. Domači gledališčniki so prvič na oder postavili komedijo Norme Šerment Nevidni Leonard in jo prepričljivo odigrali pred nabito polno dvorano. Mnogim gledalcem od gledanju igre ni šlo na smeh, saj obravnava resno tematiko, ki v današnjem času spremlja mnoge družine. Vse manj je časa za otroke in tudi Maja v igri noče večno ostajati sama doma. Otočani se sedaj odpravljajo na gostovanja. V ponedeljek, 20. aprila, ob 20. uri bodo nastopili v Sentjernej, potem pa še kje, če jih bodo povabili. Na sliki (od leve proti desni): Franc Ivnik, Andreja Rifelj, Zdenko Rifelj, Erika Žura, Aleš Piberčnik in Miran Zupančič. (Foto: J. Pavlin)

Rože in železo

Od jutri nova razstava v Garni hotelu na Otočcu

OTOČEC — Po daljšem času se v razstavišče Garni hotela na Otočcu v prostor pred konferenčno dvorano spet vračajo občasne ikovne razstave. Prvo razstavo bodo odprli jutri, na ogled pa bodo dela dveh likovnih samoukov, ki do zdaj sploh še nista razstavljala, slikarke Tatjana Rot-Snuderl in kiparja Mileta Jakovljeviča, obeh iz Ljubljane.

Tatjana Rot-Snuderl je diplomirana pravica, s slikarstvom pa se pomalem ukvarja že od otroštva. Prvo pravo znanje je dobila od akademskega slikarja Ljuba Ravnikarja na srednji šoli, potem pa se je sama izobraževala in si pridobivala izkušnje z lastnim delom. Zadnja leta se slikarstvu posveča zelo intenzivno. Njen slikarski svet je raznovrsten in motivno pester, a najraje in najpogosteje slika rože. Slika predvsem s pastelnimi barvami in z njimi dosega mikavne razpoloženske učinke.

Mile Jakovljevič, po rodu iz Srbije, se je izučil v kovinarski stroki in tudi že dolgo kipari. Najprej je ustvarjal v lesu, kamnu in lignitu, zadnjih pet let pa vari kipe iz železa. Podobno kot Tone Svetina, ki je zvaril obilo skulptur iz kovinskih delov pušk in delov eksplozivnih granat, ustvarja tudi Jakovljevič. Njegovi kipi, prav tako zvarjeni iz ostankov granat pa železnih palic, krogičnih ležajev, kovinskih krogel in celo iz ničvrednih kovancev, so prav tako del rezultatov (katerekolikoli) vojne, prež znamenja nesmisla kot okras, vsekakor pa zanimiva izpoved.

Torej, če to razstavo »prevedemo« v jezik današnjih razmer, ko v našem bližnjem sosedstvu, na Hrvaškem in v Bosni, še vedno divja vojna, ter poiščemo njen pravi smisel, bi mogle govoriti o cvetju in železu v iskanju miru.

I. Z.

ZAKLJUČEK Z BULVARKO

NOVO MESTO — Dom kulture Novo mesto zaključuje letošnji abonmamski gledališki program z eno najpopularnejših komedij Georgesa Feydeauja, »največjega francoskega komediografa po Molièru«, bulvarko Poskrbi za Amelijo. Gre za neobremenjeno, kot urni mehanizem precizno igro o lahkoživi Parižanki, ki se zaveda, da njena cena raste s številom moških, ki se sučejo okoli nje, njenem zaročencu, ki jo pred odhodom na vojaške vaje zaupa v varstvo prijatelju ter o številnih drugih »krepostnežih«. Nastopilo bo Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica. Predstava bo v torek, 21. aprila, ob 19.30. Na voljo so tudi vstopnice izven abonmaja, ki jih lahko rezervirate po telefonu ali kupite v predprodaji v sprejemni pisarni Doma kulture.

TRI PREDSTAVE »TRNJULČICE«

NOVO MESTO — V počastitev mednarodnega dneva mladinske literature (2. aprila) je Pionirska knjižnica v ponedeljek, 6. aprila, dopoldne organizirala v veliki čitalnici Študijske knjižnice Mirana Jarca tri predstave lutkovne igre Trnjulčica v izvedbi Gledališča Jaz in ti Nine Skrbinšek in Alje Tkačev. Pravičeno igro z okoli 15 cm visokimi in kakih 100 let stariimi lutkami neznanega avtorja, kupljenimi v Pragi, si je ogledalo več kot 400 otrok — učenci drugih razredov OŠ Center in vsi mali šolarji iz VVO v Novem mestu. Dve predstavi je denarno omogočila LB Dolenjska banka, d.d., iz Novega mesta.

DANES REVIJA GLASBENIH ŠOL

KRŠKO — Revija glasbenih šol Posavja in Dolenjske bo v Kulturnem domu Krško danes, v četrtek, 16. aprila, ob 19. uri, in ne šele jutri, kakor je bilo najavljeno.

ŽE PRVIČ USPEH NA NAŠI PESMI — Komorni zbor iz Trebnjega si je na mednarodnem zborovskem tekmovanju v Mariboru prislužil bronasto plaketo. Na posnetku: ženski del tega zbora med nastopom.

Peli za bronasto plaketo

Komorni zbor iz Trebnjega prvič na Naši pesmi in nagraden s plaketo — Dirigentu Igorju Teršarju štipendija iz nagradnega sklada prireditve

TREBNJE — V Mariboru se je v nedeljo, 12. aprila, končalo tridnevno tekmovanje pevskih zborov Naša pesem 92, prvič kot mednarodna prireditve. Pokrovitelj je tradicionalne pevске manifestacije, ki so jo pripravili pod geslom Glasba, naša ljubezen, je bil Milan Kučan, predsednik Predsedstva Republike Slovenije.

Na Naši pesmi so prvič, odkar obstaja ta prireditve, nastopili Dolenjci, in sicer Komorni zbor iz Trebnjega. Pred mednarodno ocenjevalno žirijo, ki jo je vodil slovenski strokovnjak Marko Munih, so izvedli program, ki je obsegal Galusove, Passereaujeve, Kogojeve, de Victoriove in Brucknerjeve skladbe ter slovenske ljudske pesmi v Kramolčevi, Mirkovi in Devovi prireditvi. Zbrali so 72,6 točke (od 100 možnih) in osvojili bronasto plaketo. Trebnjanci so peli v soboto dopoldne, na drugem tekmovalnem koncertu prvega kroga, ko so tekmovali le zbori iz Slovenije, in sicer so nastopili v družbi s sedmimi mešanimi zbori. Poleg bronaste plakete pa je šlo v Trebnje še eno visoko priznanje. Organizacijski odbor Naše pesmi 92 je dirigentu Komornega zbora iz Trebnjega, Igorju Teršarju, podelil štipendijo iz nagradnega sklada prireditve, izplačano v enkratnem znesku 20.000 SLT, namenjeno mladim in perspektivnim dirigentom za njihovo strokovno izpopolnjevanje.

Ob odhodu v Maribor je bila želja trebnjanskih pevcev predvsem ta, da bi na tekmovalnem koncertu dobro peli in se kot prvi zbor iz Dolenjske predstavili poslušalcem in žiriji v kar najlepši luči. Na kakšno priznanje, zlasti ne tako visoko, niso niti pomislili. Zato je osvojitve bronaste plakete na tako pomembnem tekmovanju toliko večji uspeh in ob njem ne skrivajo zadovoljstva, še posebej ne predsednik Komornega zbora, Mitja Prijatelj. Zadovoljen pa je tudi Igor Teršar, in to ne samo zaradi bronaste plakete, ki jo je Komorni zbor dobil pod njegovim umetniškim vodstvom, in tudi ne samo zaradi štipendije, ki jo je dobil kot posebno priznanje za kvalitetno delo. »Tudi zato«, pravi, »ker nam ta plaketa daje ime in lajša pot v svet. Zdjaj smo namreč tudi mi prišli v mednarodni register tekmovalnih zborov«.

Komorni zbor, ki sodi po sestavi med mešane zборе, je bil ustanovljen leta 1986 in od začetka deluje pod umetniškim vodstvom Igorja Teršarja. Priprave za nastop na Naši pesmi 92 in potovanje v Maribor so mu omogočili Novotehna iz Novega mesta kot generalni sponzor, občina Trebnje in firme Trimo, Unitehna, Tesnila, Greda, Pip d.o.o., PGP d.o.o. in zavarovalnica Tilia. Za izkazano finančno pomoč se jim pevcu in pevke Komornega zbora zahvaljujemo prek tega zapisa.

I. ZORAN

Le ena je kulturno razvejena »Krka«

KUD Krka se že od minule jeseni pripravlja na letošnji 15. Dolenjski knjižni sejem, na katerem bo osrednja osebnost pisatelj Boris Pahor iz Trsta — Lani v Krki kljub vojni v Sloveniji bogato in pestro kulturno leto

NOVO MESTO — Čez približno mesec dni bodo v Krkini galeriji v Ločni pripravili 15. Dolenjski knjižni sejem. Tradicionalno prireditve, ki predstavi slovensko knjižno produkcijo zadnjega leta, bodo letos odprli nekaj tednov prej, kot so jo vsakokrat do zdaj, že 11. maja. Otvoritev oziroma knjižni sejem so premaknili naprej zato, da bi bila galerija pravočasno nared za razstavo oblikovanja, eno od razstav, ki jih bodo postavili v Novem mestu v okviru 2. Bienala slovenske grafike Otočec.

Osrednja osebnost 15. Dolenjskega knjižnega sejma bo letošnji Prešernov nagradenec za književnost, pisatelj Boris Pahor iz Trsta. V središču pozornosti sejemskih dogajanj bo tudi Mohorjeva družba, najstarejša slovenska založba, ki praznuje častljivo visok jubilej — 140. obletnico osnovanja. Skratka, tudi na 15. Dolenjskem knjižnem sejmu se obetajo zanimiva srečanja z znanimi ljudmi, njihovo dejavnostjo z dosegli, takšna dogajanja pa so vedno mikavna za obiskovalce.

Podobno kot vse dosedanje knjižne sejme v Krki bodo tudi letošnjega pripravili resno in odgovorno. Zanj se še posebej čuti odgovornega Kulturno-umetniško društvo Krka, ki ga vodi Marija Žvegljč. To društvo je namreč tudi eden od organizatorjev te vsakoletne prireditve, in kot je bilo slišati na njegovem nedavnem občnem zboru v restavraciji nekdanjega hotela Kandija, je s pripravami na 15. Dolenjski knjižni sejem začelo že pred meseci, minulo jesen.

Skrb za pripravo knjižnega sejma je le ena od nalog Krkinega kulturnega društva. To društvo je namreč znano po tem, da združuje toliko najrazličnejših sekcij in oblik dejavnosti kot najbrž nobeno drugo kulturno društvo ne na Dolenjskem in ne v Sloveniji, pri čemer pa nimamo v mislih samo tistih društev, ki delujejo v tovarnah.

UČENCI OŠ CENTER V FOTOGALERIJI VISTA 21

NOVO MESTO — Jutri, v petek, 17. aprila, bodo v fotogaleriji Vista 21 ob 19. uri odprli razstavo fotografij 15 članov fotografskega krožka Osnovne šole Center (prej Katja Rupena) iz Novega mesta.

mesecih leta 1992 govore, da je bilo v okviru Krkinega kulturno-umetniškega društva več najrazličnejših kulturnih dogajanj in bogatejšo kulturno življenje kot celo v marsikateri občini. Morda se ta trditve res zdi pretirana, a popolnoma drži. Pogledimo!

Začnimo pri knjigi. Krka ne skrbi le za vsakoletno izpeljavo knjižnega sejma, temveč tudi za širjenje knjige med zaposlenimi. Ima prostor, kjer je moč kadarkoli med letom kupiti takšno ali drugačno knjigo, tisti bralci, ki knjig ne kupujejo, pa do želene literature lahko pridejo tako, da izbirajo med knjigami, ki jih izposoja Potujoča knjižnica. Ta knjižnica se vsaj enkrat mesečno ustavi v Ločni in Brsljnu (pred Inisom), razen poleti.

Znani so tako imenovani kulturni izleti krkašev oziroma organizirani obiski gledaliških, opernih in drugih prireditve v drugih krajih, predvsem v Ljubljani. Lani je Krka v okviru svojega ljubljanskega predstavništva ustanovila gledališki klub, v katerem se zbirajo ljubitelji gledališča in gledališčniki. V klubu sta že bili dve srečanja, prvo s komediografom Tonetom Partličem, drugo pa z igralcema Mileno Zupančič in Sašo Miklavcem.

Krka ima dvoje likovnih razstavišč, že omenjeno galerijo v Ločni in galerijo v Ljubljani, kjer se razstave tekoče vrstijo. Ima pa tudi svojo likovno kolonijo, zadnja leta bolj znano kot likovna delavnica. Lani delavnice niso organizirali, pač zaradi vojne v Sloveniji in kasneje na Hrvaškem, jo bodo pa spet letošnji jesen, saj, kot pravijo, ne morejo ostati brez te najpomembnejše likovne prireditve.

Ton in barvo lanskemu delu Krkinega kulturno umetniškega društva je dalo praznovanje 20-letnice tovarniškega mešanega pevskega zbora, ki ga zad-

nja leta uspešno vodi mlada zborovodkinja prof. Jožica Brađač. Zbor razmeroma veliko nastopa, v Novem mestu in v krajih, kjer ima svoja zdravilišča ali proizvodne obrate, koncertiral je v Barkovljah na Tržaškem in drugje. Večkrat ima intenzivne vaje tudi v Strunjanu.

Še marsikaj bi se dalo napisati o minulem delu Krkinih kulturnikov, marsikaj pa tudi o tem, kaj snujejo in načrtujejo za letos. Veliko je tega, kot v marsikateri občini, če ne celo več, kot smo že zapisali. O da bi imeli čim več kulturno razvejenih Krk!

I. ZORAN

Šolska stavka odložena

V ponedeljek, 13. aprila, je bil v osnovnih in srednjih šolah na Slovenskem pouk, torej normalen delovni dan, čeprav je še teden prej kazalo, da ne bo tako, da bodo učitelji in drugo šolsko osebje tega dne stavkali, učenci pa ostali doma. V ponedeljek, 6. aprila, je republiški odbor Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije na izredni seji, ki sta se je udeležila tudi podpredsednik vlade Matija Malešič in minister za šolstvo dr. Peter Vencelj, namreč sklenil, da se izglasovana splošna stavka v šolstvu, napovedana za 13. april, odloži.

Republiški odbor, ki opravlja tudi funkcijo stavkovnega odbora, je na omenjeni seji še enkrat pregledal zahteve šolstva do vlade kot podpisnice kolektivne pogodbe, ki določajo šolske plače, in se seznanil z odgovori vlade in pristojnega ministrstva o stvarnih možnostih izpolnjevanja teh zahtev. Tako je vlada za marec zagotovila izhodniško plačo za prvi tarifni razred v višini 14.411 tolarjev bruto in s tem zmanjšala zaostajanje izhodniških plač, predvidenih po pogodbi, od 20 na okoli

14 odstotkov. Glede na razpoložljiva proračunska sredstva vlada tudi v prihodnje ne bo mogla v celoti zagotoviti izhodniških plač po pogodbi, nujna pa, kot sta republiškemu odboru Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije zagotavljala podpredsednik Malešič in minister Vencelj, postopno izboljšanje, izenačitev z izhodniških plač, predvidenih s splošnimi kolektivnimi pogodbami za gospodarstvo in negospodarstvo, ter najnižjo izhodniško plačo vsaj v višini zajamčenega osebnega dohodka. Trdno pravno zagotovilo, da izhodniške plače v šolstvu ne bodo nižje kot v drugih negospodarskih dejavnostih, pa po mnenju vlade predstavlja tudi zakon o plačah delavcev v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki je bil medtem sprejet.

Po mnenju ministra Vencelja bi bilo moč napetosti v šolstvu, ki nastajajo zaradi neurejenega vprašanja plač, predvsem pa zaradi nizkih plač, odpraviti ali vsaj ublažiti na več načinov. Eden takih je nagrajevanje individualne delovne uspešnosti z dodatki pri plačah. Do 15.

maja bo sprejet pravilnik o izobraževanju in napredovanju pedagoških in strokovnih delavcev v nazive, ministrstvo za šolstvo pa bo najkasneje do začetka novega šolskega leta tudi pripravilo ukrepe za razbremenjevanje preobremenjenih učiteljev in ureditev učiteljeve učne in delovne obveznosti.

Republiški odbor Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije je ocenil, da pomeni odložitve stavke z njegove strani potezo, ki kaže vso pripravljenost na pogajanja z vlado, na partnersko razreševanje problemov. Toda če pogajanja ne bodo dala pričakovanih sadov, če bo spet ostalo bolj ali manj pri obljubah ali pa se bo zavlačevalo z izvajanjem, bo splošna stavka neizbežna. Republiški odbor je sklenil, da bo najkasneje do 15. maja pregledal, kako se uresničujejo omenjene in druge obljube ministrstva za šolstvo in vlade glede na postavljene zahteve, in potem na podlagi tega odločil, kajpak v vlogi stavkovnega odbora, ali se splošna stavka izvede ali spet odloži ali pa sploh preklic. Dotlej naj bi šole delale brez kakih prekinitvev ali prete-sov zaradi takšne problematike.

I. ZORAN

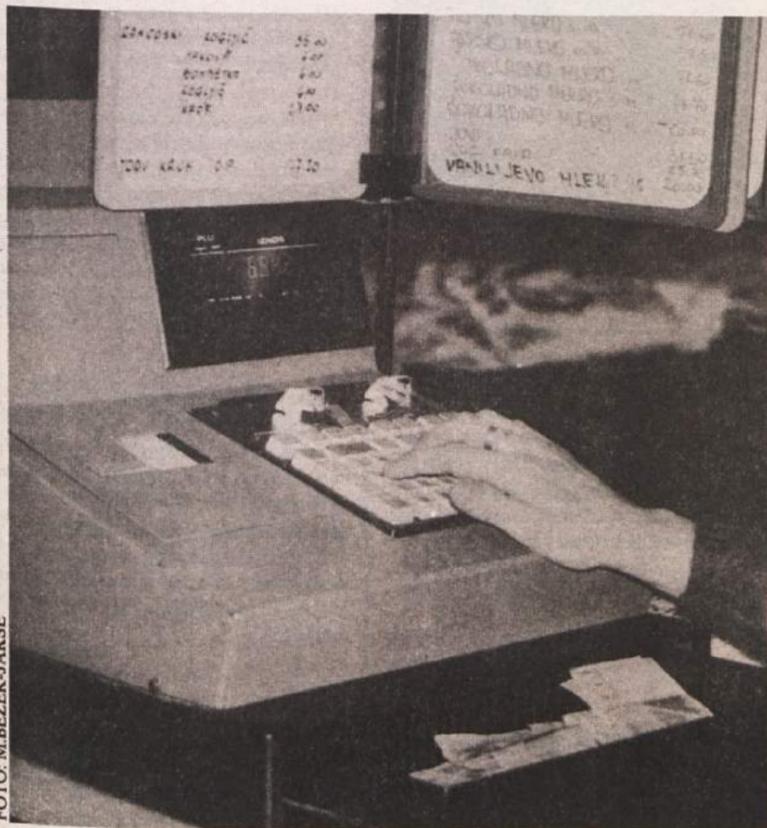

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Z računi nič več kar po domače

Pri nakupu blaga ali plačilu storitev ni dovolj le plačati, plačilo mora biti tudi črno na belem zabeleženo z računom, sicer lahko tako prodajalec kot kupec plačata kazen. Akcija v Metliki je pokazala, da vsi ne poznajo pravil

Pred časom smo lahko iz sredstev javnega obveščanja zvedeli, da bodo morali po novem račune izdajati prav povsod: v prodajalnah, gostinskih lokalih, različnih delavnicah, tudi na primer v frizerskem salonu. Kupec ali stranka, ki jo bo inšpektor zalotil, da bo zapuščala lokal brez ustreznega dokazila o plači-

lu, bo morala plačati kazen, prav tako pa tudi tisti, ki mu je usluga sicer že plačala. V akciji, ki smo jo opravili po različnih belokranjskih lokalih, se je pokazalo, da so tako tisti, ki usluge nudijo, kot njihovi odjemalci v glavnem seznanjeni s tem, da morajo bodisi izdati ali sprejeti in hraniti račun, sicer je kazen, če jih seve-

da dobijo, neizbežna. Kako globoko bi morali poseči v žep, pa niso natančno vedeli.

Belokranjce lahko potolažimo, da se jim vsaj za sedaj ni česa bati. Kot je povedal tržni inšpektor Stane Judnič, z republike niso dobili še nikakršnih navodil, kako ukrepati in na kakšen način sploh loviti občane ter preverjati, če imajo pri sebi račune ali ne. Priznal je, da prav zaradi tega tržna inšpekcija še ni začela preverjati. A tudi sam si ne predstavlja, kako bi takšno delo, ki bi bilo lahko precej delikatno, potekalo. Sicer pa po njegovem mnenju povsod tam, kjer morajo, račune tudi v resnici izdajajo. Vendar je v poročilu o delu tržne inšpekcije za preteklo leto zapisano, da vsi obrtniki niso izdajali strankam računov za opravljene storitve. Dvomimo, da vsi od novega leta naprej to prav vzorno počno.

Da jih tržni inšpektor še vsaj nekaj časa ne bo nadlegoval s preverjanjem računov, je za Belokranjce velika sreča. Drugače bi bili, tako kot seveda tudi vsi drugi Slovenci, v precej veliki zadregi, če bi morda hoteli zaščititi pred njimi poiskati na Zvezi potrošnikov v Ljubljani, o kateri smo nedavno lahko slišali precej pohvalnega. Toda če ima potrošnik srečo, lahko po telefonu zve le, kdaj je na voljo pravnik, ki bi mu vedela svetovati. Med čakanjem nanjo pa bi ga lahko inšpektorji, ki se s čakalno dobo ne bi strinjali, že zašili.

Zasebniki bolj pozorni

In kako se pri izdajanju računov po novem obnašajo v belokranjskih prodajalnah, lokalih, obrtnih delavnicah? V trgovinah z živili navadno račun položijo kar v nakupovalno košaro ali vrečko. Vsekakor pa vsaj na kupljena živila, od strank pa se seveda odvisno, ali ga bodo vzele s seboj. Človek dobi občutek, da so do teh listkov še za kanček bolj pozorni v zasebnih prodajalnah, saj jim je očitno veliko do tega, da ne bi zaradi malomarnosti — bodisi kupčeve ali prodajalčeve — morala plačati kazen tudi stranka, pri kateri bi seveda izgubili ugled. Vendar so

povsod izjeme. Zgodi se, kot na primer v eni od metliških družbenih mesnic, da mesar ob nakupu mesa stranki ni dal računa. Še več, zneska niti ni odtipikal na registrski blagajni. V prodajalnah s tekstilom kopijo računa navadno zavijejo kar skupaj s kupljenim blagom, medtem ko ga v trgovinah s čevlji skupaj s škaflo položijo v nakupovalno vrečko. Pravijo, da to počno že od nekdaj, ko ni bilo še nikakršnih navodil o inšpekcijskih pregledih. Če tega ne bi storili, bi gotovo marsikateri račun ostal na prodajnem pultu, a le z računom je moč uveljavljati morebitne reklamacije. V metliški lekarni na primer za stranke marsikdaj celo opozorijo, naj le vzamejo s seboj račun in ga skrbno shranijo. Ob nedavnem izpolnjevanju napovedi za odmero dohodnine je marsikdo že spoznal, kako prav so mu prišli shranjeni računi od zdravil, ortopedskih pripomočkov, gradbenega materiala, knjig in drugih učnih in športnih pripomočkov ter še česa, s katerimi je lahko uveljavljal olajšave in napovedi za odmero dohodnine.

Bolj »razgibano« je v gostinskih lokalih. Poznavalci pravijo, da v družbenih lokalih bolj vestno izdajajo račune za popito in pojedeno kot v zasebnih. Ponekod, na primer v metliškem Jurčku, so tako temeljiti, da redne goste včasih že kar jezi, ker morajo med denarjem »izbirati« listke z računi. Tudi v črnomaljski restavraciji Grad, ki jo ima v najemu zasebnik, prinesejo račun k mizi, medtem ko v metliškem hotelu, sicer pod družbeno upravo, navadno znesek zaračunajo le zase, listka pa gostu ne pokažejo. Marsikje stranke niti ne pomislijo, da bi dobile račun, kaj šele, da bi ga zahtevale. Tudi zato ne, ker preprosto niso navajene, da bi jih tudi v gostinskih lokalih »bombardirali« z računi.

Brez računa je cenejše

In kako je z obrtniki? Koliko računov za svoje delo v resnici napišejo, je težko preveriti. Marsikdaj se zgodi, da obrtnik stranko vpraša, ali hoče račun ali ne. Storitve, za katero ni potrebno izdati računa, je cenejša in navadno se stranke odločijo za takšen način plačila. Ta, sicer precej lažna solidarnost, pa — posebno

če gre za gradnjo ali obnovo hiše — stranko udari kot bumerang, ko mora, kot smo že omenili, napisati napoved za odmero dohodnine, saj za dela, za katera nima računov, ne more uveljavljati olajšav. Sicer pa je vsak Slovenec toliko pretkan, da hitro izračuna, kaj se mu najbolj izplača, za pravi red na tem področju pa bo morala poskrbeti predvsem država. Za mnoge je zvenelo precej čudno, da bodo morali odsej dajati račune tudi frizerji, saj doslej stranke tega niso bile navajene. Metliški frizer za moške prizna, da račun v resnici napiše, da pa je od stranke odvisno, ali ga bo vzela ali ne. Prisiliti je ne more, prvi, sicer pa se mu tudi ne zdi povsem normalno, da bo pred vrati čakal inšpektor in od ljudi zahteval račune. »Na kakšen način pa bo dokazal, da se je človek prav tisti dan strigel, in to prav pri meni?« se sprašuje obrtnik.

Ob vsem tem ostaja še ena dilema, za katero tržni inšpektor prav tako ne ve, kako ji bo kos. Dvakrat na mesec je v Metliki živinski in živilski sejum. Na slednjem je moč kupiti marsikaj: od čevljev, oblek, rož, sadik in suhe robe do sadja, različnih kovinskih predmetov in česa. Skratka vse, kar je moč dobiti tudi v prodajalnah, pred katerimi bi lahko stal tržni inšpektor in zahteval račune za kupljeno blago. Toda pri prodajalcih za stojnicami ni moč opaziti, da bi imeli bloke, v katere bi pisali račune, kaj šele registrske blagajne. Da o tem, da na blagu, ki je na prodaj, skoraj praviloma ni cen in se cene lahko oblikujejo precej prosto, ne zglobljamo besed. Opazovalcu se mimogrede utrne misel, da veljajo dvojna merila: medtem ko te lahko tisti hip, ko stopiš iz trgovine, »aretira« inšpektor, zahtevajoč račun, so lahko tisti, ki prodajajo ali kupujejo na sejmu, brez skrbi. Mar to pomeni, da je najbolje, če se vse prodajalne preselijo na sejem? Ali pa bi bilo morebiti bolje, da tisti, ki sprejemajo takšne odločbe, najprej poskrbijo za red na vseh področjih. In ker tega vsaj za sedaj še ni, je razumljivo, da tržni inšpektor sploh ne preverja, kako dosledni so občani. Pri tem naredi najmanj krivic.

M. BEZEK-JAKŠE

pričevanja

Ni dvoma, da smo bili teh nekaj zadnjih let priče zgodovinskemu dogajanju, dogodkom, ki bodo ostali zapisani med najpomembnejšimi v zgodovini slovenskega naroda. Tega se mnogi niti niso zavedali, ko so se dogodki bliskovito vrstili eden za drugim. Na odru zgodovine so se v štirih letih izmenjali prizori od sojenja četverici, s katerim se začne pri nas dokončno tajati led in se začenja slovenska demokratična pomlad, do desetdnevne vojne za Slovenijo in mednarodnega priznanja nove evropske države. Televizija, radio in časopisi so sproti beležili dogodke, odmevali so že tudi v umetniškem ustvarjanju in izšlo je kar nekaj knjig, ki slikajo za Slovence tako usodne dogodke. Temu bogatemu gradivu se bo čez dva meseca pridružila še ena knjiga, ki pa bo drugačna. Razkrila naj bi, kaj se je dogajalo v zakulisju, torej tiste stvari, ki so širši javnosti manj ali sploh neznanne. Da ne gre za prazne obljube, zagotavlja ime avtorja novega dela — knjigo Premiki, ki se že tiska pri Mladinski knjigi, je namreč napisal slovenski obrambni minister Janez Janša.

Z njegovim imenom je tako ali drugače povezano veliko tega, kar se je dogajalo pri osamosvajanju Slovenije. Janša je stal dejavno ali pasivno v središču mnogih dogodkov in jih je skušal tako rekoč na lastni koži, poleg tega so mu bile zaradi položaja, ki ga je prevzel v novi slovenski vladi, dostopne tudi informacije, do katerih nima dostopa vsakdo. Pričevanje takšnega človeka je gotovo vredno zanimanja. Janša je na tiskovni konferenci, ki so jo pripravili prejšnji teden, povedal, da v svojem sicer osebnem pristopu pri opisu dogodkov in odločitev piše tudi o stvareh, ki so zaradi različnih razlogov ostale skrivne očem javnosti, hkrati pa postavlja nekatera dejstva na drugačno mesto, zato je njegova podoba dogodkov nekoliko drugačna, kot si jo je ustvarila javnost. Nekaterim v slovenski politiki najbrž ne bo všeč tisto, kar bodo lahko prebrali v knjigi, vendar Janša zagotavlja, da svoje pisanje argumentira in ilustrira z dokumenti, med

Ministromi spomini na sodobnost

Slovenski obrambni minister Janez Janša je napisal knjigo Premiki, ki bo najbrž dvignila nekaj prahu, saj v nji navaja številna javnosti doslej neznana dejstva in dokumente ter izrisuje nekoliko drugačno zgodbo slovenskega osamosvajanja, kot smo je vajeni

njimi tudi z nekaterimi ključnimi, ki bodo v knjigi prvič objavljeni in ki osvetljujejo, zakaj so dogodki krenili po znanih poteh. »Gre za dokumentirano kroniko obdobja, v katerem sem tudi sam odigral delček vloge. Ne gre za pripoved starejše generacije mlajši, marveč za stvari, ki jih vsak lahko sam preveri v dostopnih dokumentih ali v svojem spominu,« je dejal Janša.

Glavni poudarek v knjigi je dal vojni za Slovenijo in reorganiziranju Teritorialne obrambe, piše pa seveda tudi o drugih temah, ki skupaj tvorijo slovensko osamosvojitveno zgodbo: o aretaciji in zaporu, delovanju Odbora za varstvo človekovih pravic, o pripravah na volitve, nastanku Demosa, novi vladi, vračanju slovenskih vojakov iz JLA, o delu obveščevalne službe, dogodkih v Pekrah, pripravah na vojno, vojaški agresiji, Brionski deklaraciji, o umiku JLA, zatonu Demosa in mednarodnem priznanju Slovenije. Prvič je v tej knjigi podrobneje opisano obdobje od maja do septembra 1990, ko je bila slovenska Teritorialna obramba razorožena in je bilo treba poiskati drugo pravno in organizacijsko podlago za zavarovanje prvih

korakov osamosvajanja Slovenije. Podrobneje je popisan tudi kasnejši zaplet z Beogradom, ki se je odločil, da bo na silo preprečil osamosvajanje Slovenije. Janša razkriva, da so že v začetku maja 1991 začeli pripravljati vojaške načrte za zasedbo slovenskih meja. Hkrati s stopnjevanjem pritiska Beograda in tujine, ki ni bila naklonjena slovenskim prizadevanjem, se je med strankami in politiki ter tudi v javnosti večala negotovost, ali je pametno na načrtovani dan v juniju prevzeti dejansko oblast. Nekatere opozicijske stranke so bile odkrito proti, vendar je bila na koncu dosežena skupna odločitev, da gre Slovenija v dejanski prevzem oblasti. Nasprotja med politiki pa so se kljub temu še zaostrovala; bili so sicer za osamosvojitve, niso pa bili vsi za to, da bi prevzeli tudi mejni nadzor in carino, brez česar pa ni mogoče govoriti o samostojni državi. Knjiga daje odgovore, kako so premostili te razlike in dosegli konsenz.

Zanimiva je podrobno o datumu razglasitve samostojnosti. V javnosti se je hote ustvarjal vtis, da bo prevzem oblasti 26. junija 1991, tajno pa so načrtovali, da bi morala slovenska skupščina na-

FOTO: M. MARKELJ

Napis IVAN, DAVID, JANEZ, FRANCI, O VAS BODO GOVORILI ŠE NAŠI ZANAMCI, KI SO GA POSTAVILI PROTESTNIKI PRED NEKANDJE VOJAŠKO SODIŠČE NA ROŠKI CESTI V LJUBLJANI MED ZDAJ SLOVITIM SOJENJEM ČETVERICI, JE IMEL PRAV, VSJAKAR SE JANEZA JANŠE TIČE.

rediti ta korak že prej, na dan, ko ne bo pričakovan, med 15. in 20. junijem. Vendar se je zaradi stvari, ki tudi zdaj ovirajo doseganje konsenza v slovenskem notranjem političnem življenju, usklajevanje in sprejem potrebnih zakonov tako zavleklo, da so nazadnje lahko določili 25. junij kot dan sprejema ustreznih sklepov, torej le dan prej, kot je bila pripravljena na ta ključni korak javnost in seveda vsi tisti, ki so mu nasprotovali. Točen datum je bil stroga državna skrivnost, a Beograd je zanj vseeno zvedel. JLA je imela vse načrte tempirane na 27. junij ob 1. uri ponoči, in ko so zvedeli za dejanski datum, jih niso več mogli spreminiti. Če bi se osamosvojitve res dogodila 26., bi bila zvezna vojska in policija na mejah prej, kot bi mejo prevzela slovenska policija. Potem bi bila seveda Slovenija tista, ki bi morala posredovati s silo. Tako pa je bila stvar obrnjena in agresor je bila jugoslovanska armada.

»Vedeli smo, da bodo hoteli zasedi slovenske meje z Avstrijo, Italijo in Madžarsko, ker smo dobro poznali njihove načrte. Priprave so tekle že od 5. maja, ko so podvojili enote na mejnih stražnicah, ko so preigravali drugo stopnjo štabne vaje

Okop, vendar ni bilo jasno, kakšen bo dejanski ukaz: ali prodirati ne glede na posledice ali ne. Nekateri so menili, da svet in Evropa tega ne bodo dopustili. Iz dokumentov, ki smo jih med vojno zaplenili, pa je zdaj jasno, kakšen je bil ukaz: priti na cilj za vsako ceno,« je na tiskovni konferenci povedal Janša.

Manj znana so tudi pogajanja z JA, ki je bil že sprejet sklep o njenem umiku iz Slovenije. Iz teh pogajanj so naši pogajalci iztržili največ, kar se je dalo, to pa zato, kot odkriva Janša, ker so imeli natančne informacije o tem, koliko je vrh armade pripravljen popustiti. Pred vsakim pogajanjem je bila natančno poznana taktika generalov, ki so se prišli pogajati.

Eno od dejstev, ki ga Janša v svoji knjigi postavlja na pravo mesto, je denimo tudi, kdaj in kje se je začela vojna za Slovenijo. Formalni začetek predstavlja ukaz zvezne vlade o prevzemu nadzora na slovenskih mejah z vojsko in zvezno milico. Vse to je bilo pripravljeno že poprej v načrtu Meja in za te namere so vedele pomembne tuje države ter jih, kot vse kaže, takrat tiho podpirale; danes to dejstvo najbrž ni najbolj prijetno zanje. Dejanski začetek vojne pa v več publikacijah postavljajo napačno, opozarja Janša. Najpogosteje se omenja kot začetek prodor tankov iz vrhniške vojašnice proti Ljubljani in potem do Brnika, Janša pa v svoji knjigi dokazuje, da se je vojna za Slovenijo začela 27. junija 15 minut čez polnočjo, ko je oklepana enota JLA prestopila mejo na Kolpi pri Metliki. Tudi prvi strel v vojni je počil v naših krajih, in sicer istega dne zjutraj ob zori, ki jo je na Pogancih pri Novem mestu postavila novomeška enota, streljal pa je oficir JLA Prodanovič.

Janševa knjiga bo prinesla še veliko takih zanimivih in neznanih stvari, vendar kaj dosti več ta čas seveda ni v interesu ne pisca in ne založbe, da bi povedali. Koliko prahu bo knjiga zares dvignila, pa bomo še videli.

MILAN MARKELJ

O butarah in pirhih

Dobili smo spet velikonočne praznike, nič pa nam ne more povrniti bogastva šeg in običajev, povezanih s tem časom. Cvetnedeljska butara se je marsikje še ohranila in pisanice znamo še izdelovati, prvotni pomeni pa so že zdavnaj zabrisani

Najpomembnejša med krščanskimi prazniki sta božič in velika noč, katerih praznovanje tudi dolgoletno nasprotovanje in omejevanje s strani uradne oblasti ni moglo povsem zatreti. Nekatere simbole teh praznikov, na primer božično drevesce in velikonočno šunko, je bilo moč videti tudi pri tistih, ki so se sicer proglašali za nevernike. Slabo vest v zvezi s tem so si tešili z izgovorom, da spoštujejo stare običaje, kar je seveda zelo blizu resnice. Oba praznika sta namreč nabita z ljudskimi šegami in običaji. Nosita sicer izročilo o Kristusovem rojstvu, smrti in ponovnem vstajenju, njuna umestitev v pričetek zime in pričetek pomladi pa sovpadata s še starejšimi poganskimi obredji.

Zadnja leta smo kot praznik starih običajev tudi že uradno najbolj poudarjali božič. Morda zato, ker ga je lažje povezati s poganskimi običaji, vendar je za poznavalce slovenskih narodnih šeg in običajev tudi velikonočno obdobje zelo zanimivo, zlasti pa raznoliko, saj, raztegnjeno na dober teden — če vzamemo le čas od cvetne nedelje do velikega ponedeljka — skoraj vsak dan pomeni nekaj novega. Na cvetno nedeljo je blagoslov pomladanskega zelenja, velika sredi je čas ropotanja in regljanja, »strašenja boga«, na veliki četrtek utihnejo zvonovi, saj »odletijo v Rim«, na veliki petek je čas božjega groba, pasijonskih iger in procesij, na veliko soboto zjutraj je blagoslov ognja in vode, popoldne pa velikonočnih jedi, na veliko nedeljo je slavje vstajenja in zavžitja velikonočnega žegna, veliki ponedeljek pa čas sprostitve, obdaritve in obiskov. Ob vsakem se je v slovenskih krajih izoblikovalo nešteto zanimivih različic in posebnosti. Seveda bi velikonočni čas na kratko lahko opredelili tudi s tremi temeljnimi nasprotji: smrt — vstajenje, zima — pomlad, post — užitek.

Kot zunanja simbola velikonočnega praznovanja sta se med Slovenci najbolj uveljavila predvsem butara in velikonočni pirh ali pisanica. Prvi sodi k blagoslovu rastlinja na cvetno nedeljo, ponekod imenovanemu moški žegen, drugi pa k blagoslovu jedi na veliko soboto, imenovanemu tudi ženski žegen. Butara simbolizira rast, letino, pridelek, jajce pa plodnost, rojstvo, novo življenje, prirastek pri živalih in ljudeh.

Dolenjski lesni ali kravji žegen

Butare imajo po Sloveniji kaj različno obliko in velikost. Ponekod so majhne, da jo otrok zlahka nese v eni roki, drugod velike, dolge in težke, da jih mora nesti po več fantov skupaj. Na Dolenjskem so butari včasih pravili leseni ali kravji žegen ali pušelj, v Beli Krajini pa drenek. Posebnost je bila ljubljanska butarica, narejena iz barvanih oblancev, ki jo je danes moč dobiti že skoraj povsod po Sloveniji.

V okolici Novega mesta je med kupljenimi »ljubljanjskimi butaricami« iz oblanja in cvetja, ki jih je moč kupiti na tržnici, bilo zadnje cvetno nedeljo videti še nekaj »pravih« dolenjskih butar. Tudi tukaj so včasih tekmovali, kdo bo imel večjo in lepšo butaro in kdo jo bo nosil bolj pokonci, toda sramota za fanta bi bila, če bi je ne mogel nositi sam, zato si jo je naredil pač svoji moči primerno. Gradivo za butaro so ponavadi nabirali nekaj dni prej, saj je bilo strogo določeno, kaj se lahko v butaro poveže. Osnovno gradivo so tvorile šibe mačič. V pomladnem gozdu je bilo treba nabrati še bršljan, najraje takega z jagodovimi vršički, tri enoletne leskove palice, brinje, žingerle, virh in dren. V soboto zvečer je dobila butara svojo podobo. Mačično šibe so povezali v snop, v vrh pa vtaknili šopek iz dreva, virha in žingerla, okrašenega s pušpanom in oljčno vejico ter varovanega z ostrim brinjem, da bi se ga nepoklicana roka ne mogla dotakniti. V sredino snopa so nagačili seno, v seno pa vtaknili različno sadje: jabolka, suhe hruške in slive, včasih tudi pomarančo. Vinogradniki so dodali še trtni ključ ali kar ključ od hrama. V tako pripravljeno snop so potem zatikali bršljanove vejice, začeniši z najlepšimi zgoraj, dokler ni bil snop popolnoma zakrit z zelenim listjem in je postala butara prav košata. Tako pripravljena butara je bila seveda težka, zato je bilo treba privezati nanjo še posebno vrv ali pas, da si jo je nosilec lahko oprtal na rame. In ker je bila pot ponavadi dolga, mladina iz različnih zaselkov in vasi pa med sabo tekmovalno razporežena, je bilo treba v eno roko vzeti še

Dečki z butaro pred cerkvijo v Šmihelu

močno brinjevo palico, da so bodice odganjale tiste, ki bi poskušali z zli nameni priti v bližino domačega ponosa.

Butara in vse, kar je bilo v njej, je imelo seveda svoj namen. Vsebine so bili deležni ljudje in domače živali. Varovala naj bi jih pred boleznimi in nesrečami, mačične šibe so zatikali na polja in jih kurili v pečeh, vse za srečo in blagostanje. Brinjeve vejice so kurili in s prijetno dišečim dimom okadili bivališča. Oljčne vejice so zatikali za božje slike in razpela. Zelenje je v domove prineslo blagoslov in obet dobre letine.

Anina adlešička pisanica

Pomembna sestavina velikonočnega žegna so jajca, ponavadi obarvana, ki jim pravimo pirhi.

Prvotno so bila jajca obarvana rdeče, zaradi posebne simbolike in moči, ki so jo pripisovali tej barvi, pozneje tudi drugih barv. Že zgodaj so pričeli pirhe poslikavati in po njih pisati. V Sloveniji in izven njenih meja je postala zlasti poznana belokranjska pisanica, ki je posebej umetelno izdelana in jo prištevamo med slovenske nacionalne spominke. Včasih so jih na veliki teden izdelovali pri vsaki belokranjski hiši, seveda na različnih koncih različne. Po načinu bi jih lahko ločili na metliškosuhorske drsanke in črnomaljske pisanice. Slednje izdelujejo danes še v okolici Adlešičev, kako, pa smo se pozanimali pri eni od bolj znanih izdelovalk pisanic, Ani Cvitkovič iz Dolenjcev.

Ana Cvitkovič pri pisanju pisanic

Ana je kmečka gospodinja, ki je v mladosti izdelovala pisanice le za domače potrebe, pred kakimi dvajsetimi leti pa jih je pričela izdelovati tudi za trg. »To nam je nekako v rodu,« pravi Ana, ki je izdelala že preko deset tisoč pisanic. Dela je z njimi precej, materiali pa so zadnje čase dragi in težko jih je dobiti, tako da bi že odnehala, če ne bi v sebi čutila odgovornosti, da pri tem le vztraja, že zato, da bi ta lepi običaj ne izumrl. Pisanja je naučila tudi svojo snaho, tako da je pri hiši zagotovljena tradicija.

»Jajce najprej previdno spiham, nato nanj napišem, kar hočem imeti belega,« pripoveduje Ana.

»Potem namočim lupine v rdečo barvo, ki jo dobim iz rdečega krep papirja. Tam se nekaj časa odmakajo, da se obarvajo. Na rdečo barvo nato napišem vse, kar naj bi bilo rdečega. V loncu v mrzli vodi raztopim črno barvo in lupine s pomočjo pokrovke potisnem vanjo in počakam, da tekočina zavre. Vmes je treba tekočino večkrat stresti, da se barva enakomerno posede. Iz že toplih izcedim vodo in jih dobro zbršim z volneno krpo, suhe nalahno namažem z jedilnim oljem, da dobijo lesk, nakar skozi odprtino s posebno iglo potegnem volnen končič, ga zavozlam in na drugi strani naredim cofek. Tako je adlešička pisanica gotova. Je pa to redkost že tudi v našem kraju, saj nas je samo še nekaj žensk, ki to delamo. Mlade niso zainteresirane, saj imajo službe in nimajo časa za to. Za take pisanice je treba veliko vaje, veliko volje in ljubezni. Adlešička pisanica ima kakih dvajset ali celo več različnih variant. Toliko in še več nam je o adlešički pisanici, priljubljeni med domačini, zdomci in tujimi turisti, povedala Cvitkovičeva Ana.

Taka pisanica je trajen spominke. Na veliko noč bo v loncu romalo veliko jajc brez takih pretenzij. Oplešala bodo praznično vzdušje in postala predmet deških iger kot v starih časih, tudi za priljubljeno sekanje pirhov. Nova oblast, ki je uvedla velikonočni praznik, je poskrbela tudi za zagato. Naš denar je trenutno namreč brez kovancev. Tako bodo morali botri sekati pirhe z jugoslovanskimi dinarji, ali pa, na veselje mladeži, z nemškimi markami.

TONE JAKŠE

alternativna medicina

Roke, polne skrivnih moči

Gre za zdravje in bolezn. Slavica Krajnc vam vrača zdravje. Tako pravi in tako zatrjujejo. Terapija da ni zmeraj uspešna, velikokrat pa se obnese. Tako pravi in tako zatrjujejo tisti, ki so prišli k njej, utrujeni prislulihli njenemu glasu in se pustili obdelovati njenim rokam, potem pa spočiti vstali in po nekaj obiskih ozdravljeni pozabili, da so bili sploh kdaj bolni.

Kako vrniti zdravje obolelelemu telesu, je vprašanje, staro toliko kot človeško zavedanje, da je človek bolan. Slavica Krajnc pravi, da se to da narediti tako, da človek drugemu človeku s pomočjo skrivnostne energije vrne izgubljeno moč, in potlej se vse zgodi po nenapisanem pravilniku, ki tiči kdove kje v človeku. Za omenjeno vračanje je pomembno, kako poteka zdravljeni postopek. »Človek, ki pride na tako zdravljenje, mora biti prepričan o uspehu terapije. Če mi s svojo mislijo pomaga, je več možnosti za uspeh,« postavlja kot prvo zapoved Slavica Krajnc, bioenergetičarka in rediestezistka, ki ima prostore na Cesti 4. julija 40 v Krškem.

Sodeč po pismih, ki jih hrani v predalu, so ljudje prepričani o zdravilni moči njenega zdravljenja brez zdravlil. In ker je tako, lahko s precejšnjim zadoščenjem reče, da počne nekaj koristnega s svojo energijo, ki jo kot po zgledu malce skrivnostnih orientalskih mojstrov naravne medicine prenaša po pacientovem telesu, kot bi človek z magnetom prenašal po papirju risalni žebliček. Med tistimi, ki zdaj zaupajo v zdravilni učinek gibov in lahkih dotikov Slavičinih rok in verjamejo v bioenergijo in radiestezijo, so ljudje z različnimi težavami. Oglašajo se ljudje z razbolelimi hrbti, z dihalnimi težavami, z neznoznimi glavoboli in duševnimi stiskami. Nekateri, ki že imajo za seboj zdravljenje v Slavičini ordinaciji, v pismih sporočajo zahvale in svoja opažanja o boleznih pred terapijo in po njej.

»Starejši sin je bolehal za bronhialno astmo od 15. meseca starosti. Zdravili so ga ambulantno in tudi v bolnišnici. Do prvega srečanja s Slavico je jemal vsak dan zdravila, in to osem let. Po srečanju s Slavico so se mu težave zmanjšale,« piše v enem od pisem, ki ga je napisala neka ženska. Podobno je zapisala mati otroka, ki je imel vnetje srednjega ušesa, ko mu je bilo 9 mesecev. Zdravniki bolezn niso mogli odpraviti, ampak se je ponavljala in otroka so dali tudi v bolnišnico. »Tudi to ni pomagalo,« piše ženska, »in sina smo peljali k Slavici. Zdjaj bolezn ni več in moj otrok več ne trpi.«

Neka ženska je Slavici pisala, kako se počuti po tistem, ko se je krajnceva z bioenergetsko metodo lotila njenih težav, s katerimi se je zbudila nekega jutra. »Tisto jutro sem se zbudila z občutkom, kot bi me prizadela kap. Oglušela sem na levo uho. Tudi bruhalo sem. Zdravnik, ki sem ga obiskala po tistem, mi je rekel, da se bom morala sprijazniti s tem, da na levo uho ne bom več slišala. Po drugi terapiji Slavice Krajnc zdaj slišim, čeprav se mi zdi glas nekam zamolkel in nekeje globoko.« S pismom in sliko se je v znak zahvale Slavici oglasila S. G.

»Od mladih let mi je nekaj dušilo in stiskalo dušo vse do takrat, ko je božja roka bioenergetika zgrabila in odstranila to zlo iz mene. Že po prvi terapiji sem zadihala svobodno,« piše S. G.

Kaj se v resnici dogaja ljudem, ki pišejo taka pisma, in kaj počne Slavica Krajnc, mlajša ženska odločnih potez, ko polaga roke na ležečega človeka tako nalahko, da skoraj ni dotika? Je ta terapija slepilo v stiski ali gre za resnično in nikoli pojasnjeno moč človekove energije? »Imam znanje med zdravniki, ki z vso resnostjo gledajo na moje delo, na mojo sposobnost, da sem bioenergetik.«

Takole poteka zdravljenje pri Kranjčevi

pravi Slavica kot v podporo sebi in ljudem, ki so pisali - kakor po spreobrnjenju - omenjena pisma.

Mogoče bo bližje odgovorom na taka vprašanja človek, ki bi odkril - namesto da se sprašuje, kako vrniti zdravje obolelelemu telesu - kako naj prislulne skrivni govornici telesa. Nekaj ljudi, ki pišejo v reviji Auro, je namreč prepričanih, da je v ozadju vsake bolezn »namen, da nam telo nekaj sporoči«. Manca Košir, ki je pred kratkim sodelovala v Krškem v poduhovljenem pogovoru, imenovanem Korak k resnici, je tudi prepričana o nečem podobnem. Očitno seznanjena z veliko tistega, kar pišejo o odnosu med dušo in telesom, je malce drzno izjavila: »Telo se upira neiskrenosti. Iskren človek ima več možnosti, da bo zdrav. Biti iskren, pomeni najprej biti podoben samemu sebi.«

Kje je v takih predpostavkah mesto za bioenergetika? Po močno udomačenem prepričanju naj bi bioenergetik popravil, kar je telo »skritiziralo« preko bolezn. Med bioenergetikovim poskusom, da bi to naredil, in človekom, ki se po obisku pri »drugacnem zdravniku« počuti zdrav, je polno nepojasnjenega in nedokazanega, čeprav morda resničnega. Za bioenergetike se zdi, kot bi delali nekeje vmes med naključjem in genialnostjo. »Zame bioenergetik ni genij, če ugotovi, kako je nekdo bolan. Bioenergetik je genij, če človeka ozdravi,« je prepričana Slavica Krajnc.

M. LUZAR

naše korenine

Žan je vedno imel dobre vampre

Vidrihovi Žan je pri dvainosemdesetih letih še kar spreten, tako za šankom kot v vinogradu. Sedajle, na pomlad, komaj najde čas za klepet, toliko je opravila. »Večino bom kar sam okopal,« se pohvali, ko ga zjutraj, predno krene v goro, le najdem doma. Vendar je v njegovem glasu tudi nekaj grenkobe. Saj, dela rad, vendar ko pride čas, prične človek razmišljati tudi, kako bo naprej, kako sad svojega dolgoletnega truda ohraniti in prebiti rodu v dobro. Tam pred hramom v vinogradu Na rupah, od koder je tako lep razgled po dolini Krke, bi rad kdaj posedel brez skrbi in z občutkom, da bo to, kar je ustvaril, tudi obstalo. Saj ne gre samo za otipljive zadeve, gre tudi za druge vrednote, za sloves, ki si ga je v tem prostoru pridobila nekdanj Bojančeva, sedaj pa Vidrihova gostilna na Otočcu.

Le kdo bi vedel, kako bi se Vidrihovemu očetu z Otočca življenje obračalo, če ne bi njegovih staršev leta 1912 premamilo domotožje in se ne bi podali čez veliko lužo nazaj v staro domovino. Žanu je bilo takrat poldruugo leto, njegovi sestrici pa dve leti več. Rojena sta bila v Imperialu, v ameriški državi Pensilvaniji, a svojega rojstnega kraja potem nista nikoli več videla. Oče je bil doma iz Smolenje vasi, mati pa iz Podpeči na Notranjskem. Spoznala in poročila sta se v Ameriki, kjer je oče tesaril, mati pa je vodila nekakšen penzion, v katerem je delavcem kuhala in oddajala prenočišča. Prihranke je oče pošiljal svoji materi, ki je zanj na Lešnici kupila hišo z nekaj zemlje. Ko je mlada družina prišla iz Amerike, je tukaj že imela skromen dom. Oče se je leto pozneje spet odpravil čez ocean. Še sreča, tako se je vsaj izognil vsem tegobam prve svetovne vojne. Vrnil se je čez sedem let in je že nameraval od-

peljati s sabo vso družino, ko je zbolel in bil operiran. S tem je bilo konec njegovih ameriških sanj, za družino pa se je pričelo precej težko obdobje.

»Med šolskimi počitnicami sem hodil pomagat na grad Bajnof. Moram reči, pa naj imajo nekateri še toliko pripomb čez graščake, njegov lastnik Grm je imel gospodarstvo dobro urejeno in plačal je pošteno, kar mu je kdo naredil. Če bi takih ne bilo, bi bila revščina še hujša. Za delo je bilo težko, saj so se ponujali za kopače v Trško goro iz celega Podgorja, izbrani pa so bili le najboljši.« Tako se spominja tistih časov po prvi svetovni vojni Vidrihovi oče. Pravi, da je bilo težko tudi za uk. Tako rad bi bil kovač, a ga ni bilo mojstra v bližini, ki bi ga lahko sprejel. Zato se je šel na Kamence učit za čevljarja. Tudi to obrt je vzljudil. Leta 1938 se je poročil z Bojančevo Reziko. To je bila ena od treh hčera šentpeterskega gostilničarja Jožeta Bojanca in

FOTO: T.JAKŠE

vnukinja daleč naokrog znanega šentpeterskega župana in gostilničarja Franca Bojanca, člana sedaj že prislovične novomeške gostilniške četverice, v kateri so bili poleg njega še Penca, Štembur in Windischer.

Ko je prišel na Bojančevino, je moral Žan postaviti čevljarjski stol v kot in se posvetiti drugim poslom. V hlevu, kjer je bilo prostora za petnajst glav živine, je bila ena sama, pa še za to je bilo treba takoj kupiti krmo, kajti skednji in kozolci so bili prazni. Toda s pridnim delom se je gospodarstvo kmalu dvignilo in gostilna je po pravici postala vredna svoje nekdanje slave. Seveda ne kar tako. Mnogo skrbi, truda, potrpežljivosti in ustrežljivosti je bilo potrebno za to.

»Z gosti sem se vedno dobro razumel. Ni bilo ne lakote ne žeje, ki bi je pri nas ne potešili, ob kateremkoli času. Pri nas je imel gost vedno prav. Ne pa tudi izzivalci in srboriteži. Tem smo morali včasih pokazati vrata. Je pa tako, da se je treba s človekom vedno najprej pogovoriti. Če ni šlo, smo pač uveljavili svojo pravico. Jaz sam se dveh močnih nisem nikoli ustrašil, če pa je bilo ne preveč, sem skoz okno poklical sosedovega Toneta, kovača. Takoj je vedel, koliko je ura, in tisti, ki so hoteli razgrajati, tudi,« pravi Žan, ki tudi ugotavlja, da so bili včasih ljudje bolj nagnjeni k pujančevanju in razgrajanju, sedaj pa so se kar nekako umirili.

Gostilna je bila vseskozi odprta tudi med vojno, ko so bili časi najtežji in so Žana Italijani odpeljali v taborišče. Rezika je je takrat vodila sama. Vidrihova gostilna je ostala. Še danes uživa ugled gostilne, kjer se dobijo najboljši vampi. Žana pa vendarle skrbi, kako bo naprej. Res je, da so se ljudje umirili, imajo pa tudi manj denarja, da bi se v gostilnah povesečili. Malo je tudi takih, ki bi hoteli tako, kot sta Žan in zdaj že pokojna Rezika, dati vse na stari sloves in tradicijo. Pet otrok sta imela. Vsi so pri dobrem kruhu, sedaj so na potezi že vnuke. Se bo pri katerem od njih oglasil klic Bojančevega rodu?

TONE JAKŠE

NAGRADA V LJUBLJANO IN METLIKO

Žreb je izmed reševalcev 13. nagradne križanke izbral ANTONA BOŽIČA iz Ljubljane in MIN-KO OMERZEL iz Metlike. Božiču je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Omerzelova pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, da nam čim prej sporoči svojo enotno matično številko (EM-SO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnje križanko in rešitev pošljite najkasneje do 27. aprila na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 15!

REŠITEV

13. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 13. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SP. ISIDORA. OBNOVITEV. UMETNOSTNO. ORKA. POEN, DRSANJE. KOJA. TANKER. SRAKA. IZIDA, LAN, NOS. LATIN, ANALITIKA, ATI, VADI, KNA, AJD, TARA.

NEKAJ MISLI JOSIPA VIDMARJA

Vsaki narodo še tako pisano sestavljeni državi daje trdnost samo zavest državljanov, da žive zadovoljno in svobodno.

Nobene vojske, nobeno nasilje, terorizem, nobena oblast ne morejo izkoreniniti lepote iz zemeljskih tal in iz človeških src.

Svoboda je velikanska stvar za življenje vsakega od nas, še bolj pomembna pa za obstoj narodov.

Znosno naše življenje, če resnično premišljujete o njem, skoraj nikoli ni in ne more biti, ker smo vsi zapisni odhodu.

nagradna križanka

15

LITER	PREPONA	ZLOGOTVOREN GLAS	AVTOR J. UDIR	PREVOZNO SREDSTVO	REPUBLIKA SLOVENIJA	ENODNEVNA MRZLIČA	MAJHEN LESEN ZAMASEK	MOJZEVO BRAT	PASMA
			PRIPADNIK SKUPINE SESALCEV RIM CESAR						
NAJZGORNJA PLAST OZRAČJA JOULE					EPOPEJA				
				EFEKT	KLIMAKTERIJ SESTI DEL				
								KOŠEK ZA JAGODE	VENERA
DOLENJSKI LIST	HODNIK NA ZELEZNIŠKI POSTAJI	REKA, KI SE IZLIVA V BELO MORJE	EL. MERSKA ENOTA FR. KIPAR (AUGUSTE)		KATRAN MUSLIMANSKA VEŠKA KNJIGA			SLAVKO DOKL VELIK GORSKI VRH	
POSMEH				IZDELOVALKA KISA STARODAVNA PRESTOLNICA JAPONSKE					
NEIZMER-NOST			GERM. MIT. OREL KEM. SIMBOL ZA BARU		STARODAVNO PLEME NA BALKANU VARNOSTNI SVET		GLAS KEM. SIMBOL ZA LITU		
VRSTA				RAVNSKI PREGVALEC					
OGIBEK				ITAL. TISKOVNA AGENCIJA				SRBSKO M. IME	
ZNAN ZOLAJEV ROMAN									

praktični KRIŽANJE

Močne prsi

Nazadnje je bil govor o zapovedih, ki jih je treba upoštevati, če želi ženska z obleko prikriti preveč obložene boka in stegna. Gre za tipično žensko težavo, seveda pa so postave in s tem težave še drugačne, na primer s prevelikimi prsmi. Pri močnih prsah je za začetek zelo pomembna izbira nedrčka. Biti mora dovolj velik, s šivi na pravem mestu in spodaj nekoliko podložen. Zgornjega dela oblačila ne smemo poudarjati z naborki, pentljami, velikimi ovratniki, reverji, žepi, ramena pa naj bodo poudarjena. Bluza je lahko nekoliko večja, da mehko padajoče prekrije prsi, gumb na ovratniku naj bi bil zapet, posebno če velike prsi spremljajo ozki boki. Še vedno velja, da so za premočne dele telesa primernejše temnejše barve. Če močnih prsi ne gre razkazovati, pa jih na diskreten način lahko pokažemo, npr. v dobro krojenem bodiju z udobno lahko jopo.

Šunka v testu

Za pripravo šunke v testu potrebujemo prekajeno šunko, 50 dag moke, 3 dag kvasa, 5 dag masla, 1 - 2 dcl mlačne vode, 2 dag sladkorja, 2 rumenjaka, malo soli. Kvas, sladkor in moko zmešamo z nekaj žlicami mlačne vode, pustimo, da vzhaja. V mešanico dodamo rumenjake, stopljeno, vendar ne prevroče maslo, vodo in vzhajani kvas, dobro premešamo in pustimo na toplem. Vzhajano testo razvaljamo na prst debeline in vanj zavijemo oprano in posušeno šunko. Z ostanki testa lahko testo okrasimo. V testo zavito šunko preležamo s stepenim jajcem in pečemo v pečici pri 180 stopinjah Celzija. Šunko pečemo toliko ur, kolikor kilogramov tehta. Poleg lahko ponudimo kuhana jajca in rdeče vino.

Pisanice

Kakšne pisanice boste naredili pred veliko nočjo? Belokranjske pisanice, izpisane z voskom in pobarvane z različnimi barvami, bi priporočili tistim, ki imajo spretno roko in veliko časa. Enako velja za drsanke. Mnogi kupijo barve v prahu, na pobarvana jajca pa nalepijo še sličice z zajčki, palčki, piščanci... Vse to ni preveč estetsko, postaja pa tudi vse dražje. Še najbolj naravno, preprosto in poceni bo, če jajca skuha v vodi, v katero ste namočili tudi rdečo lupino čebule. Na surovo jajce lahko položite tudi različne liste rastlin, ki jih najdete v naravi, jajce pa zavijete v kos najlonske nogavice, ki jo zavezete.

Trava ali mah in plevel?

Tudi pri nas smo v zadnjem času vse bolj pozorni na to, kakšen videz ima okolica stanovanjskih hiš in blokov. Seveda brez nege tudi travnate površine ne uspejajo dobro. Zdaj je pravi čas za spomladansko ureditev trat. Večina trat pri nas je že v nekaj letih zapleveljenih in zamahovljenih, da pa do tega pride, je vzrokov več. Glavni vzrok so predvsem zbita in nezračna tla. Temu se da izogniti, in sicer tako, da travno površino temeljito in močno pregrabimo z železnimi grabljami ali vilami. Danes se dajo dobiti v trgovinah že posebne priprave za te namene. Po zračenju trate pognojimo z NPK gnojili. Zavedati se moramo, da so tam, kjer so slabe možnosti za rast trave, toliko boljše za plevela in mahove.

Tudi avtomobil cvete

Tudi avtomobil spomladi zacveti. Pri starejših opazimo rjaste mehurčke in lise na laku, zlasti na prahih in ob stikih blatnikov. Popravila se lotimo sami, še bolje pa bo, če delo prepustimo strokovnjakom. Tudi lastniki mlajših letnikov naj ne bodo brezskrbni. Temeljit pregled laka bo gotovo odkril ranice, drobne kot prosojno zrno, zlasti na prednjem delu vozila. Te lahko zacelimo sami. V dokumentih bomo našli številko barve našega avtomobila in v specializirani trgovini kupili za te namene že pripravljeno posodico laka s čopičem vred. Skrbno nanesimo lak na ranjeno mesto, ko se posuši, pa celotno površino zloščimo. Naš poseg ne bo viden, zato pa bo učinkovit. Upoštevajmo priložena navodila!

poti k zdravju

Za mizo uživaj, a s pametjo!

Verjetno na svetu ni ljudi, ki bi bili bolj mahnjene na zdravo prehrano, kot so Američani. Tehtajo grame, štejejo kalonije, merijo maščobe, tekajo za bio živili, poslušajo radio in televizijo in berejo časopise, kaj je in kaj ni primerno zaužiti, če naj človek ostane mladosten in zdrav. Skratka, z jedjo imajo vse manj veselja in vse več skrbi, še posebno, ker si rezultati raziskav o škodljivosti oziroma neškodljivosti posameznih živil pogosto nasprotujejo. Danes denimo priporočajo margarino kot odlično živilo, ki preprečuje nabiranje maščob na ožilju, naslednji dan jo obtožijo krivde za srčne in možganske kapi. In podobno z drugimi živili.

Kot bomba je udarilo v splošno mnenje nekaj prispevkov v časopisju in na televiziji, kjer so strokovnjaki razkrili presenetljivo dejstvo, da Francozi lepo uživajo v vsakdanji prehrani, jedo vse tisto, česar si Američani ne upajo in čemur se odrekujejo, četudi je okusno in dobro, pa imajo »žabarije« kljub temu precej najšji odstotek srčnih in možganskih kap. In ko so iskali razlog, zakaj slastne pečenke, suhomesnati izdelki, paštete, siri in surovo maslo Francozom ne mašijo žil, so ga našli v vinu in masti iz gosjih jeter. Redno piije vina pri obedih in uživanje jedi, zabeljenih z mastjo iz gosjih jeter naj bi odpravljalo škodljive učinke maščob.

Ameriški trg, ki diha pod močnim vplivom reklame in javnih medijev, se je seveda takoj odzval. Močno je poskočila prodaja francoskih vin, pojavili so se celostranski oglasi, ki so ameriške potrošnike vabili, naj uživajo več francoskih vin za daljše, srečnejše in bolj zdravo življenje. V štirih tednih je prodaja rdečih vin v veleblagovnicah porasla za 44 odst., dvignila se je tudi prodaja žganih pijač. Obetal se je bolj veselo in prijetnejše življenje za vsakdanjo mizo. Toda veselje sladokuscev, ki so že upali, da bodo slastno jedli brez grozljive sence srčnih obolenj nad polnimi krožniki, ni bilo dolgotrajno.

Strokovnjaki so opozorili na nekatera prezrta dejstva, ki so porušila hitro zgrajeni mit. Francozi so ob svoji slastni prehrani in ljubezni do vina morda za mizo res srečnejši od Američanov, vendar pa zaradi tega niso nič bolj zdravi in prav tako ne živijo kaj dosti dlje. Povprečna življenjska doba Francozov je le za eno leto daljša. Res je, da imajo manj srčnih obolenj, jih pa zato pesti več drugih bolezni, ki so povezane z uživanjem alkohola. Statistika tudi kaže, da Francozi v vsakdanji prehrani ne zaužijejo kaj dosti več maščob in v povprečju približno enako količino kalorij kot bolj vestni Američani. Nekoliko presenetljivo je, da je med prebivalstvom v srednjih letih starostne dobe

za polovico manj smrti zaradi srčnih obolenj, saj bi ob bolj mastni hrani in pogostejšem uživanju prekajenih živil, kar je značilno za tradicionalno francosko kuhinjo, pričakovali več tovrstnih obolenj. Kljub temu so srčna obolenja na prvem mestu med vzroki smrti tako v ZDA kot v Franciji. Pogosteje pa Francozi umirajo za rakom, posebno pljučnim, kar je očitna posledica razširjenih kadilskih navad.

Američanom ni mogoče očitati, da so norci zaradi svoje zaverovanosti v zdravilno moč nekaterih živil, v tem primeru vina in maščob iz gosjih jeter, kar naj bi prav tako Francozom čistilo krvne žile, niti ni mogoče odvzeti zrna soli francoskemu načinu prehrane in pitja vina. Analize v znanstvenih inštitutih za prehrano kažejo, da je mast iz gosjih in račjih jeter po sestavi podobna olivnemu olju, za katero je dokazano, da ne povečuje holesterola v krvi. Prav tako je ugotovljeno, da zmerno uživanje alkohola ščiti pred srčnimi obolenji. Številne študije so pokazale, da ljudje, ki zaužijejo kozarec vina ali dva dnevno, živijo dlje kot popolni abstinenti ali tisti, ki radi globlje pogledajo v kozarec. Podpora tem študijam dajejo laboratorijske analize, ki ugotavljajo, da alkohol povečuje količino »dobrega« holesterola in deluje tako, da naredi krvničke, ki se nalagajo na stene žil, manj »lepljive«, zato pri njih težje pride do oženja in mašenja krvnih žil.

Statistika je sicer vsemogoča, a hkrati tudi pravična. Manjša obolevnost srca in ožilja pri Francozih ne more biti zgolj posledica uživanja jedi, zabeljenih z račjo in gosjo mastjo, in tudi ne vsakdanjih kozarcev vina. Mast iz jeter vodnih ptic uporabljajo v prehrani predvsem Gaskonjci, torej le manjši del francoskega prebivalstva, in prav tako vina ne uživajo vsi. Po najnovejših podatkih uživa vino vsak dan samo 10 odst. žensk in 28 odst. moških. To je vsekakor premalo, da bi lahko vinu ali jetrni masti pripisali tolikšne blagodejne učinke. Razlogi so verjetno drugačni in kje drugje.

Poznavalci menijo, da je razlog najverjetneje v načinu prehranjevanja. Francozi uživajo v povprečju prav tako mastno hrano in prav toliko kalorij kot Američani, a so v povprečju bolj vitki in pesti jih manj srčnih obolenj predvsem zaradi tega, ker jedo drugače. Ne poznajo tako imenovane fast food (hitre hrane), pri mizi si vzamejo čas, redno jedo vsaj tri obroke na dan. Za ljudi, ki žele z redno prehrano kaj storiti za svoje zdravje, je torej najbolje, da spremenijo način prehranjevanja, predvsem naj bo redno, z vinom in alkoholom sploh pa naj bodo previdni, pravijo poznavalci.

M. MARKELJ

zanimivosti iz sveta

Za nevesto poskrbi tolpa

Vedno se najdejo ljudje, ki znajo iz nesreče drugih kovati lepe denarce. Tako v južni kitajski pokrajini Guangdong deluje nekaj sto posebnih tolpa, ki se ukvarjajo z nenavadnim poslom - ugrabljajo in prodajajo mlade ženske.

Žrtve so v glavnem mladoletna dekleta, ki jih od doma zvabijo z obljubami o lepšem življenju in lahkem zaslužku, končajo pa kot po sili neveste osamljenih kmetov, ki si ne morejo najti žena in so pripravljani plačati lepe denarce za ugrabljene nesrečnice. Kupci ugrabljenih deklet so ostareli ali podeželani s kakšno telesno pomanjkljivostjo, ki nimajo nobenih pravih možnosti, da bi prišli do neveste in gospodinje. Na kitajskem podeželju je namreč podobno kot še marsikje po svetu, zelo težko najti nevesto. Brez njih so tudi mnogi mladi in zdravi kmetje, kaj šele fantje, ki so že v letih ali telesno niso privlačni. Mladih deklet življenje in delo na kmetih ne privlači, zato se selijo z vasi v večje kraje, kjer se jim nasmiha manj naporno življenje, posledica pa je ta, da je moških precej več kot žensk.

Za vse 500. obletnica ne bo praznik

Letos bo Amerika slavila pomembno obletnico, 500. obletnico odkritja ameriške celine. 12. oktobra leta 1492 so namreč tri ladje Kolumbove odprave po 36 dneh plovbe prek Atlantika na zahod prispele do prvega koščka kopnega Novega sveta. Otok so imenovali San Salvador. Zgodovinarji si danes niso edini v tem, za kateri otok gre, po vsej verjetnosti pa gre za otok Guanahani v Bahamskem otočju. Tistega dne so torej Evropejci prvič stopili na ameriška tla in ta datum je ostal zapisan v zgodovino človeštva kot eden najpomembnejših mejnikov.

Vendar se ga vsi ne morejo spominjati z veseljem in ponosom. Kolumb ni samo odkril novega sveta na zahodu, marveč je po svoje tudi začel njegovo usodo. Zahodna civilizacija je v naslednjih stoletjih po odkritju brezobzirno zatrla avtohtone kulture, ki so cvetele na ameriških tleh, in tako rekoč vsilila tamkašnjemu prebivalstvu popolnoma drugačen način življenja. In to ne spreprečevanjem in boljšim zgledom, marveč z grozovitimi pokoli, uničevanjem in teptanjem vseh pravic. Belci in njihov prihod v Ameriko so zato ostali zapisani v rodovnem spominu

avtohtonih ameriških ljudstev kot velika nesreča.

»Ne moremo slaviti spomina na naše mrtve. Ne moremo slaviti lakote in bolezni, katerim so bili izpostavljeni,« pravi Indijanec Ember Iguaran iz Venezuele, ki vodi parlament pravih Američanov. Ustanova združuje predstavnike Indijancev iz 18 ameriških držav, sestala pa se je v začetku tega meseca v glavnem mestu Paname. Indijanski parlament je sklenil, da Indijanci ne bo praznovali 500. obletnice Kolumbovega odkritja Amerike. Beli priseljenci so domače ameriško prebivalstvo napadali, preganjali v rezervate in pobijali vse od svojih prvih korakov na novi celini, to pa so počeli pod izgovorom, da jih civilizirajo. Indijanci so pol tisočletja trpeli, zato nimajo razloga za veselje.

Zlato iz kraljevega groba

Iskalcem zakladov je hitreje začelo biti srce, ko so zvedeli, da se je nekemu le nasmehnila sreča in je naletel na zakopan zaklad. Tokrat so zlati zaklad odkrili pravi močje, ameriški, evropski in perujski arheologi, ki že celih štirinajst let raziskujejo najdišče Batan Grande v Peruju. Na tem mestu leži kraljevsko grobišče pripadnikov predinkovske kulture Sican. Grobovi v Batan Gradeju so bili več desetletij prizorišče nezakonitih izkopavanj. Po starodavnih gomilah so rili huaquerosi, plenilci grobov. Kot ocenjujejo strokovnjaki, so roparski »arheologi« izkopali kar nekaj ton dragocenih predmetov in jih prodali zasebnim zbiralcem in nekaj tudi muzejem. Tokrat so grob prvi 900 leti umrlega sicanskega velmoža odkrili arheologi in v njem našli veliko dragocenih in umetno izdelanih zlatih predmetov in nakita iz dragega kamena. Seveda ima zaklad veliko večjo vrednost kot samo zlato in drago kamenje, njegova prava vrednost je znanstvena, saj bo pomagal zgodovinarjem odgrniti tančico skrivnosti s sicanske civilizacije, ki so jo doslej zelo slabo poznali.

Izkopanine dokazujejo, da so bili Sicani večji metalurgi, trgovci in pomorščaki. V obdobju od 10. do 12. stoletja so nadzorovali obsežen obalni puščavski pas in rodovitne rečne doline na severu Peruja. Njihova civilizacija je izginila s pojavom Inkov, ki so širili svoje kraljestvo z andskih planot. Dandanes še živijo potomci Sicanov, vendar so to predvsem revni kmetje. Pravijo pa, da so dragocenosti, ki jih arheologi odkrivajo v grobovih, pravzaprav njihova last. Najbrž bi po zlato iz sicanskih grobov rad segel še kdo, zato odslej izkopavanja potekajo pod nadzorom obo-roženih policistov.

preteklost v gosteh

Iz fototeke Belokranjskega muzeja

BELOKRANJSKE PISANICE — Dandanes poskušamo ohranjati nekatere običaje naših dedov in pradedov z obliko, ker se vsebina, razumljivo, času primerno spreminja. Tako smo, žal, skoraj povsem pozabili tudi na obdarovanje s pisanicami. Verjetno so prav izjemni primeri, da pride zdaj še kakšen fant na veliko soboto k dekletu po pisanico, kar je bila prej razširjena navada. In kako so bile na velikonočni ponedeljek samo priljubljene med mladino različne igre s pisanicami, predvsem znano sekanje! Kljub izginjanju tovrstnih običajev pa imamo Belokranjci srečo, da nam nekaj ljudskih umetnic, ki to nedvomno so, še ohranja pri življenju eno najlepših vej naše ljudske umetnosti. Tradicija krašenja velikonočnih jajc se v Beli krajini nadaljuje in prav je tako! (Pripravila: kustodinja Belokranjskega muzeja Andreja Brancelj)

IX Tredinovih zapiskov

Učenjaki delajo bankovce — Učenost čislajo mnogi zgolj zato, ker mislijo, da znajo učenjaki delati bankovce, in duhovščino visoko čislajo, ker ima lepe dohodke in kakor trdijo ve, kateri broji bodo prišli v loteriji, pa tudi točno zna odvrniti od svoje posesti.

Skrunitev krvi — Če dekle, kar se sem ter tje zgodi, neče povedati, zanosivši in rodivši, kdo jo je, ali pa če taki hčeri oče brani omožiti se, brz govornica jame širiti se, da jo je napolnil oče, tudi lahko brat. Taka oskrnitev krvi na Dolenjskem ni redka, ima se za greh ali ne za prav poseben in strašanski.

Nazadnje nobeden nič nima — Dobre duše, posojajo, dokler imajo, eden drugemu, ker na povračilo nihče nič ne misli, nazadnje nobeden nič nima.

Dolenjke so korajžne — Dolenjske holke so predrzne, da je strah. Če pride v hišo kak čvrst, zal dečko, ga obsipljejo kakor ose in silijo vanj, da nehote mora jih grabiti. Cizeje mu še naprej pomaljšajo. Če ima kaka dečva otroka, jih ni dosti sram, še manj pa če rodi večkrat. Tudi če je borna kot miš, ne tožari, marveč še govori, imam saj koga, da mi bo v boleznih stregel. Korajžne so Dolenjske res, da bog pomagaj!

Vse to v petindvajsetih letih življenja in sedemnajstih letih vladanja. Toda njegove reforme so bile prevelike in življenje prekratko.

Po njegovi smrti je v Egiptu znova zavladalo mnogoboštvo, njegov naslednik je sedež države vrnil v Tebe, Ehnatonovo prestolnico so zapustili uradniki in meščani in počasi jo je začel zasipavati pesek. Ohranilo se ni niti njeno pravo ime Akhtenaton (Obzorje sončnega svoda), ki jo je posvečalo bogu Atonu. Že stoletja se območje, kjer je v puščavskem pesku pokopano nekdanje prestolno mesto, imenuje Tel — el — Amarna, po plemenu, ki se je tu naselilo dosti kasneje.

Arheološka izkopavanja so razkrila, da je bila Ehnatova prestolnica prvo mesto v zgodovini, ki je bilo grajeno sistematično. Imelo je mrežasto tlorisno shemo in je bilo po izvedbi veličastnejše od kateregakoli drugega mesta ob Nilu. Kot gradbeni material so uporabili iz blata oblikovane opeke, ki so jih sušili na soncu, le templji in kraljeve palače so imeli posamezne detajle oblikovane iz bolj trpežnih in bolj plemenitih materialov. Tako izbira materiala kot mrežasti načrt mesta govori o tem, da se je z gradnjo mudilo, pojasnjuje pa tudi slabo ohranjenost izkopanih ostankov mesta.

Predmeti, ki so jih arheologi izkopavali v Tel — el — Amarni, so shranjeni in razstavljeni v muzejih širom sveta, odkopane stavbe in ulice je znova prekril pesek, na svojem mestu so ostale le v kamnito pogorje nad nekdanjo prestolnico vklesane grobnice, bogato okrašene z reliefi in vredne ogleda.

Pot do Tel — el — Amarne je prava avantura, polna zabave in peska. V vasici ob Nilu, od koder vozi barkača na drugi breg, obkrožijo avtobus otroci. Na vse možne načine skušajo pritegniti pozornost obiskovalcev, zahtevajo obvezen bakšiš, prosjajo

Marija Pezdirc:

V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

za žvečilne gumije in kemične svinčnike. Vrišča in prerivanja je veliko in kar nekaj odločnosti je potrebno, da se prebiješ do betonskega stopnišča, ki vodi do reke. Tam zasidrano barkačo čuva z vso odgovornostjo in pomembnostjo član »vaške straže«, oblečen v ponošen olivno zelen vojaški plašč, obut v zaprašene vojaške čevlje in s puško na rami. Ko nadejani obiskovalci zmotijo monotonijo poznega popoldneva, si šteje v dolžnost, da odganja preveč vsiljive otroke. Vendar pa njegova prizadevanja niso najbolj uspešna. Otroci se na ukaz »uradne« osebe res umaknejo za korak ali dva, toda kmalu pozabijo nanj in pridejo bližje. Je kateri od živahnih kuštravec njegov, morebiti sosedov? Težko delo mu je došlo Alah: odganjati otroke, ki lahko pri tujcih dobijo toliko dobrih stvari, z nabranim bakšišem pa se mora preživeti cela družina. Mašalah — naj se zgodi po Alahovi volji!

Barkačin motor zahrope, zaropče, ladijski zvočnik zazvoni in že se počasi odtrgamo od brega. Ladja enakomerno reže Nilove valčke, nasprotni peščeni breg je vse bližji. Na njem že čaka nov sprejemni odbor vaških otrok. Deklice ponujajo darila, v košarice iz bilk ovite drobcene limone. Seveda pa je sprejem vsakega darila, tudi prazne košarice, obveza, ki ji mora slediti povratna gesta, droben kovanec, bakšiš. Tudi tu si člana »vaških straž« nadeneta strašno pomemben in mrk videz ter odganjata otroke. Pri

vaša zgodba/vaša

ZGODBA

D. F.: Veliki petek

VAŠA

Veliki teden trepeta v predpomladno prebujanje narave, obuja svete obrede v slabo obiskovanih cerkvah in buril srca v spomine. Mila ima prav na veliki petek v okrajnem mestu važen seminar, nekakšen študij o idejnosti pouka, strogo obvezen za prosvetne delavce vseh šol v okraju. Sicer pa je veliki teden obvezen pouk. Ko je bila še sama šolarica, se je v tem času veselila velikonočnih počitnic z dražljivimi starosvetnimi običaji.

Iz svojih rosnih let še pomni: veliki petek je dan žalosti za zemljo in ljudi, zvonovi so zavezani, povsod mora vladati tišina, še pički ne pojo; gorje, če bi kdo zavriskal! zakuriti je treba z lesom iz lanske cvetne butare.

Na veliki petek popoldne so jo krušna mati umili, gladko počesali in zakmašno oblekli. Sli sta božji grob moliti in bogca poljubiti, sicer ne bi smeli jesti velikonočnega žegna. Drobnela je po kolovozu med opustelimi polji k jari. Da, v cerkvi bo naredila natanko tisto, kar bo storila mati. Tudi novičič bo spustila v jerbašček poleg krčja. Če bo pridna, bo dobila cukren pirhek.

Skoraj bi zajokala ob lepih spominih.

Odkar si sama služi kruh, je vse drugače; kot da ni ne božiča ne velike noči. So pa drugi prazniki, ki ji ne sežejo do srca. Saj skuša razumeti: drugačni časi, drugačne potrebe. Iskreno mora služiti novi stvarnosti, a pozabiti ne more, res ne more. Zmeraj nekaj pogreša.

Ob devetih so bili prosvetari večinoma že zbrani v temačni avli moderne šole. Med zadnjimi je prišla Mila. Vstopila je z velikim petkom v spominu in tesnobo v srcu. Šumelo je kot v čebelnem panju. Iskala je sedež, samo prednji dve vrsti še nista bili zasedeni, a tja gor ne gre. Kot da bi na njej pisalo nekaj prepovedanega, se je bala.

Začetek se je zavlekel. Končno je predavatelj le prišel in se opravičil.

Mila se je zdel pameten in pravičen, bojazen je malo popustila. Morda tudi on nosi spomine na veliki petek, prav gotovo pa na velikonočni žegen; če ima še mater, ga bo ta čakal pri njej. Dolžnost je kruh tako zanj kot zanjo.

Začel je z idejnostjo pouka. Mila ne ve natančno, kaj pomeni ta idejnost. Zdi se ji kot zaseda, iz katere bo planil vanjo nepoznan sovražnik.

Govorec govori mirno, dobro pripravljen. Govori o boju za znanstveno resnico, za socialistično etiko. Govori o konkretnih stvareh: o pravici vseh otrok do izobrazbe, o učnih načrtih, ki jih je treba prilagoditi novi stvarnosti. V Mila popuša napetost; o vsem tem kar naprej posluša in bere.

Zdaj je govor o zunanjih sovražnikih napredka. Religija! Oprij za ljudstvo! Mila se napne kot struna. Zdaj zdaj bo pokazal nanjo: med nami je, ki še ni razčistila tega vprašanja; glejte jo, odjeda kruh vrednejšim in kviri naše otroke!

Nič podobnega se ni zgodilo. Predavatelj je mirno zaključil: Religija je posebna oblika družbene zavesti, ki je širokim množicam prav tako potrebna kot druge kulturne dobrine.

Mila se oddahne, hvaležno pogleda govornika, prepričana je, da bo jedel velikonočni žegen. Skoraj rada ga ima, človeka, ki ne izničuje vere staršev.

Pa se ponovno vznemiri duh: Od religije je treba ločiti klerikalizem. Mila otrpne v poslušanju, a ne razume razpravljajca, dokazovanja; kot da tudi govorec ne dojemata, pa jemlje besede iz praznega in jih meče v prazno.

Prostor je nabit z dolgočasjem. Iz spodnjih prostorov vdirajo mamljive dišave.

Na koncu so vsi povabljeni na matico: kranjske klobase z gorčico.

Mila se dokončno sprosti in nasmehe vase: tele klobase so najbrž najučinkovitejši prispevek k idejnosti pouka.

Svojega deleža ne vzame.

PISCEM VAŠIH ZGODB

Vsem, ki ste poslali prispevke za rubriko Vaša zgodba, sporočamo, naj ne skrbite, če svojih zgodb ne zagledajo hitro v časopisu. Nabralo se jih je kar nekaj in počakati je treba nekaj časa, da pridejo na vrsto. Malo potrpljenja torej, medtem pa kar marljivo pišite in sodelujte z nami ter ne pozabite napisati svoje enotne matične številke ter morebitne številke tekočega ali žiro računa, da bomo honorar lahko kar najhitreje nakazali!

KNJIŽNA POLICA

Cankarjeva Zgodovina umetnosti

Izidor Cankar je bil elitni duh, intelektualac evropskih obzorij, umetnostni zgodovinar, kritik, pisatelj, prevajalec, urednik, diplomat in društveno dejaven človek. Če je v leposlovju poznan predvsem po izrednem esejističnem romanu S poti ter kot urednik prvih zbranih del Ivana Cankarja, pa je v umetnostni stroki poznan kot pisec prav tako izrednega dela - Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi. Kolikor ga pač še poznajo, saj je bil Izidor Cankar tako kot nekateri drugi slovenski razumniki v povojnem obdobju potisnjen ob stran, njegovo delo pa bolj ali manj hote spregledovano. Da gre za strokovnjaka, ki lahko živo in tvorno govori tudi danšnjemu času, najbolje dokazuje prvi dve knjigi njegove Zgodovine umetnosti, ki sta pred kratkim izšli pri Slovenski matici.

Gre pravzaprav za reprinta izdaje iz dvajsetih let brez vsakršnih sedanjih dodatkov, novih spremnih besed ali uvodnih študij. Knjigi prihajata pred bralce natančno takšni, kot sta bili ob času svojega prvega izida. Dih časa se v zunanji podobi knjig izdaja v dobrem in slabem, prvo v izvrstni in estetski knjižni opremi, drugo v primerjavi s sedanjimi tehnično inferiornimi reprodukcijami slikovnega gradiva. Sporočilnosti knjig pa se čas ni dotaknil. Cankarjeva umetnostoteoretična misel je prav tako živa, kot je bila pred 65 leti, in prav tako zanimiva ter samosvoja. Njegova Zgodovina temelji na načelih sistematike stila, ki jo je Cankar razvil že poprej v drugih teoretičnih spisih, tu pa teorijo uporabil za razvojni prikaz zahodnoevropske likovne umetnosti od starokrščanske dobe do poznega srednjega veka. Načrta, da bo zgodovino zahodnoevropske umetnosti prikazal skozi razvoj stila vse do 20. stoletja, žal ni uresničil, od načrtovanih petih knjig zadnji dve nista nikoli izšli, tako je ostalo neobdelano obdobje baroka in umetnosti 19. stoletja. Reprint tretje knjige bo Slovenska matica izdala v naslednjih mesecih.

M. MARKELJ

Slap besed

Med samozaložniškimi knjigami, ki odložene na knjigarniške police, čakajo, da jih kdo odkrije in kupi ali vsaj prelista, so pesniške zbirke v večini. Žal so nekatere tako pomanjkljivo opremljene s podatki, da bralec ne ve niti osnovnega: kdaj in kje so izšle oz. bile natisnjene. Ena takšnih

je tudi pesniška zbirka Božidarja Rozmana Prah molčanja — slap besed, ki smo jo zasledili v novomeški knjigarni.

Da ta knjiga nima kolofona in druge podatkovne opreme, je le ena njenih večjih slabosti, boleha namreč še za drugimi in drugačnimi hibami. Predvsem moti preobsežnost Rozmanove zbirke, saj je v njej kar okoli 150 (!) pesmi, za tri zbirke. Seveda more bralec to ugotoviti šele, ko se z branjem pretolče do konca. Če se lahko. Avtor, ki mu seveda ne gre odrekati pesniškega daru, bi isto povedal in dosegel, če bi knjigo prebral, jo skrajšal vsaj za polovico, opustil pa zlasti pesmi, ki že na prvi pogled potrebujejo pesniško pilo.

Vendar zbirka je, kakršna pač je, in že njen obilni rokopis nekako pove, da so pesmi nastale v hlastnosti in da so se sproti tudi povezovalne v cikle. Rozman nekeje pravi, da je njegova pesem krik, natočen v kozarec, in da se ob naglem ohlajanju takoj spremeni v ostrorobi kristal. Pesem pa je kristal le navidezno, v resnici je novorojeno bitje, ki prisi, da bi bilo sprejeto. V bivanje prehaja prek komunikacije z nekomi, ki naj te »mislil in nemislil« vsrka in z njimi živi. Pesnik se trudi veliko povedati o svetu, »boredlu življenja«, in pri tem mu je za vodnika Mefisto. Iskanje/raziskovanje je slast, svet pa ostaja nerazvozan rebus.

Temeljno gibalno Rozmanove poezije je potovanje. Potuješ pa lahko, če si povsem svoboden. Čeprav pomanjšan v »zrno v prahu«, samo svoboden. Pa tudi sam in samotni. Samotnost je pri drugih pesnikih nekaj boleznega, pri Rozmanu je to predvsem narcisnost. Tudi zato je pesnik manj prepričljiv, njegov glas pa manj slišen, kot bi nedvomno lahko bil.

I. ZORAN

TELEGRAMI

— Pri Znanstvenem in publicističnem središču sta izšla delo ČAS TELEVIZIJE Brede Luthar in SOCIALNA FILOZOFIJA Hansa Finka.

— Založba Ganeš je izdala priročnik TEČAJ MIŠLJENJA Edwarda de Bona.

— Državna založba Slovenije je izdala strokovno delo dr. Franceta Rozmana SVETOPISEMSKE OSNOVE.

— Pri Založbi Mihelač je izšla razkošna fotografska monografija LEPA SLOVENIJA, ki predstavlja naravno in kulturno dediščino ter lepote Slovenije.

svetlobe in toplote. V zraku plava opojni vonj kadila in dišav, vznemirijo zvoki flavt. Lepe deklice plešejo, radovedneži v sencih sončnih zaslonov ploskajo v ritmu. Številne stojnice ponujajo okrepčilo, v vablilive gore nakopičene lubenice, melone, fige, grozdje, granatna jabolka, na glinenih pladnjih se ponujajo perutnina, sladice in kruh. Vse povsod veseli, zadovoljni obrazi, ki vzklikajo mlademu kralju in njegoviji lepi ženi, kraljici Nefreteti. Prešerno ljudsko slavje je na višku. Srečno je ljudstvo, ki zida templje namesto vojašnic.

Toda kako dolgo? Ehnatonova prestolnica je živela slabih petnajst let. Je bilo v tem času dosti priložnosti za slavlja? Ali ni bila glavna cesta preširoka in sonce, čeprav božanstvo, premočno? In Ehnaton, veliki reformator, je imel dosti časa za praznovanje? Po njegovi smrti je država potonila v globoko krizo in zamajali so se temelji tisočletnega kraljestva. Zgodilo se je celo, da je starodavni prestol ostal brez naslednika. Ljudstvo je doživljalo hude, negotove čase. Sovražniki Egipta so kot hijene prežali na lahek, a neizmerno bogat plen.

Traktor poskoči, zahrope in se ustavi. Najprvo izstopijo domači spremljevalci, pregledajo teren in dovolijo izstopiti tudi drugim. Pred nami se dvigujejo strmi griči, vanje so v živo skalo vklesane grobnice Ehnatonovih odličnikov. Do njih vodi dolg niz betonskih stopnic. Z vsako se iz nekdanjega mesta živih dvigujemo v nekdanje mesto mrtvih. Toda že tisočletja ni več razlike med njima!

Prijazen čuvaj, oblečen v modro galabijo in pokrit s prašnim turbanom nedoločne barve, odklene mrežasta vrata grobnice, prižge generator, in skrite neonske luči razsvetlijo temen prostor. Na stenah oživijo v skalo vklesani, z živimi barvami obarvani reliefi. Faraon Ehnaton steguje roke proti veliki žareči krogli in daruje bogu Atonu.

Z novim motorjem v deveto sezono

Brane Rokavec, član AMD Trebnje, pričakuje veliko od nove sezone

TREBNJE — Dobro pripravljen in z veliki obeti čaka svojo že deveto tekmovalno sezono Trebanjec Brane Rokavec, ob Alojzu Pavliču ta čas eden najbolj izkušenih slovenskih cestnohitrostnih dirkačev. Prvič bodo letos slovenski motociklisti vozili svoje državno prvenstvo, nič čudnega, da so želje in cilji vseh temu primerni. Prva dirka bo na sporedu že 26. aprila v Portorožu, njen razplet bo ponudil dober del odgovora na to, koliko so si bližji resničnosti in želje.

»To sezono bom tekmoval v dveh razredih, z 80-kubičnim motorjem bom vozil mednarodne FIM dirke, z novo 600-kubično hondo pa dirke za državno in evropsko prvenstvo,« razlaga Brane, katerega generalni sponzor bo tudi letos firma Color Medvode. Rokavec načrtuje nastope na trinajstih preizkušnjah, od tega jih bo pet za državno prvenstvo (v Portorožu in Mariboru ter dve gorski v Dolnem pri Domžalah), pet z oznako FIM — zanesljivi so nastopi v

Nuernburgringu, Hockenheimu, Mostu v ČSFR in Hungaroringu — ter tri dirke za evropsko prvenstvo, najverjetneje v Salzburgu, Hockenheimu in Mostu. In uvrstitve?

»Na mednarodnih FIM dirkah naj bi se uvrščal med prvo peterico, na državnem prvenstvu mi je cilj osvojiti vsaj tretje mesto, medtem ko bo za evropska prvenstva dovolj že, če se mi bo uspelo uvrstiti v kvalifikacijah na glavno dirko.« Če bo res tako, potem bo to ena uspešnejših Rokavčevih sezon. V lanskem je največji uspeh dosegel s tretjim mestom na mednarodni preizkušnji v češkoslovaškem Mostu.

Brane Rokavec: »Letos načrtujem nastope vsaj na trinajstih dirkah, prva bo že 26. aprila.«

Uspešen kolesarski vikend Krke

Glivar peti na dirki v Italiji, zmagoslavje pionirjev v Novi Gorici, Gimpelj šele v zadnji etapi dirke po Umbriji ob rumeno majico

NOVO MESTO — Izredno pester in za novomeško KD Krko tudi nadvse uspešen je bil zadnji kolesarski vikend. Članska vrsta je tekmovala v Italiji, pionirska v Novi Gorici, medtem ko so mladini vozili na etapni dirki po Umbriji.

135 kilometrov je bila dolga nedeljska cestna preizkušnja v italijanski Flagogni, na startu pa je bilo prek 100 kolesarjev iz Avstrije, Italije in Slovenije. Končno razvrstitev je dal 3 kilometre dolg vzpon pred ciljem, v katerega je prvi prikolesaril italijanski reprezentant Rebellini, drugouvrščeni tekmovalci na lanskem svetovnem prvenstvu. Takoj za njim je bil na cilju Valter Bonča, medtem ko je bil najboljši novomeščan Srečko Glivar na petem mestu, Igor Turk pa štirinajsti.

Po svoje nadvse zanimiva je bila pionirska odprava Novomeščanov, ki so za ne-

no majico v dveh etapah, v zadnji pa mu je športna sreča obrnila hrbet: zavoljo okvare kolesa je izgubil precej časa, rumeno majico je tako moral prepustiti drugemu.

Mlajši mladinci pa so v nedeljo nastopili na 60 km dolgi cestni dirki v italijanskem Vidmu. Najboljši Novomeščan je bil Derganc, na šestem mestu, zmagal pa je tudi na dveh gorskih ciljih, medtem ko je bil Gašperlin deseti. V ekipnem seštevku si je Krka prikolesarila lep zmagovalni pokal.

Počitka pa za kolesarje ni. Že ta teden potujejo na tradicionalno dirko Po ja-

• Dolžni smo sporočiti še deset dni staro, a razveseljivo novico, ki je prišla iz Avstrije. Na veliki mednarodni dirki v bližini Gradca je Novomeščan Milan Eržen dosegel svoj doslej zanesljivo največji uspeh. Ugnal je namreč vsjo konkurenco, pri čemer je potrebno zapisati, da je bilo na startu kar 300 kolesarjev iz kolesarsko najrazvitejših držav Evrope.

TENIŠKA ŠOLA V NOVEM MESTU

NOVO MESTO — S 1. majem se bo na teniških igriščih v Portovaldu pričela teniška šola, ki jo organizira TK Novo mesto. Namenjena je otrokom vseh starosti, od 6. leta naprej, vsem, ki želijo pridobiti osnovno ali izpopolnjeno znanje igranja tenisa, delo v šoli pa bo organizirano v več skupinah. Šola bo potekala nepretrgoma od 1. maja do 1. oktobra, in to trikrat tedensko po eno uro, predvideni čas za to je med 13. in 16. uro. Poleti bo šola organizirana v dopoldanskem času. Najpomembnejše je seveda, da bo strokovni del teniške šole vodila poklicna trenerka iz Bolgarije, Nina Stančeva, vse ostale informacije pa je moč dobiti pri sekretarju TK Novo mesto, Marku Remsu, telefona 28-236 (doma) in 21-826 (GIP Pionir), kjer se je moč tudi prijaviti.

TK Novo mesto hkrati obvešča svoje člane, da se bo igralna sezona pričela naslednji teden, letna članarina pa znaša 120 DEM. Za tiste, ki jo bodo poravnali do 15. maja, velja 20-odstotni popust.

KOČEVJE-NOVO MESTO 95:66 (52:37)

KOČEVJE — V drugi kvalifikacijski tekmi za vstop v II. slovensko ligo so košarkarji Kočevja brez težav ugnali Novomeščane, najboljši strelac pri gostiteljih je bil s 23 koši Stefanjšin, pri gostih pa Car z 29. Tretja tekma bo v soboto v Novem mestu.

ZMAGA SEVNŠKIH ŠAHISTOV

ŠEMPETER — ŠK Savinjančan iz Šempetra je v nedeljo, 12. aprila, pripravil tradicionalni dvoboju ekip Šempetra in Sevnice. V vsaki ekipi je nastopilo po deset igralcev, ki so se med seboj pomerili v ekipnem sistemu pospešenega šaha, v ekipnem dvoboju po Scheveniškem sistemu ter v hitropoteznem šahu. Skupni seštevke je bil 99:61 za Sevnčanane, zanje pa so zaigrali: Povše, Mesojedec, Šibilja, Smerdel, R. Blas, Kolman, Grlic, Lazič, Cvim in Derstvenšek.

ZAHVALA TRIATLONCEV

NOVO MESTO — Minuli ponedeljek je bila v novomeški Krki slovesnost, na kateri so se člani Triatlon kluba Novo mesto s filmsko predstavitevjo nastopa svojega tekmovalca Igorja Kogojca na lanskem svetovnem prvenstvu na Havajih zahvalili za pomoč vsem, ki so novomeščane udeležbo na tem tekmovalstvu omogočili. Ob tej priložnosti so triatlonci na čelu z Andrejem Šventom predstavili tudi projekt, imenovan »Ožvitev reke Krke«, v katerega okvir sodi tudi najdaljši triatlon v Sloveniji. Obsegal bo 2 kilometra plavanja po Krki, 80 kilometrov kolesarjenja in 21 km teka, končni cilj pa bo na Otočcu.

USPEH IGRALCEV GOJA

JEZERSKO — Novomeški igralci goja so se imenito odrezali na tradicionalnem mednarodnem turnirju, ki je bil med 10. in 12. aprilom na Jezerskem. Nastopilo je 26 igralcev, zmagal je Zakotnik (Kranj), medtem ko je bil Bizjak drugi, Čeferin tretji in Matoh (vsi Novo mesto) četrti. Uspeh je tolikanj večji, ker gre za najmočnejši turnir goja v Sloveniji, močnejši je celo od državnega prvenstva. Ob tej priložnosti je bil na Jezerskem odigran tudi hitropotezni turnir, na katerem je Novomeščan Jukič osvojil sedmo mesto. Prihodno soboto, 24. aprila, bo v Novem mestu 1. državno ekipno prvenstvo v goju.

sežkih uspešno sledijo, so Kočevci. Tudi ti so zabeležili četrto zaporedno zmago, v nedeljskem derbiju v športnem parku Gaj so bili z 1:0 boljši od kranjskega Triglava. V prvem polčasu so bili boljši Kočevci, v drugem pa Kranjčani, toda zmaga je vendarle ostala doma; edini zadetek je s prostega strela dosegel Komočar.

Nedelja prinaša dva nova derbija: prvi bo v Novem mestu med Studiom D in Taborom Jadranom, ki je jeseni odpravil Novomeščane kar s 3:0, drugi pa v Ljubljani, kjer se bosta pomerila Ilirija in Avtobum; ilirijanci so jeseni zmagali v Kočevju z 1:0. Tako Ilirija kot Avtobum sta v dobri formi, prednost pa je vendarle na strani Ljubljancanov. Da bo boj ogorčen,

• Nedeljsko nogometno popoldne v Novem mestu bo vsekakor izjemen dogodek. To zagotavlja kvaliteto ekip, kot sta Studio D in Jadran Tabor, novomeškim igralcem pa bo na poti do pete zaporedne zmage pomagal ansambel Pop Design, zraven bodo tudi mazoretke, da vseh presenečenj ne odkrijemo prezgodaj. Le to lahko dodamo, da je zrebanje vstopnik z bogatimi nagradami postalo že tako tradicija.

je jasno, poraz pomeni slovo od sanj o morebitnem boju za prvo mesto. Povsem jasno pa je, da bo vrsta Nedeljka Gugolja v nedeljo zaigrala še na peto zmago, prvič pa se bo novomeška enajsterica gledalcem predstavila v popolni postavi. Dva meseca po registraciji bo imel pravico do prvega uradnega nastopa v zelenem dresu Skopjanec Bajram Sen, ki je nekaj sezon igral na belgijskem prvenstvu. Ne glede na to čaka radice težko delo, spomniti se velja je jesenskega rezultata, ki je hkrati najtežji poraz elanovcev na letošnjem prvenstvu.

Zato upamo, da tudi tokrat ne bo odrekla podpora s tribun, katerih podoba postaja vse bolj prvotgaška.

Še trinajsti poraz Inlesa

V nekaj dneh dva nova prvenstvena poraza Ribničanov — Opremi točka v Ljubljani

V rokometnih superligah nič novega. Ribniški igralci so prejšnji teden odigrali kar dve prvenstveni tekmi, obakrat pa ostali praznih rok in tako dokončno potrdili, da so lahko ob koncu v najboljšem primeru le predzadnji.

Srečanje 19. kola so »lesarji« odigrali na Ptuj, vse do 15. minute je bil izid izenačen, nato pa so si gostitelji priprigli prednost in je do konca tekme niso več izpustili iz rok. Veliko bolj negotovo je bilo v Ribnici, kjer so inlesovci vnaprej odigrali tekmo 20. kola, ker odhaja ekipa Andor Jadrana na gostovanje v tujino. Ribničani so bili na pragu presenečenja: pet sekund pred koncem tekme so imeli žogo in napad ter lepo priložnost za izenačenje, vendar je Miheličev strel vratar gostov ubranil. Sicer pa so Ribničani svojo priložnost za kaj več zapravili že v prvem polčasu, ko so v petindvajsetih minutah igre dosegli vsega štiri zadetke.

V ženski superligi so igralke Opreme bile boj za uvrstitev med 5. in 8. osmim mestom in bile v Ljubljani na pragu dragocene zmage. Večji del tekme proti Krimu so namreč vodile, sredi drugega polčasa že s prednostjo šestih zadetkov, toda gostiteljicam je vendarle

PLAY OFF KONČALE NEPORAZENE

MARIBOR — V zadnjem kolu play offa v II. republiški košarkarski ligi so Novomeščanke zabeležile novo zmago. Z 51:50 (25:24) so ugnale ekipo mariborskega Murkoma in tako osvojile prvo mesto. Sedaj lahko le upajo, da jim bo ta rezultat prinesel tudi nagrado v obliki napredovanja v višji tekmovalni razred. Strelke na sobotni tekmi so bile: Zupančič 5, D. Verstovšek 16, Žagar 9, Čavlovič 2, Birs 3, J. Verstovšek 16.

Že tri točke prednosti Studia D

Novomeški nogometaši kar s 3:0 zmagali v Kisovcu — Uspešen tudi Avtobum — Radijcem bo k peti zmagi pomagal Pop Design

KOČEVJE, NOVO MESTO — Prezgodaj je karkoli napovedovati, toda po dosedanjem razpletu prvenstva v II. nogometni ligi je ekipa novomeškega Elana — Studio D daleč najbližje končnemu cilju, svojo prednost pred naslednjimi igralci je povečala že na tri točke. Radijci so tekmo 17. kola odigrali že v soboto pred številnimi gledalci v Kisovcu, med katerimi je bil tudi avtobus novomeških navijačev, pa so domači enajsterici prizadejali prvi poraz na domačem igrišču. Predstavniki in trenerji iz nasprotnih taborov, med njimi tudi Avtobuma in Ilirije, ki so si tekmo ogledali, so lahko upravičeno za-

skrbljeni zapuščali Kisovec; bolj od rezultata (0:3) jih je lahko skrbela imenitna forma ključnih mož novomeške ekipe, zlasti Glihe, Bracoviča, tudi Mesojedca, Petroviča, Milanoviča.

Primož Gliha je bil gotovo osrednja figura sobotne tekme. S tremi zadetki iz treh priložnosti je dokazal svojo pravo vrednost. Prvič na letošnjem prvenstvu pa je imel nekaj dela tudi Gordan Mohor; opravil ga je zanesljivo, kar je vsekakor dobra napoved pred naslednjima težkima obračunoma, ki čakata Novomeščane. Edini, ki slednjim po spomladanskih do-

skrbljeni zapuščali Kisovec; bolj od rezultata (0:3) jih je lahko skrbela imenitna forma ključnih mož novomeške ekipe, zlasti Glihe, Bracoviča, tudi Mesojedca, Petroviča, Milanoviča.

Pionir potrdil peto mesto

Gladka zmaga novomeških odbojkarjev v Slovenski Bistrici — V soboto doma s Fužinarjem — Zanimivo v ženski ligi

Vsa sreča, da se odbojkarstvo prvenstvo bliža h koncu, kajti prazne tribune na tekмах državne superlige zagotovo niso dobra reklama za ta šport. Vsega 20 ali 30 si jih je v soboto v Slovenski Bistrici ogledalo tekmo za uvrstitev med 5. in 7. mestom, v kateri sta se pomerila Granit Preskrba in novomeški Pionir.

Pionirjevci so po pričakovanju osvojili nov par prvenstvenih točk. Zanj se niso pretirano naprezali, dresi so bili po končani tekmi skoraj suhi. Gostitelji so za nameček zaigrali brez Šterna in Lečnika, tako da je bila Novomeščanom pot do zmage, ki zagotavlja končno peto mesto na lestvici, odprta.

Veliko bolj zanimivo je v ženski superligi, kjer imajo po sobotnem uspehu Goričank nad Partizanom Tabor vse ekipe, ki se borijo za uvrstitev med 5. in 7. mestom, slednje pa pomeni po sedanjem tekmovalnem sistemu seveda izpad, po osem točk. Resda so Kočevke po zaslugi najboljše razlike v dobljenih in izgubljenih nizih v najboljšem položaju, zagotovo pa jih čaka v soboto naporno delo v Ljubljani, kjer igrajo s Partizanom Tabor.

V Mariboru poraz in razbit nos sodnika

Podbočjani bodo morali za obstanek v ligi odigrati še tretjo tekmo

Slutnje se so uresničile. Košarkarji Podbočja bodo morali za obstanek v rdeči skupini državne superlige odigrati še tretje srečanje, drugo tekmo v soboto so namreč dobili igralci Miklavža in tako izenačili izid na 1:1.

Mariborčani so vodili vse od prvih minut, dokaj zanesljivo prednost so si prigrabili že do odmora. Pričakovati je bilo, da bodo v nadaljevanju Podbočjani upravičili vlogo favorita in rezultat obrnili sebi v prid, toda zgodilo se je nasprotno. Gostitelji so prednost še povečali, v 25. minuti je Miklavž vodil že s 45:30 in kazalo je, da je tekma odločena. Potem pa je vendarle prišlo do preobrata, v pičlih petih minutah so Podbočjani dosegli devetnajst točk, Mariborčani pa vsega 4 in izid je bil 49:49. Namesto da bi nadaljevali v enakem slogu, so gostje zatem znova popustili, igralci Miklavža pa so prišli do odločilne prednosti desetih točk in je do konca tekme niso več spustili iz rok.

Sobotno tekmo je po svoje obeležil še neljub incident, do katerega je prišlo 4 sekunde pred koncem, ko je ljubljanski sodnik Godec dosodil osebno napako nad Podbočjanom Francem Rozmanom. Slednji se je s sodnikom pričel prepirati, takoj zatem pa ga je, kot pravijo poročila iz Maribora, udaril v glavo. Godec je končal v mariborski bolnišnici, kjer so ugotovili zlom nosne kosti, upati je le, da ta obsojana vredni incident Podbočjanom ne bo pustil hujših posledic.

DRŽAVNI PODPRVAK — Mladi Andrej Zorko (na posnetku), član SD SOP Leskovec, je na prvem državnem prvenstvu v streljanju s serijsko zračno puško prijetno presenetil: z enakim rezultatom kot zmagovalec (183 krogov) je osvojil drugo mesto. Leskovski uspeh so dopolnile še mladinke z uvrstitvijo na sedmo mesto, posamično pa je bila Urška Arh 16., pionirka Špela Arh pa dvajseta.

BREZPLAČEN TEČAJ ZA NEPLAVALCE

NOVO MESTO — Športna zveza Novo mesto organizira brezplačen plavalni tečaj za odrasle neplavalce, ki se bo začel konec aprila in nadaljeval v maju. Tečaj bo potekal ob večernih urah v bazenu grmske osnovne šole. Prijave bodo zbiral do konca aprila na naslov: Športna zveza Novo mesto, Poštni predal 30, ali na tel.: 22-267.

ODLIČNI ORGANIZATORJI IN TEKMOVALCI — Squash klub Novo mesto in Fit Top Mengesha sta bila minulo soboto pod pokroviteljstvom novomeškega izvršnega sveta organizatorja prvega državnega prvenstva v Mengšu. Privedite je podprlo 20 sponzorjev iz vse Slovenije, med njimi tudi Hrast, Novoles, Velema, Krka in Ergo Dvor. Nastopilo je 54 tekmovalcev iz šestih slovenskih mest. Pri dekletih je zmagala Sabetova (Fit Top), medtem ko je v moški konkurenci slavil Janežič (Fit Top), drugi je bil Bežan (Veržej), odlični tretji pa Goran Vučkovič (Novo mesto), ki je v odločilnem dvoboju ugnal Adlešiča (Fit Top) s 3:0. Med ostali uvrstivami Novomeščanov velja omeniti še peto mesto Mitje in sedmo Sebastijana Turka. Na posnetku del nove meške ekipe (stojijo): Goran Vučkovič (drugi z leve), Marija Zupan, Sebastijan Turk, Irena Berkopec in Robi Zupan, (čepita) Mija Turk (levo) in Miha Legan, lastnik na Dolenjskem edine squash dvorane na novomeških Mestnih njivah.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

SUPERLIGA, moški, uvrstitev med 5. in 7. mestom, 15. KOLO: GRANIT PRESKRBA—PIONIR 0:3 (-13, -4, -10)

Pionir: Jovič, Babnik, Travižan, Mestnik, Petkovič, Goleš, Družinec, Žunič.

LESTVICA: 5. Pionir 14, 6. Fužinar 10, 7. Granit Preskrba 4.

V naslednjem kolu (15. aprila) igra ta Pionir in Fužinar, Granit Preskrba je prosta.

SUPERLIGA, ženske, uvrstitev med 5. in 7. mestom, 15. KOLO: LIK TILIA prosta.

LESTVICA: 5. LIK Tilia (20:33) 8, 6. Partizan Tabor (22:40) 8, 7. HIT Casino Nova Gorica (16:39) 8.

V naslednjem kolu igra ta Partizan Tabor in LIK Tilia, HIT Casino je prost.

roket

SUPERLIGA, moški, 19. KOLO: DRAVA—INLES RIKO 19:16 (11:9)

Inles Riko: Sinanovič, Djokič, Mohar, Šilc, Marolt 1, Tanko, Lesar 4, Mihelič 1, Mate, Jurič 6, Mančič 4, Gelze.

20.KOLO: INLES RIKO—ANDOR JADRAN 17:18 (6:10)

Inles Riko: Gelze, Djokič 1, Mohar 1, Marolt, Tanko, S. Mihelič 1, Lesar 9, A. Mihelič 1, Mate 1, Jurič 1, Mančič, Sinanovič.

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 35., 10. Presad 14, 11. Inles Riko 9, 12. Predvdvor Infotrade 9.

Ker je Inles Riko tekmo 20. kola odigral vnaprej, je v soboto prost, ostali pari so: Omnikom Rudar—Infotrade, Nova Oprema—Presad, Kolinska Slovan—Pivovarna Laško itd.

SUPERLIGA, ženske, za uvrstitev med 5. in 8. mestom: KRIM—OPREMA KOČEVJE 22:22 (10:13)

Oprema: Jesenko, Lindič, Guštin 3, Vuk 3, Krizman 2, Jerič 6, Klančar, Bejtović 3, Dragičević 5, Kernšič, Peček, Jančič.

LESTVICA: 5. Krim 7, 6. Oprema 6, 7. Primož 4, 8. Burja 1.

košarka

KONČNICA ZA OBSTANEK V SUPERLIGI, rdeča skupina, 2. KROG: MIKLAVŽ—PODBOČJE 72:62 (35:26)

Podbočje: Vego 9, Davidovič 2, Rozman 8, Leskovar 6, Krajcar 11, Krivokapič 9, Krošelj 9, Vavpotič 8. Odločilna tretja tekma bo v soboto.

nogomet

II. SLOVENSKA LIGA, zahod, 17. KOLO: SVOBODA—ELAN STUDIO D 0:3 (0:2)

Strelec: Gliha (3)

Elan Studio D: Mohor, Kobe, Kolenc, Milanovič, Petrovič, Kramar, A. Primc, B. Mesojedec, Gliha, N. Primc, Bracovič.

AVTOBUM—TRIGLAV 1:0 (1:0) Strelec: Komočar

Avtobum: Škodlar, Rautar, Majerle (Potočnik), Pejović, Malnar, Rajšel, Murn, Razboršek, Fugina (Muhvič), Stojilkovski, Komočar.

Ostali izidi: TABOR JADRAN—ILIRIJA 0:2, VODICE—SLAVIJA SET 1:2, SOLINAR—BRDA 1:0, ALPINA—BRANIK ŠMARJE 2:0, BILJE—JESENICE 1:1.

LESTVICA: 1. Elan Studio D 26, 2. Slavija SET 23, 3. Ilirija, Triglav in Avtobum po 22, 6. Tabor Jadran 20, 7. Svoboda Kisovec 19 itd.

V naslednjem kolu igrajo: Elan Studio D—Tabor Jadran, Ilirija—Avtobum, Slavija SET—Bilje, Brda—Vodice, Jesenice—Svoboda, Triljav—Alpina, Branik Šmarje—Solinar Piran.

Z resnico proti klevetam in lažem

Odgovor na Dvornikove pripombe na poročilo s tem naslovom

Marjan Dvornik je v dolgem spisu v zadnji številki Dolenjskega lista nanizal svoje pripombe k poročilu Z resnico proti klevetam in lažem, ki sem ga napisal z letne skupščine občinskega združenja ZBB NOV Novo mesto. Mislim, da je bilo moje poročilo korektno in da sem v njem vsebinsko točno povzel glavne stvari iz poročila in razprave na borbeški skupščini. Doslje mi nihče ni očital napak ali spodsrljajev v tem poročilu.

Dvornik pa na začetku svojega pisanja zahteva »razjasnitev osrednjega poudarka, ki ga (moj zapis, op. p.) naslavlja na vodstvo novomeške občine in na slovenske krščanske demokrate«. Kaj misli z osrednjim poudarkom, ne vem, vsekakor pa jaz v tem poročilu ne na vodstvo novomeške občine ne na slovenske krščanske demokrate ničesar ne naslavljam. Vse, kar sem »zagrešil«, je to, da sem napisal poročilo o tem, kaj se je na tisti skupščini dogajalo. Kot možak, ki se poskuša tudi kot dopisnik Slovenca, bi Dvornik moral vedeti, da v novinarska poročila ni dovoljeno vpletati svojih komentarjev in da je to v nasprotju z novinarsko etiko. S tem, da mi očita »prikazovanje dogodkov skozi filtre združenja«, kar da je »zunaj resnega analitičnega pristopa«, in da tako pisanje »služi le za dnevnopolitične namene«, mi ne očita samo, da sem se prekršil zoper novinarsko etiko, ampak tudi, da se grem nekakšno umazano politikanstvo.

Dokler mi Dvornik tega ne bo dokazal na podlagi tega, kar sem napisal, ne pa na podlagi svojih fantazmagorij, bom imel te njegove obdolžitve za navadno obrekovanje, natolcevanje, kršenje etike javne besede in za služenje dnevnopolitičnim namenom.

ANDREJ BARTELJ

Kdo se izgovarja

Skop odgovor pošte

Telefon je v vsakdanjem življenju že nujen, človeku je v marsičem spremenil življenje na boljše. Žal pa ta prednost zaradi monopolnega obnašanja nekaterih PTT podjetij prinaša tudi mnogo slabe volje.

Za mesec januar sem dobila račun za telefon, ki je znašal 3.050 SLT. Menim, da je odločno previsok za en klic v tujino (v Nemčijo, približno 10 minut) in še nekaj krajših medkrajevnih klicev. Moje prvo telefonsko reklamacijo so me na novomeški pošti osorno zavrnil, češ da se le zgovarjam in izmikam plačilu. Na pismeno reklamacijo, ki sem jo poslala 17. februarja, sem po mesecu dni dobila kratek odgovor, da niso ugotovili nobene nepravilnosti, zato reklamacijo zavračajo. Istočasno so me tudi opozorili, da imam priključen neatestiran telefonski aparat.

Sprašujem se, kako lahko organizacija PTT reklamacijo zavrne le z nekaj besedami in mojo zahtevo po razčlenitvi računa enostavno presliči. Za priključitev neatestiranega telefona pa je odgovoren tisti, ki ga je priključil. To pa nisem bila jaz, ampak delavec PTT Novo mesto, ki je s priključitvijo telefona potrdil njegovo ustreznost.

Mar je monopol organizacij PTT res tolikšen, da ima naročnik le dve pravici: da telefonira in da brez besed plača?

IRENA LEŠNJAK

OB PODRAŽITVAH

Ni naključje, da je vlada g. Peterleta le nekaj ur po neuspelem glasovanju o konstruktivni nezaupnici objavila vest o podražitvi moke in kruha in napovedala podražitve elektrike in ptt storitev. Da bi kaj takega storila pred glasovanjem o kandidaturi g. Bavčarja, vladi seveda niti na misel ni prišlo. Zgodilo se je natanko tisto, na kar so opozarjali mnogi, ki so se 8. aprila v skupščini pridružili kritikam sedanje vlade. Račun za neuspehe sedanje vlade se znova izstavlja najbolj ogroženim, ki jih je vedno več, in nič ne kaže, da bi imela ta vlada resno namero to preprečiti. Veliko večji je do ohranjanja oblasti. Skrajno mero slabega okusa pa presega sam ministrski predsednik, ki za povsem razglašeno delovanje vlade krivi ministre, torej svoje podrejene. Na delež lastne odgovornosti za tako stanje pa niti ne pomisli, kaj šele, da bi ponudil svoj odstop. Samo to bi bilo normalno za parlamentarno demokracijo. Zato je za verizno vlaganje konstruktivnih nezaupnic kriv predvsem predsednik vlade sam. Z eno samo gesto, z njegovim odstopom, bo tudi v našem parlamentu naenkrat več resnosti pa tudi možnosti, da prej pridemo do novih volitev.

VIKTOR ŽAKELJ
predsednik SSS

Pomagajmo ljudem v Bosni in Hercegovini

Poziv k solidarnosti

Že nekaj dni gledamo, poslušamo in beremo o tragičnem stopnjevanju napetosti in nastajanju nove krvave vojne na Balkanu. Spet krvavi Hrvaška, klobčič vseh nasprotij nekdanje SFRJ pa se zdaj v BiH poskuša presekat z libanonizacijo.

Račune pijanih ozemljskih strasti in strasti po totalitarni oblasti za vsako ceno pa plačujejo nedolžni ljudje, tisti, ki zamažajo poskušajo dopovedati vsemu svetu, da hočejo živeti skupaj, v miru in demokraciji, v svoji suvereni državi, da nečesto smrti in sovraštev, razdejania in revščine, ki jih vojna prinaša predvsem njim.

Pozivam vse humanitarne organizacije, prostovoljce, mirovnike, ženske skupine v Sloveniji, ki so pripravljene pomagati, da vsaj olajšamo, če že ne moremo preprečiti, bolečine, lakoto in brezdomstvo, da se organiziramo za solidarnost in pomoč ljudem v Bosni in Hercegovini in dosežemo, da tudi vlada z

• **RDEČI KRIŽ ORGANIZIRA AKCIJO »ZA BIH«** — V zadnjih dneh se zateka v Slovenijo vse več beguncev iz Bosne in Hercegovine, med njimi je največ mater z otroki, starejših in bolnih. Te je Rdeči križ že oskrbel z najnujnejšimi oblačili in prehrano. Z odobro, ki so ga ustanovili državljani BIH, ki živijo v Sloveniji, pripravljamo pomoči za BIH in hrani in zdravili. Vsa podjetja in institucije, ki se želijo pridružiti tej akciji, naj to sporočijo Rdečemu križu Slovenije, Mirje 19, Ljubljana, tel: (061) 161-200, fax: (061) 215-865. Denarna sredstva lahko nakazete na račun št.: 50101-678-51579 s pripisom »za BIH«.

vsemi odgovornimi resorji pomaga utreti mednarodne koridorje solidarnosti do obleganih bolnišnic v odrezanih in z vojno ogroženih mestih Bosne in Hercegovine.

SONJA LOKAR
predsednica odbora za delo in socialno politiko

Dokončen propad velikana ob Savi?

Odprto pismo strokovnih delavcev, ki jih skrbi nadaljnja usoda podjetja Videm

Strokovni delavci »Vidma« že dalj časa na različne načine opozarjamo na zelo problematične dogodke, ki se vrstijo v »Vidmu« zadnja tri leta. Tokrat pa smo dolžni organizirano in javno opozoriti na razmere v podjetju, s čimer želimo prispevati k začetku sanacije razmer v podjetju.

Z veliko zaskrbljenostjo in nemočno spremljamo propadanje nekdanj vodilnega podjetja v papirno-celulozni industriji, znanega tudi v svetu. Tako je »Videm« zaključil poslovno leto 1990 s preko 55 milijoni DEM izgube. V tem letu je prevzel mesto direktorja g. Franc Čargo in v svojem volilnem programu med drugim obljubil: pozitiven rezultat poslovanja ob koncu leta 1990 s 6-procentno rastjo bruto akumulacije, povečanje proizvodnje za 8%, rast letne produktivnosti za 10%, kar je ob nekaterih »dodatnih spodbudah« posameznikom kljub nezaupanju zavedlo Delavski svet, ki je dal Čargu izjemno soglasno podporo.

Pod vodstvom vodilne ekipe se je propadanje nadaljevalo tudi v letu 1991 in se zaključilo s preko 65 milijoni DEM izgube, hkrati ko je padla količinska proizvodnja od 222,5 tisoč ton na 138,4 tisoč ton, izvoz se je zmanjšal za 35 milijonov USD, s tem da se je pojavil velik deficit v bilanci pokrivanja uvoza z izvozom v višini 7,8 milijona USD. Nič bolje ne kažejo rezultati v prvih mesecih letošnjega leta. Med tem ko se negativni trend nadaljuje kljub opozorilom, da to vodstvo pelje podjetje v katastrofo, pa ni prave reakcije odgovornih, saj je na primer občinski izvršni svet v svoji izjavi dal vso podporo vodstvu »Vidma« za nadaljevanje »zadržane poti«. Sklicevanje na objektivne okoliščine, kot sta izguba trga in vojna, so stereotipni izgovori za vse težave

»Vidma«, kot da je vojna veljala samo za »Videm«.

Iz poročila gospodarske zbornice smo pred kratkim zvedeli, da so vsi ostali proizvajalci papirja in celuloze v Sloveniji leto 1991 zaključili brez rdečih števil razen »Vidma«. Podjetja, ki imajo bolj zastarelo tehnologijo proizvodnje celuloze, kakršno je »Videm« že pred 17 leti izločil iz proizvodnje, so v danih razmerah poslovala uspešno. Niti v enem od teh podjetij ni prišlo do ne-nadnega odpuščanja delavcev, kot je to s 350 delavci »Vidma«, čeprav ga vodi management, ki se je šolal po vsem svetu. Za svetovanje so bile najete razne svetovalne firme in zunanji svetovalci, kar pa je, po rezultatih sodeč, najmanj koristilo »Vidmu«.

Kriza podjetja, ki se je začela konec leta 1989, je bila posledica napačnih odločitev na komercialno-finančnem področju, saj je bilo namerno zniževanje cen naših proizvodov na tako imenovano svetovno raven pri nekaj tisočprocentni inflaciji na jugoslovanskem trgu poteka, ki je ne bi napravil noben dober gospodar, ali pa bi bil to del plana sedanjega direktorja, kako znižati vrednost podjetja, da bo vredno 1 dolar. Tako so pri porastu tečajja USD za 2168% in rasti drobnoprodajnih cen za 2655% porastle cene proizvodov »Vidma« le za 1400%. Z znižanjem cen si je nakopal tudi veliko jezo slovenskih papirničarjev, kar se nam maščuje še danes v slabem poslovnem sodelovanju.

Direktor »Vidma« gospod Čargo nadaljuje z metodami, ki jih je zastavil že njegov predhodnik, kateri mu je dal vso podporo tudi za poslovne poteze, škodljive podjetju. Vsi, ki so opozarjali, da se dela škoda, in to tudi dokazali, so bili klicani na odgovor in odstranjeni. Z razpustitvijo delavskega sveta in

transformacijo »Vidma« ter formiranjem upravnega odbora, ki mu bojdja kot zastopnik slovenske vlade predstavlja Marko Kos, je bilo pričakovati, da bo znani strokovnjak iz Litostraja v vlogi predsednika UO pozitivno vplival na dogajanje. Tudi Ljubljansko banko, kot sedaj kaže, največjega upnika »Vidma«, v UO zastopata dva direktorja iz sistema LB, ki jima pa, izgleda, glede na dogajanje v Vidmu ni velika skrb, kaj se dogaja z denarjem; le-ta je seveda večinoma last varčevalcev, saj bomo največji ceh več ali manj plačevali vsi prebivalci Slovenije. Odločilnejši korak v razčiščevanju stanja v »Vidmu«, je prispevala šele Ljubljanska banka, ki je v časopisu Delo prvič javno prikazala stanje v »Vidmu«, kar je bilo tudi za nas, strokovne delavce, prvi šok, saj je predstavnik Ljubljanske banke povedal, da je »Videm« zadolžen za 150 do 200 milijonov DEM.

Z ustanovitvijo mešanih družb, preko katerih gre večina nabave in prodaje surovin in proizvodov »Vidma«, se je preko provizij iz podjetja odšla še tista borna akumulacija, ustvarjena v shirarnem podjetju. Vrh neuspešnega gospodarjenja je investicija v papirni stroj 1, ki še devet mesecev po končani montaži ni v stanju izdelati kvalitetnega papir. Investicija, vredna preko 70 milijonov DEM, do sedaj in tudi v letu 1992 še ni dala od sebe nobene koristi. Razpisniško trošenje denarja je tudi glavni razlog, da na tovarniškem dvorišču leži že drugo leto uvožena oprema v vrednosti preko 22 milijonov DEM za beljenje celuloze brez klora, za katero je v svetu danes veliko povpraševanje.

Glede na kritično stanje, kakršno je v podjetju »Videm« in se glede na primerjalne rezultate iz leta 1990 in 1991 nadaljuje, saj je izguba v l. 1991 že za četrtino večja kot l. 1990, delavci »Vidma« zahtevamo odstop vodstva in ugotovitve odgovornosti za nastalo katastrofalno stanje podjetja. Zahtevamo, da se pred uresnitvijo njihovega programa preobrata poslovanja v podjetju, kjer predlagajo, da pozabimo na preteklost, razčistijo naslednja vprašanja oz. odgovornost:

1. za katastrofalne poslovne rezultate, nastale v letu 1990 in 1991;
2. za nestrokovne in škodljive organizacijske spremembe;
3. za prikrivanje slabega poslovanja-blokade informacij, ki bi delavcem prikazale resnično stanje in za njihovo zavajanje;
4. ugotoviti je treba vzroke za ne-

Poziv slovenski javnosti za pomoč

Odprto pismo odgovornih delavcev ob stavki in kritičnem položaju v podjetju Adria Caravan

V zvezi s stavko, ki teče v Adrii že od 23. 3. 1992, želimo podpisani dati nekatera dodatna pojasnila. To smo dolžni storiti zaradi enostranskih in netočnih izjav g. Marjana Anžurja v javnih medijih kot tudi zaradi čuta odgovornosti za usodo Adrie, v kateri delamo na odgovornih mestih nekateri že prav od ustanovitve.

Vzroki za stavko so posledica delno trenutnih, v večji meri pa trajnih, tako preteklih kot prihodnjih razmer v Adrii. V trenutne razmere štejemo neizplačilo OD za februar, kar večini zaposlenim že ogroža življenjsko eksistenco, saj zaradi nizkih, večkrat samo zajamčenih OD v zadnjih letih niso mogli ustvariti nobene akumulacije. Naravnost groteskno je dejstvo, da je večje število delavcev iz od Novega mesta bolj oddaljenih krajev javljalo stavkovnemu odboru, da ne morejo priti na stavko, ker nimajo denarja za prevoz (z avtobusom ali vlakom)!

Stavkovni zbori so pokazali, da delavce še bolj kot plača zanima usoda Adrie (kar je razvidno iz stavkovnih zahtev). Delavci se dobro zavedamo pomembnosti odločitev, ki se pripravljajo v zvezi z lastninjenjem Adrie. Skrb za lastnino je toliko večja, ker je lastnina v Adrii sestavljena tako iz lastnega znanja kot fizičnega premoženja.

Morda res ne moremo oceniti vrednosti lastnega znanja, dejstvo pa je, da imamo razvite lastne produkte, da imamo evropsko trgovsko mrežo, svoje blagovne znamke kot tudi kvalificirane strokovnjake in delavce.

Vse to smo ustvarili delavci Adrie v 25-letih sami, ceno pa smo plačali s svojimi vedno nizkimi OD.

Zato je upravičen strah, da bo vse to naše bogato znanje dano tujcem, in to zastoj.

Glede cenitve vrednosti fizičnega premoženja, pa ravno tako obstaja strah pred ponovno prevaro. Žalostno se izkušnje ob pravkar končani delitvi IMV v Revoz, Adrio in TPV. S to delitvijo je Adria izgubila vse pisarniške prostore, prototipno delavnico (že predtem obrat Suhor, kjer proizvajajo podvozja prikolic) in prodajno mrežo podjetij v tujini, v zameno pa je dobila

delovne presečke iz Revoza in TPV ter časovno tudi devizne dolgove IMV-ja (cca 25 mio USD).

Žalostno, a resnično je dejstvo, da je Adria bolj znana v Evropi kot doma, kar pa je seveda »zasluga« krovnega vodstva Adrie, ki nikogar v občini niti v R SLO ne obvešča o pomenu in problemih Adrie. Vse razlage krovnega vodstva, dane na stavkovnih zborih in strokovnih kolegijih, da projekt Eurofinance ne pomeni prenašanja vitalnih poslovnih funkcij v tujino, da ne pomeni ukinitja delovnih mest v Sloveniji in da pomeni organiziranje po evropskih normah, pa je mogoče komentirati in oceniti tudi nasprotno.

Vemo, da je potrebno izboljšati obstoječo organizacijo, vendar dvomimo, da to nalogo lahko ponovno zapremo sedanjemu vodstvu, ki je ni bilo sposobno izpeljati v 7-letih, kljub angiranju eminentnih, a dragih tujih in domačih organizacijskih institucij, kot so: Proudfoot (cca 2 mio USD), TÜV Bayern (cca 600.000 DEM), ZOP in VEKS, saj je rezultat popolna neorganiziranost podjetja.

Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo podrobneje razložiti naštetih problemov, še manj številnih drugih, vendar upamo, da smo s tem pismom javnost prepričali, da veliko stvari ni čisto takih, kot so bile prikazovane do sedaj, še posebej v osebnem intervjuju g. Anžurja v Delu 8. 4. 1992.

Pravilna je ugotovitev, da je povod za stavko dolgoletna negotovost Adrie, ki se že spreminja v agonijo. Krivda zato pa je na krovnem vodstvu IMV in Adrie, ki v vseh letih ni pripravilo realnega sanacijskega programa oziroma takega, ki bi ga podprle in sprejele banke in drugi odgovorni subjekti v občini in v republiki. Pisan in realen program za reševanje tako kompleksne problematike, kot je v Adrii, pa je potreben v vsakem sistemu, tako domačem kot tujem.

Projekt Eurofinance, ki obstaja kot zaupen material, napisan v tujih jezikih, je bil odgovornim delavcem Adrie predstavljen samo v ustni obliki. Vsi drugi akti in pogodbe s tujimi partnerji pa še do danes niso bili dani »na svetlo«.

Na trditev, da Dolenjska banka nakazanega denarja ni prenesla na račun Adrie, je banka argumentirano odgovorila tako stavkovnemu odboru kot vodstvu. Verjetno bo banka ta odgovor sporočila tudi širši javnosti in navedla vzroke za svoje ravnanje.

Aboten je napad na vodstvo občine Novo mesto o »vehementni« trditvi župana, da obstoji »slovenska varianta« rešitve Adrie, je pa razumljivo eden, verjetno zadnjih poskusov za obstanek na mestih predsednika UO in generalnega direktorja IMV.

Predstavitve »slovenske variante« bo kmalu podana bolj javno in argumentirano, kot je bil projekt Eurofinance.

Golo natolcevanje je tudi izjava, da je projekt Eurofinance IS občine Novo mesto najprej podprl, sedaj pa podporo umaknil, saj je bil z njim seznanjen samo ustno.

Demagoška je seveda izjava, da IS občine Novo mesto ne soglašja z dvojnostjo funkcije predsednika holdinga IMV in predsednika UO Adrie, ki ju opravlja g. Anžur in ki, da je IS ugotovil, da pravno ni sprejemljivo, da je g. Anžur predsednik skupščine Adrie in predsednik UO Adrie, kar priznamo kot njegov unikatni izum.

Domneve o divji privatizaciji v grupi Adria pa je možno potrditi ali ovreči samo na osnovi analize pisnega elaborata Eurofinance. Že na osnovi do sedaj danih razlag pa je mogoče izraziti dve in predvideti naslednje posledice:

- centraliziranje prodajno-financijskih funkcij po hitrih korakih lahko vodi v razpad prodajne mreže in v pravne spore, še posebej glede ekskluzivnosti, ki sedaj pogodbeno obstaja z več solidnimi kupci;
- prenos poslovnih funkcij v AI lahko povzroči stečaj firme Adria Deince, v tem primeru pa bodo banke kot kreditni upniki kredite takoj vnovčile (zneski so zelo visoki!), kolikor jih seveda ne bo pokrila AI, ki ima minimalen ustanovni kapital;
- če banke, upniki firme Adria Deince, ne bodo uspeli izterjati danih kreditov, bodo vnovčile garancije slo-

venskih bank (zneski so visoki!).

»Revolucionarne poteze« centraliziranja vitalnih funkcij v AI bodo kmalu imele katastrofalne posledice za oskrbo že sedaj motene proizvodnje. Povsem upravičeno zbuja dvom trditev o hitri pridobitvi svežih finančnih virov v tujini.

Ob ugotovitvi (Eurofinance), da ima grupa Adria dovolj dobra jamstva (zaloge in terjatve) za najetje tujih kreditov, pa teh ni potrebno najemati, pač pa vnovčiti zaloge in terjatve; to pa lahko naredimo sami.

Neizpodbitno je dejstvo, da je g. Anžur v kompleksu IMV začel Adrio reševati zadnje. Razlaga, da so bile druge enote IMV-ja ob njegovem prihodu bolj potrebne pomoči, pa pomeni, da je v sedanje brezizhodno stanje pripeljal Adrio sam.

Zato mislimo, da je njegovo vztrajanje na ključnih mestih Adrie neupravičeno, slovensko javnost pa kot v naslovu prosimo za hitro pomoč.

STANISLAV LUKŠIČ, direktor razvojnih funkcij; JOŽE ŽLOGAR, direktor finančne direkcije; DARINKA BREGLEC, direktor strateške nabave; FRANC ŠTUPAR, direktor direkcije za kakovost; ANTON KASTREVC, vodja tehnične priprave; MARIJA PAPEŽ, vodja računovodstva; DUŠAN SKERBIŠ, vodja prodaje domači trg; FERENC BANCŌV, vodja izvoznega področja; FRANCI ZUPANČIČ, vodja PPA; IVAN JAKLIČ, vodja plansko-nabavnega sektorja; ANTON KRALJ, direktor obrata Novo mesto; ALEKSANDER LUKEŽ, direktor TAP Brezice; JOŽE GABRIČ, direktor podjetja »Podgorje«, Šentjerna; FRANC GREGORČIČ, direktor podjetja »Plastoform«, Šmarjeta; SILVESTER KRAMARIC, direktor podjetja »Lesos«, Črnomelj; ZDRAVKO ŽALEC, vodja centra AOP; SONJA GOLE, vodja finančne službe

• Misel, da je politika trud za skupni blagor, je delno resnična. Bolj resničen del politike je boj za oblast, za moč. (Kermauner)

uspešnost investicije papirnege stroja 1 ter razčistiti, zakaj je bila s firmo Beloit sklenjena tajna pogodba;

5. ugotoviti je treba odgovornost gospoda Čarga za opustitev vsake inovativne dejavnosti in samovoljno razpustitev komisij ter kakšni so efekti iz konzultantskih uslug firme KDA za raziskave tržišča, za kar je Videm plačal 5,5 milijona DEM;

6. zahtevamo revizijo poslovanja »Vidma« v letih 1990 in 1991 od nevtalne institucije;

7. objaviti je treba bilance mešanih podjetij VDI, Sava papir, Vigram itd., pozitivne učinke, ki jih je »Videm« imel na račun teh firm, investicije v razna predstavništva v Jugoslaviji in tujini, efekti, stroški, bilanca; financiranje različnih objektov od lovskih koč do gostinskih lokalov, jahting klubov itd;

8. treba je ugotoviti oziroma razčistiti: odgovornost vodilne ekipe, ki je zelo drago in pomembno študijo finske firme držala nedostopno večini strokovnjakov Vidma, samovoljno ukinitje delavskega sveta in prilaščanje lastninskih pravic nad družbeno lastnino, odgovornost g. Čarga, ki je osebno prekorajčil pooblastila in zahteval, da se na spisek presežka delavcev postavijo protikonkoni delavci po kriteriju simpatičnosti; nadalje odgovornost za odlaganje javnim priznanjem in razreševanjem presežkov, saj je centralni delavski svet že poleti 1990 sprejel »kriterije za ugotavljanje presežkov delovne sile« skupaj z »metodologijo za ugotavljanje delovne uspešnosti« in so bili seznanjeni s presežki, ki bi jih razrežili z dokupom in odpravnino, izdelani že avgusta 1990; napačno poslovno politiko pri nabavi lesa.

9. kje so rtova delovna mesta za presežke delavcev, za katere smo vedeli, da obstajajo že mnogo prej, nesposobno vodstvo pa se želi skriti za študijo Jakko Popyr?

10. treba je razčistiti delitev in podcenjen odkup kadrovskega stanovanj, ugotoviti odgovornost za odločitev o priključitvi in neuspeh Titovega Drvarja, ki je pripomogel k slabim rezultatom Vidma.

Podpisani tega pisma bomo izkoristili vsa sredstva demokratične in civilne družbe, da se v korist vseh zaposlenih, v interesu poslovnih partnerjev in upnikov uresniči zahteva po odstranitvi vodstva podjetja, ki je glavni krivec za katastrofalni položaj in bankrot firme.

Na koncu postavljamo vprašanje vladi Republike Slovenije, zakaj ni pravočasno ukrepala in je dopustila, da je podjetje dejansko propadlo. Pri tem je razpolagala z dovolj podatki o stanju v podjetju.

PODPISNIKI PISMA

Kitajsko zdravljenje ni prevara

V eni uri se mi je spreminilo življenje

Zahvaljujem se časopisu Slovenske novice, ki je 27. decembra lani objavil članek z naslovom »Tisoč in en način zdravljenja po kitajsko«. Članek sem pozorno prebrala. Bila sem zelo bolna in vedela sem, da me uradna medicina ne more pozdraviti. Ko sem zvedela za gospo Wang Aiping, sem se v trenutku odločila, da grem k njej. Tu se je moje življenje v eni uri spreminilo, da še sama ne morem verjeti. Naj najprej naštejemo bolezni, ki sem jih imela pred zdravljenjem pri gospe Wang: slaba prekrvavitev glave, boleča ušesa, boleče in zasluženno grlo, slabe ledvice, slaba jetra, slabi živci, depresija, izpadanje las, preslabotno delovanje ščitnice, debelost... Zdravniki so me zdravili z različnimi zdravili, proti koncu leta sem bila tudi trikrat na fizioterapiji zaradi hrbtnice. Skupno sem bila sedem tednov na bolniški. Hotela sem že zaprositi za invalidsko upokojitev. Potem so izšle Slovenske novice...

Tretjega januarja sem vzela zadnje tableto voltarena in zadnje tableto stugerona forte. Četrtega januarja sem bila na prvem informacijskem tretmaju pri Wang Aiping v Kinu Šiška. Po 30 minutah sem začutila povečan pritisk v glavi, zašel me je val toplote po vsem telesu, vsa sem se preznjočila. Od takrat sem skoraj vsak dan na tretmaji. Doživeta so enkratna. Vsa tretma je drugačen. Spim veliko manj kot prej, ko pa se zbudim, se počutim spočita. Po treh mesecih imam boljše prekrvavitev glave, tudi z ledvicami in hrbtnico nimam več problemov, shujšala sem za 8 kilogramov. Prenehala sem piti kavo in alkoholne pijače, kajenje pa sem močno zmanjšala.

ANČ

Iz Svobodne misli

Nisem za udarce, ki bi nasprotnika spravili na tla

Z zaničevanjem drugega se borijo le strankarji

Kakor sem po eni strani nesrečen, da je imel moj konkretni oče v življenju takšno nesrečo in da se je projekt komunizma tako izpridil, pa sem po drugi strani ponosen, da sem se poskušal meriti s svetom, ki sem ga odklanjal, mu jemati mero, ga poučevati, zanikati in potrjevali, trpeti od njega in vendar ne postati zagrenjen. Partija je tako moje očetu kot meni naredila veliko krivico. A ko danes gledam vase, ne najdem ne jeze ne zamere. Nekoliko žalosti, ker je vladalo toliko zla, a naj zlo kar naprej obujam in nosim kot želo v srcu? Partiji in lumpenizmu odpuščam zlo, ki so ga prizadejali drugim, saj vidim, da so ga tudi sebi; in sem ga drugim tudi jaz. V proizvajanju zla smo navezadnje več ali manj vsi barabe. Partija je zame preteklost. Od tedaj, ko je izgubila na volitvah, gledam nanjo vse bolj kot na fazo, ki se je končala. Zato moram biti do nje čim bolj nepristranski. Ljubiti jo, ne, to ne bi šlo. Tudi prav ji ne dajem. A kar naprej demonizirati jo? Ne.

V razmerju do nje bi bil rad kristjan: razumevaloč, strpen, odpuščajoč, miren. Ne bo šlo brez sodb, te pa so tudi obsodbe. A sem za obsodbe intelektualnega značaja, čeprav tudi moralnega. Nisem pa za udarce v ta namen, da bi nasprotnika spravili na tla. Tako se borijo z zaničevanjem drugega le strankarji, pa naj so člani ene same »odrešilne« ali več strank. Zanje je cilj — vrednota — oblast. Za intelektualca-pisatelja, še bolj pa za vsakega človeka v njegovem bistvu je cilj odrešenje. Pa naj ga razume še tako narobe: kot sta ga razumela moj oče in komunizem.

Kot sem za rehabilitacijo slovenske desnice, sem tudi za rehabilitacijo slovenske levice. Sem za rehabilitacijo človeka, ki sanja, se bori, upa, ljubi, pada, greši, a v svojem prizadevanju za absolutnim ne popusti.

TARAS KERMAUNER

ZA BOLJŠI SLUH

GATTON

SIEMENS

Slušni aparati

TEST SLUHA IN NASVET:

OPTIKA

Novo mesto
Komandanta Staneta 12

Vsako sredo od 9. do 13. ure
in od 15. do 17. ure

Jože Penca

Nesojena meja pod Gorjanci

Po preteku pol stoletja odstranje mahu s projekta »Italijanska meja«

Do te točke so prišli proti koncu marca 1943. To izhaja iz poročila štaba divizije Isonzo št. XI. armadnega zbora, datiranega z 2. aprilom 1943. V poročilu štab divizije Isonzo odgovarja na njihovo pismo z dne 24. marca. Iz odgovora se da razbrati, da je v prvi polovici marca ordinariat ljubljanske škofije zaprosil preko visokega komisarja Graziolija, naj bi vojska vzela v okvir žične mreže tudi škofjsko posest v Kostanjevici. Štab divizije Isonzo je preko komandanta posadke v Kostanjevici izvedel, da to ni mogoče, ker so prišli z mrežo do višine vsi Zaboršt, s sekanjem gozda pa že do višine kote 280, kar je več kot dober kilometer naprej. In ne nazadnje: da ne bi bilo oportuno ugoditi gestugijam »ekscelence ljubljanskega škofa«, ker bi to pomenilo lego mreže, ki bi bila popolnoma nadvladana s položaji na nasprotni strani. Za dokaz in podkrepitev stališča so priložili še mapno skico, iz katere je razvidno, da je tako večina obdelovalne zemlje te posesti in gozdni areal v Malem boštru znotraj mreže.

Od Zaboršta naprej je potekala trasa rahlo v smeri zahod — severozahod, v višini kote 280, to je nekje v višini križišča žice s potjo z Dolnje Prekope proti Kočarji in Vodenicam, kjer sta bili dve oporni točki s po 12 možmi, pa v glavno smer prelomila v smer zahod — jugozahod in tekla skoraj v ravni črti do višine Orehovice oziroma gradu Vrhov. Znotraj žice je ostala Ledečna vas, Brezje, Dolnja Stara vas; Volčkova vas in Sela so ostale zunaj. Jugovzhodno od Šmarje je prekoračila cesto Sentjerneje — Pleterje. Na križišču ter vzhodno in zahodno od njega so delali v velikonočnem tednu, t. j. nekje med 18. in 25. aprilom.

Za časovno utrditev del pri Šmarju bi se verjetno našlo tudi kakšno italijansko poročilo. Avtor pa se bolj nagiba k ustnemu viru.

Ko je ob koncu marca ali v začetku aprila skopnel sneg tudi na severnem pobočju Gorjancev, je štab Belokranjskega odreda ukazal gorjanci četni pod poveljstvom Maksa Valeta, naj se premakne z Buličev južno od Trdinovega vrha na severno plat Gorjancev. Tako bi bila opazovanje terena in zaščita bolj uspešna. Četa se je naselila v grapi Pedirjevka v baraki, ki je bila zgrajena poleti 1942 za bolnično. Za svoj osnovni namen ni bila nikoli uporabljena, pa tudi v veliki ofenzivi je Italijani niso odkrili.

Za velikonočne praznike bi si bili partizani, ki so bili po večini domačini, radi privoščili kaj več dobrot, kot jih je lahko nudila četna kuhinja v Buličih. Odločili so se, da bodo legistom, ki so patrolirali po vaseh, kot Italijanom, ki

Boj za svobodo je najvišja vrednota

Vsi spomeniki na Rogu so priče naše zgodovine, toda pred očmi nam žalostno propadajo

V soboto, 11. aprila, je bila v novem objektu na Bazi 20 seja Okrožnega odbora aktivistov OF nekdanjega novo-meškega okrožja, katere sta se udeležila tudi dr. Tone Starc, podpredsednik novo-meške občinske skupščine, in Boris Dular, predstavnik socialistične stranke. Vodil jo je Bogdan Osolnik, ki je naprej govoril o usmeritvah za delovanje okrožnega odbora v skladu z osnutkom novega statuta in programa ZZZ NOV Slovenije. Med drugim je omenjal tiste točke temeljnega programa OF, ki so pomembne tudi dandanes. Mnogo je pozabljenih in osamljenih ljudi, ki so bili nekoč tesno povezani z NOB in s Fronto. (Kos kruha, ki ga je dala kmečka mati lačnemu partizanu, je prav gotovo enakovredno škali nabojev, ki so jo iz mesta aktivisti poslali na bojišče, je v razpravi podčrtal Jože Penca-Dečko). S temi ljudmi, na katerih je slovensko ljudstvo zgradilo svojo partizansko vojsko, zlasti v oddaljenih krajih nimamo več pravih stikov.

Se huje je, da danes umirajo mnogi starejši ljudje, nekdanji aktivisti OF in borci, pod težkim duhovnim pritiskom, da so se »bojevali na napačni strani«, kar vedno glasneje pridigajo tisti, ki hočejo razvrednotiti pridobitve NOB.

»Nočemo se spuščati v spore iz preteklosti, saj tudi med borci obstajajo različni pogledi na posamezna dogajanja iz let NOB, moramo pa v najširšem smislu ohraniti enotnost nekdanjega boja za svobodo in se javno zoperstavljati tistim, ki o tem lažejo in hočejo spreminjati zgodovino. V najhujših časih smo bili sestavni del svetovne protifašistične zveze in ne dovolimo, da bi

naš boj primerjali z dejanji tisti ljudje, ki so sodelovali z okupatorji iz kakršnihkoli vzrokov! Boj za narodno osvoboditev priznava ves svobodoljubni svet za najvišjo vrednoto, in nimamo se ničesar sramovati. Priznati pa moramo, da smo glede tega včasih celo sami prethili in preskromni.

Zgodovinskemu pričevanju se generacija borcev ne more odpovedati

Ugotovitve predsednika odbora so aktivisti nekdanjega okrožja podprli z močnimi dokazi in zahtevali, da morajo vsa sredstva obveščanja biti do teh vprašanih predvsem poštena in nepristranska. Pluralnost tiska v nobenem primeru ne sme iti na račun zapostavljanja borcev.

Znova se je na srečanju razvila razprava o nazivu »udeleženci« NOB Slovenije. Pojavila se je v zadnjih mesecih, ko teko med organizacijami ZB razmišljanja o osnutku novega statuta ZZZ NOV Slovenije, ki razširja dosedanje ime »Zveza združenj borcev NOV«. Organizacija naj bi po novem zajela v svoje vrste tudi nekdanje zapornike, izseljence, taboriščnike in ukradene otroke, skratka vse, ki so kakorkoli povezani z bojem za osvoboditev. Posameznikom se zdi, da mora republiško vodstvo ZZZB še pretehtati dosedanja mnenja iz občin o pridruženih in podpornih članih organizacije, izraz »udeleženci« pa mnoge moti. Vsi pa hkrati le pritrjujejo mnenju, da mora biti Zveza borcev enotna organizacija vseh, ki so v prete-

klosti kakorkoli sodelovali v uporu proti fašistom in nacistom.

Na seji so ocenili, da obstajajo naloge, ki jih ne more rešiti ne republiška in ne občinska organizacija ZB. Gre za neposredne, žive stike in sestajanje z ljudmi, za pogovore z nekdanjimi aktivisti in borci, zlasti na vasi in v še manjših krajih, do koder delovanje ZB ne prihaja. Te stike, ki terjajo posebno tenkočuten odnos, je treba poživiti, to pa pomeni, da mora oživeti tudi tako delo nekdanjih aktivistov, ki so to še vedno, pridružujejo pa se jim tudi mlajši ljudje, ki spoznavajo pomen preteklosti v njenem najbolj plemenitem delu.

Na srečanju se niso izognili vprašanju o zniževanju oz. ukinitju nekaterih pravic borcev za socialno in zdravstveno zaščito. Vedno znova je treba poudarjati, da pri tem ne gre za nobene prednosti (privilegije). V državi smo bili glede te skrbi že zdaj na precej nižji stopnji, kot je to urejeno za udeležence zadnje svetovne vojne npr. v Ameriki ali drugod po Evropi.

Bomo zapuščeni Rog kazali tujcem v taki obliki?

Bridke besede sramu, razočaranja in začudenja so na seji sprožila obvestila o spomeniškem varstvu obeležij, posebej še Baze 20. V najbolj zgodnji obliki lahko povemo zdaj o Rogu tole:

Za spomenike na celotnem roskem območju smo vse premalo naredili! Skoraj pol stoletja bo že minilo, pa še vedno ni urejeno niti lastništvo objektov v roških hostah, niti nimamo katastrskega opisa tega območja. Barake in drugi objekti, ti enkratni pričevalci nastajanja slovenske države in dokument našega boja proti ubijalcem ter uničevalcem Slovenije, propadajo zaradi vlage, slabo zaščitenih streh, sten in vhodov. Celoten kompleks Roga in Baze 20 je brez gospodarja in oskrbnika, zaradi česar posamezne barake že propadajo. Kljub obljubi ministrstva za kulturo ni denarja za oskrbnika, čeprav je tak človek pred leti zanesljivo varoval Bazo 20, bil pa je hkrati tudi vodnik po tem zgodovinskem prostoru. Vmes je tudi (verjetno) nekaj zanikrosti in slabega gospodarjenja, da Baza 20 in Rog danes nista več to, kar sta že bila.

O teh vprašanih je obširno poročala že revija Svobodna misel 27. marca, nekdanji aktivisti pa so v soboto terjali, da gre zdaj za nujno usklajeno akcijo, ki naj steče že jutri. Potrebni so določeni sprejemljivi, se pravi uredniški koraki, pri katerih mora sodelovati tudi občina Novo mesto. Ta bo o nekaterih vprašanih (lastništvo objektov na Rogu) razpravljala že na svoji prvi seji te dni. Tudi Dolenjski muzej je takoj pripravljen dobiti sposobnega človeka, ki bi skrbel za Bazo 20. Samo to je tudi rešitev za partizanski Rog.

Ogorčeni nad premetitvijo sejma s »placa«

Ohranjamo tradicije!

Občani iz ožje in širše okolice Metlike smo ogorčeni nad odločitvijo metliških veljakov o premetitvi sejma iz starega dela mesta Metlika na novi prostor, t.j. pred poslovni center ob križišču v Metliki.

Najstarejši občani, kar jih premore občina Metlika, pomnijo, da se je po metliško-sejemski dan venomer odvijal na prostoru, ki ga domačini poznamo pod imenom »plac«, to je na stičišču treh trgov v Metliki, in sicer: Trg svobode, Partizanskega trga in Mestnega trga. Že desetletje in desetletje je pomenil za domačine iz širše in ožje okolice sejmski dan nekakšen praznik vsakih 14 dni, saj so se na ta dan ljudje stari in mladi, podali na »plac« in se med seboj pogovorili, sklepala so se prijateljstva, kupili so kakšno potrebno reč, v bližnjih gostilnicah kaj popili ter se, razbremenjeni vsakdanjih skrbi, vračali v popolnansko domov. Na plac je lahko prišel tudi najbolj neboljen starček ali starka, saj je prostor tako blizu in prometno varen.

Po preselitvi sejma na novi prostor mora vsak, kdor ga hoče obiskati, po najbolj prometni cesti in skozi semaforško urejeno križišče, na katerem se stari ljudje posebno težko znajdejo. Večina ljudi je prepričanih, da sejem v novi del mesta, ki premore komaj dva stanovanjska bloka, tudi estetsko ne sodi. Ker je semanj dan na placu v Metliki več kot stoletna tradicija, menimo prizadejati občani, da je bila odločitev o premetitvi sejma popolnoma nepotrebnost.

Nezadovoljni občani

Dolga je pot do resnice

Tako pravi Brane Burnič v eni svojih pesmi

KOČEVJE — ... v sencih ledenika, tam kjer se veter ustavlja... je naslov pesniške zbirke 25-letnega Roberta Burniča iz Kočevja, ki je izšla te dni v samozaložbi v nakladi 500 izvodov. O sebi in svojih pesmih je Robert povedal:

»Po poklicu sem mizar, sicer pa še pisec besedil, bobnar in idejni vodja ansambla 'Gottschee' iz Kočevja, ki je lani, po sedmih letih nastopanja skoraj razpadel, saj osem mesecev nismo igrali. To je moj pesniški privenec, v katerem je 30 izbranih pesmi. Za izdajo pesmi sem se odločil, ker je vse kazalo, da bo ansambel 'Gottschee' za vedno razpadel, mnogi pa so menili, da ne bi bilo prav, če bi spomin nanj povsem izginil, saj je to ansambel, ki je na širšem Kočevskem na glasbenem področju napravil največ. V zbirki so namreč predvsem pesmi, ki sem jih napisal jaz in s katerimi je ansambel nastopal.«

Pesmi so uporniške, temne, žalostne in politične. V njih je skratka vse tisto, kar ima mlad človek med osemnajstim in petindvajsetim letom starosti povedati svetu. Tako je

Robert v pesmi »Svoboda je rojena« med drugim zapisal: Revolucija, ki še vedno traja, / prepovedala nam je občutljive teme. / Padel je še zadnji uporni angel, / a mi smo ostali mladi! / in brez perspektive!

To so pesmi upornega mladenciča, upornega ansambla, ki je razočaran nad sedanostjo, upa na boljše, a hkrati dvomi, da bo kdaj lepše. Že pred leti je ta ansambel zapel: Država je sranje, / država ima puf, / država ima vojsko, / in še vedno je na dnu. Zaradi te pesmi, ki jo je napisal član ansambla Franc Turk, so imeli precej sitnosti, tožilstvo jo je prepovedalo, da je protidržavna, in zagrozilo, da bodo imeli opravka s sodiščem, če bodo tako nadaljevali.

Robert Burnič se je ob zaključku zahvalil vsem, ki so pri izdaji njegovih pesmi največ pomagali, predvsem Zvezi kulturnih organizacij in Delavski godbi Kočevje. Pesmi je možno kupiti za 210 SLT v kočevski knjigarni in prodajalni Alfa in omega (kino Jadran). J. PRIMC

Iz Ameriške domovine

Slovinci po svetu smo razočarani nad Slovenijo, pravi v svojem komentarju Vinko Levstik

Precej dolg komentar »Slovinci v svetu smo upravičeno razočarani nad političnimi dogodki v Sloveniji« izpod peresa Vinka Levstika, Gorica, Italija (znanega kot enega izmed šestih preostalih na listi vojnih hudodelcev), je objavila Ameriška domovina 19. marca. Objavljamo zelo skrajšano le nekaj odlomkov:

V trenutku, ko je njihova Demokratska stranka dala nezaupnico Peterletovi vladi in jo s tem naredila manjšinsko, bi morali vsi našti ministri (Rupel, Bavčar, Kacin, op. pis.) dati ostavko...

Notranje ministrstvo je žal ostalo podaljšana roka udarce, ki se je le preimenovala... Pravzaprav minister Bavčar drugačen ne more biti, saj je bilo njegovo najože sorodstvo v vodstvu Ozne in pozneje Udbe na Primorskem... ne morem prezreti njegovega pomočnika Boža Trudna, ki se je zares potrudil in pojasnil, kaj vse so ukrenili, predno je prišlo do registracije Nove slovenske za-

veze ali »domobranskega društva«.

Sodna preiskava, ki se je začela v letih 1981/82 proti meni in še petim ljudem, je bila zrežirana s strani Udbe... Zaradi tega grozi meni in še petim ljudem aretacija in sodni postopek, če se vrnem o domovino. Nekateri priče v tej preiskavi so že izjavile, da so morale pričati pod pritiskom in grožnjami Udbe... Sedanje pravosodje pa še ni preverilo resničnosti takratnih lažnih pričevanj proti meni.

Obnašanje predsednika vlade Peterleta se mi zdi poniževalno. Nujno bi moral odstopiti že pred enim mesecem, čim je ugotovil, da je v manjšini. Namesto tega se je skušal poniževalno pogajati o sestavljanju nekakšne koalicijske vlade s prenovitelji, nasledniki 'Zveze komunistov, ki so mu rekli ne. Obrnil se je na Školjčeve »komsomolce« in Žakljeve socialiste, ki so mu oboji dali »košarico«... Peterle naj bi že enkrat nehal s tem poniževanjem in samosmešenjem...

V milih zimah se barake same ne podirajo...

O pomenu Roga za novejšo slovensko zgodovino ne kaže izgubljati besed. Čakati na nadaljnje mile zime, v katerih se ta ali ona baraka ne bi sama podrla, bi bil zločin. Objektom na Rogu je treba znova vdihniti življenje, saj smo pred polstoletnico rojstva Baze 20. Tu, na

nabaviti nagazno mino, ki so jo ponoči nastavili v tla bunkerja. Ko je drugo jutro prišla posadka, je vse zletelo v zrak.

Kako so potekala dela na sektorju Šmarje — Tolsti vrh oziroma kaj in kakšna dela so bila na vsej trasi opravljena do konca maja, je najbolj razvidno iz poročila, ki ga je dal štabu divizije Isonzo načelnik inženirskih enot te divizije o svoji inspekciji na vsej trasi 29., 30. in 31. maja:

1) Žična mreža: zgrajena cca 12 km. Količki postavljeni v celoti, z žico prepletani — dve tretjini pasu (pomankanje žice). To pomeni razdaljo od začetak pri Kostanjevici do 1 km dalje od Šmarje. Dela pri postavljanju bodoče žice so zastala proti koncu aprila, ker posadka v Sentjerneju ni bila sposobna dovolj zaščititi inženirce in civiliste, ki so bili vključeni v gradnjo.

2) Utrjevalna dela: a) odsek reka Krka — kostanjeviški grad — zgrajeni tridanci ali pa v novo postavljenih bunkerjih. Tu so se naselili konec maja. Cankarjeva brigada jih je sicer skušala pregnati, vendar ji to ni uspelo. Žična ovira je potekala po južnem pobočju Tolstega vrha, kjer so posekali vinograde v več kot sto metrov širokem pasu in zgradili betonirane bunkerje. Eden od njih stoji še dandanes in ga lastnik vinograde uporablja kot vinski klet. Temu enak stoji tudi v sosednjem Dolenjem Suhadolu in ga lastnik še uporablja za klet. Za zaščito osebja, ki je postavljalo žično ograjo in bunkerje, so skrbele posebne enote s patrolami in stalnimi dnevnimi zasedami po terenu pred traso, kjer so delali. Ena takih zased je imela svoj stalni poljsko urejeni bunker na Golobnici nasproti Tolstega vrha. Partizanom Gorjanske čete je nekje uspelo

oporna točka — oboje v zaključni fazi.

3) Sekanje gozdov — med Kostanjevico in Prekopo, ki ga opravljajo lastniki sami, poteka sorazmerno dobro. Med Ledečo vasio in Volčkovo vasio pa je bilo narejeno malo ali skoraj nič, ker ni zaščite. Lastniki se bojijo represalij od upornikov, ki prihajajo v majhnih skupinah in z dominantnih točk motijo gozdne delavce s posamičnimi strelji ali rafali iz brzostrelk. Žično ograjo čuva na sektorju Kostanjevica — Ledeča vas ena četa M. V. A. C. iz Kostanjevice, nastanjena na Prekopi, sektor Ledeča vas — Šmarje pa en vod M. V. A. C. z Brezovice.

4) Preskrba z materialom — stanje je pereče. Za vsak kilometer ograje rabi 20 ton materiala iz Novega mesta na glede na lokalne izvore lesa in kamena.

5) Odsek Šmarje — Tolsti vrh: za časa svoje inspekcije se je dogovorila s komandantom 3. bataljona 24. polka, da se bodo takoj, ko se bodo dovolj utrdili na Tolstem vrhu (bilo je po napadu Cankarjeve brigade), lotili gradnje mreže od Tolstega vrha proti Šmarju in sproti nameščali posadke v jakosti enega voda v sistemu poljske obrambe, dokler ne bodo zgrajene čvrste oporne točke.

»Ko bodo v prihodnjih dneh končani mejni prehodi pri Kostanjevici in Šmarju, bi bilo prav, da jih zasedejo karabinerji in finančna straža.« končuje svoje poročilo podpolkovnik Pellissier.

General Gambaro ni bil zadovoljen s hitrostjo odvijanja del. Ko je bil v začetku marca v Rimu na poročanju, je Mussolinija seznanil tudi z zapiranjem italijansko-hrvaške meje. Verjetno mu je obljubil tudi kakšen določen rok.

REPUBLIKA SLOVENIJA
OBČINA RIBNICA
Oddelek za družbene dejavnosti
in občo upravo

V skladu s sklepom Izvršnega sveta Skupščine občine Ribnica razpisujemo natečaj za organizacijo šolskih prevozov za šolsko leto 1992/1993 na relacijah:

- Ortnek — Žlebič — Jurjevica — Breže — Grič — Breg — Ribnica, šola
- Grič — Breg — Ribnica, šola
- Podpoljane — Ortnek — Žlebič — Zapotok — Sušje — Ribnica, šola
- Jurjevica — Breže — Ribnica, šola
- Zapotok — Sodražica — Podklanec — Sodražica
- Pusti hrib — Sv. Gregor — Sodražica
- Kračali — Sodražica
- Sodražica — Ribnica, šola — Ribnica, delavnice — Nemška vas — Otavice — Ribnica, delavnice.

Na razpis se lahko prijavijo fizične in pravne osebe, ki so v stanju zagotoviti nemoteno organizacijo prevozov na navedenih relacijah. V ponudbi navedite svojo časovno razporeditev (upoštevajte urnik šol, interesne dejavnosti), prevozna sredstva, s katerimi razpolagate, ter kalkulacijo cene, vezano na cene meseca marca, preračunano v DEM. Razpis bo zaključen do 10. maja 1992. Po izteku tega roka bomo vse zainteresirane obvestili o naši odločitvi. Na razpis pošljite pisne ponudbe na gornji naslov najkasneje do izteka razpisa.

**IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE OBČINE
NOVO MESTO**

Objavlja na podlagi 7. člena Pravilnika o merilih in pogojih za dodeljevanje sredstev za razvoj obrti in podjetništva, regresiranje obrestne mere ter zagotavljanje depozitnih sredstev v občini Novo mesto

**RAZPIS
ZA DODELJEVANJE POSOJIL, REGRESIRANJE
OBRETNOSTI MERE IN DEPOZITNIH SREDSTEV
ZA RAZVOJ OBRTI IN PODJETNIŠTVA V
OBČINI NOVO MESTO**

VSEBINA IN POGOJI RAZPISA:

- Sredstva se bodo dodeljevala za posojila, regresiranje obrestne mere in depozite.
- Nameni financiranja: nakup opreme, nakup, graditev, prenova ali adaptacija objektov, nakup, urejanje in opremljanje stavbnih zemljišč za gospodarsko dejavnost. Sredstva se prednostno dodeljujejo: proizvodnim dejavnostim, ki zagotavljajo nova delovna mesta; ki uvajajo sodoben tehnološki proces na osnovi novih programov; ki dopolnjujejo programe ostalega gospodarstva; ki so energetsko varčne; ki so izvozno usmerjene in dejavnostim; ki so na posameznih območjih občine deficitarne.
- Za sredstva lahko zaposijo: obrtniki, podjetniki oz. podjetja v zasebni lasti in občani, ki so pri pristojnem občinskem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oziroma dovoljenja za izpolnjevanje pogojev za opravljanje podjetniške dejavnosti na podlagi priglasitve v sodni register in izpolnjujejo pogoje za ustanovitev obratovalnice oziroma podjetja.
- Doba vračanja posojila: sredstva za razvoj se dodeljujejo v obliki posojil z dobo vračanja 2—5 let, odvisno od vrednosti investicijske naložbe, višine posojila in dohodkovne uspešnosti dejavnosti, ki jo prosilec opravlja. Krediti se odobravajo z valutno klavzulo in obrestno mero, ki zagotavlja realno ohranjanje glavnice.
- Prosilec lahko ob izpolnjevanju pogojev razpisa pridobi sredstva za subvencioniranje obrestne mere.
- Sredstva za razvoj se prosilec lahko dodelijo za depozite po realni obrestni meri z valutno klavzulo. Višina depozita je odvisna od možnosti pridobitve kredita pri bankah. Depoziti se dodeljujejo po realni letni obrestni meri z valutno klavzulo.
- Znesek sredstev za posojila, subvencioniranje obrestne mere in depozite določi Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto. Višina dodeljenih sredstev je odvisna od lastne udeležbe in ne sme presegati 20% predračunske vrednosti naložbe, s tem da imajo prosilci za ostali del predračunske vrednosti zagotovljena lastna sredstva in druge vire.
- Višino obrestne mere za posojila in subvencioniranja določa sklep Izvršni svet.
- Rok za oddajo vlog je 30 dni po objavi razpisa. Vlogo, skupaj s potrebnimi prilogami, prosilci oddajo na naslov: Skupščina občine Novo mesto, Sekretariat za družbeni razvoj, Novo mesto, Novi trg 6. Nepopolnih vlog ne bomo upoštevali.
- Vloga za dodelitev sredstev mora vsebovati:
  - ime in priimek ter stalno prebivališče prosilca;
  - dejavnost in naslov obratovalnice;
  - poslovni načrt z opisom programa z vidika tržnih možnosti, tehnologije, inovacij, kadrov varstva okolja in porabe energije, predračunske vrednosti in virov financiranja ter predvidenih rezultatov programa.
- Vlogi mora biti priložena naslednja dokumentacija:
  - potrdilo o vpisu obratovalnice v register ali potrdilo, da je občan pri pristojnem občinskem upravnem organu vložil zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oz. na pristojnem sodišču priglasil vpis v sodni register ter izpolnjuje pogoje za ustanovitev obratovalnice oziroma podjetja;
  - potrdilo o plačanih družbenih obveznostih;
  - dokazila glede na namen sredstev; overjena kupoprodajna pogodba pri nakupu poslovnih prostorov, gradbeno dovoljenje, potrdilo o priglasitvi del in predračun, zemljiškoknjižni izpisek, izjavo lastnika oz. upravljalca poslovnih prostorov, da dovoli načrtovana dela in namerno pogodbo, ko gre za novo gradnjo, prenavo ali adaptacijo poslovnih prostorov;
  - predračun, račun ali kupoprodajno pogodbo pri nakupu opreme ali nadomestnih delov;
  - izjavo prosilca o zaposlitvi novih delavcev in rokom za dokončanje investicije.
- Informacije in navodila za oddajo vlog dobijo prosilci pri Sekretariatu za družbeni razvoj občine Novo mesto, Novi trg 6, Novo mesto, telefon 21-040 int. 291. Na tem naslovu je prosilec sredstev razvojnega sklada na voljo tudi pravilnik sklada.

Cenjene stranke obveščamo,
da je Wolfcommerce d.o.o., Ljubljana

— sklad vzajemne pomoči občanov in podjetij
iz Slovenije (kredit) odprl
zastopstvo za Dolenjsko v Novem mestu.

Zastopstvo ZARJA d.o.o.
poslovna enota Novo mesto,
Prešernov trg 3,
odprto od ponedeljka do petka od 15.30 do 19.
ure. Tel. (068) 25-646

Smo delniška družba dinamičnih in usposobljenih ljudi, ki delajo v izredno stimulativnem okolju.

K sodelovanju vabimo dinamične, mlade in usposobljene sodelavce, ki imajo visoko izobrazbo naslednjih smeri:

- ekonomska
- pravna
- strojna
- elektro
- matematična

Zainteresirani naj svoje ponudbe pošljejo skupaj s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh na naslov: Zavarovalnica Tilia, d.d. Novo mesto, Cesta herojev 1. Omogočili vam bomo opravljanje pripravništva, najbolj perspektivnim pa bomo nudili stalno zaposlitev.
SIMBOL PRIJAZNE USODE!

PETROL TRGOVINA LJUBLJANA TOE BREŽICE

OBJAVLJAMO JAVNO LICITACIJO RABLJENIH OSNOVNIH SREDSTEV DNE 21. 4. 1992.

Zap. št.	Naziv blaga	Inv. št.	Iskl. cena	kom
1.	hladilnik Končar	38528	4.000,00	1
2.	hladilnik Gorenje 170 lit.	40025	2.000,00	1
3.	hladilnik Gorenje 170 lit.	40026	2.000,00	1
4. do 8.	stol kamp od inv. št. 44909 do	44913	300,00	5
9.	miza kamp	44914	400,00	1
10.	miza kamp	44915	400,00	1
11. do 25.	stol kamp od inv. št. 44916 do	44930	300,00	15
26.	skrinja za hlajenje pijač	38525	1.500,00	1
27.	blagajna H-2	15061	1.000,00	1
28.	skrinja za hlajenje pijač	39964	1.800,00	1
29.	blagajna H-2	02547	1.000,00	1
30.	črpalka Schveelm	43759	2.000,00	1
31.	črpalka Schveelm	43734	2.000,00	1
32.	aparatus za menjavo olja	25149	500,00	1
33.	aparatus za menjavo olja	23418	500,00	1
34.	črpalka Bennett	19237	1.000,00	1
35.	črpalka Meba	37482	1.000,00	1
36.	prodajni pult	35730	1.000,00	1

Licitacija bo dne 21. 4. 1992 ob 10. uri na upravi TOE Brežice, Tovarniška 2. Ogljed je možen eno uro pred pričetkom. 10% kavcijo plačate ob ogledu oziroma pred pričetkom licitacije. Prometni davek plača kupec. Licitacija bo po sistemu videno — kupljeno.

PETEL, d.o.o.

Šentjernejski, Trg Gorjanskega bataljona 2, p.p. 39

razpisuje prosta dela in naloge

— samostojnega projektanta ali obdelovalca projektov

Delo je primerno za arhitekta, gradbenega inženirja ali tehnika. Zagotovljeno je delo s sodobnimi, računalniško podprtimi orodji. Poskusno delo traja 3 mesece. Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi in opisu dosedanjega dela sprejemamo 15 dni po objavi na gornji naslov.

**SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
V REPUBLIKI SLOVENIJI
PODRUŽNICA KRŠKO**

razpisuje prosta delovna mesta:

I. INŠPEKTOR — SVETOVALEC

- Pogoji:
- dipl. ekonomist
  - 36 mesecev delovnih izkušenj
  - izpit iz kontrolnega postopka
  - aktivno znanje slovenskega jezika
  - prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK

II. SAMOSTOJNI INŠPEKTOR

- Pogoji:
- dipl. ekonomist
  - 24 mesecev delovnih izkušenj
  - izpit iz kontrolnega postopka
  - aktivno znanje slovenskega jezika
  - prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK

Delovno razmerje se sklenu za obe delovni mesti za dobo 4 let. Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavi na naslov:

Služba družbenega knjigovodstva v republiki Sloveniji, podružnica Krško, Cesta 4. julija 42, 68270 Krško.

Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri kandidata.

M Kmetijska zadruga Črnomelj

objavlja po sklepu upravnega odbora

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih sredstev:

	Izključna cena
1. avtomobil Zastava — furgon tip 80—12, letnik 1988	1.017.200,00 SLT
2. elektromotor za sušilnico	28.000,00 SLT
3. frigovat (aparatus za polnjenje plina), nov	101.720,00 SLT

Licitacija bo 21. 4. 1992 ob 9. uri pri Mehanični delavnici, Belokranjska ulica, Črnomelj. Prodaja po načelu »videno — kupljeno«, varščina je 10% izključne cene. Cena je brez prometnega davka.

AGRO d.o.o.

Trgovina na debelo in drobno Srebrniče 4

razpisuje prosto delovno mesto

prodajalec — svetovalec

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- končana agronomska fakulteta, splošna usmeritev (poljedelstvo, varstvo rastlin, sadjarstvo, vinogradništvo in hortikultura);
- končano pripravništvo, zaželene so delovne izkušnje.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom. Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov: Agro d.o.o. prodajalna Sejalec, Cesta komandanta Staneta 3. Inf. po tel. 24-132

**Novoteks, Konfekcija, izdelovanje konfekcije,
Novo mesto, d.o.o., Foersterjeva 10**

Upravni odbor podjetja razpisuje na podlagi 38. člena statuta za mandatno obdobje dveh let prosto delovno mesto

direktorja družbe

Kandidat mora poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri (VII. stopnja) ter vsaj 5 let delovnih izkušenj, od tega vsaj 2 leti na mestu vodilnega delavca;
- da ima višješolsko izobrazbo ustrezne smeri (VI. stopnja) ter vsaj 5 let delovnih izkušenj, od tega vsaj 2 leti na mestu vodilnega delavca;
- da aktivno obvlada nemški ali angleški jezik;
- da predlaga program dela podjetja.

Izbrani kandidat bo imenovan za dve leti s polnim delovnim časom.

Prijave na razpis, skupaj z dokazili o izpolnjevanju pogojev, pošljite v 8 dneh po objavi s pripisom »za razpis« na naslov: Novoteks Konfekcija, d.o.o., Kadrovska služba, Foersterjeva 10, 68000 Novo mesto. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

**Novoteks Konfekcija,
izdelovanje konfekcije Novo mesto, d.o.o.,
Foersterjeva 10**

objavlja po sklepu upravnega odbora z dne 8. 4. 1992

LICITACIJO

za naslednje vozilo:

1. tovorni avtomobil Z-650 BD reg. št. NM 170-971

Vozilo je vozno, prvič registrirano 29. 9. 1981 in dodatno opremljeno s spoljerjem na strehi ter ogrevanjem goriva.

Izključna cena: 589.000,00 SLT
Licitacija bo v sredo, 22. 4. 1992, ob 12. uri na sedežu podjetja na Foersterjevi 10.

Ogljed vozila bo od 10. do 12. ure istega dne. Na licitaciji lahko sodelujejo vsi ponudniki, ki bodo na blagajni podjetja plačali 10-odstotno varščino. Vozilo bo treba plačati in prevzeti v treh dneh po končani licitaciji. Prometni davek in prepis plača kupec. Vsa potrebna pojasnila dobite po telefonu 068-22-427.

**ŽG TTG SLOVENIJATURIST
LJUBLJANA, Pivovarniška 1**

daje v najem ali odproda »kiosk« na železniški postaji Semič. Kiosk je proizvod IMGRADA in opremljen za opravljanje gostinske dejavnosti. Podrobnejše informacije lahko dobite na tel. 068-21-353

VI NAM — MI VAM

S posebno rubriko VI NAM — MI VAM vam prihajamo na-proti z oglasnim prostorom, ki bo ustrezal tako vaši de-javnosti in finančnim sredstvom kot potrošnikom, kate-rim so namenjene vaše ponudbe in storitve. Mi vam ponujamo rešitve, na vas je, da jih uresničite.

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefonu: (068) 24-898 do torika do 10. ure.

BIRING

Servis fotokopirnih strojev **Canon, RICOH**

Jedinščica 27, NOVO MESTO, tel. fax: 068/26-004

Prodaja fotokopirnih strojev, telefaksov, rezervnih delov, potrošnega materiala **Canon** elektronskih pisalnih strojev, računalniške opreme ter fotokopirnega papirja

»ČISTA SLOVENIJA — MOJ PONOS«

**Akumulatorska delavnica
BLAŽO TASEV, NOVO MESTO
Partizanska 11
tel. (068) 23-826**

se vključuje v akcijo pomladnega čiščenja in obvešča vse, ki se žele znebiti odpadnih akumula-torjev in svinčenih odpadkov, da po ugodni ceni odkupi vse vrste odpadnih akumulatorjev, tudi industrijske akumulatorje za viličarje. Prodaja pa tudi vse vrste novih akumulatorjev proizvajalcev VESNA MARIBOR in TOPLA ME-ŽICA po izredno konkurenčnih cenah. Delovni čas: od 7. do 16. ure sobota: od 7. do 13. ure

BETONAL TREBNJE

**proizvodnja, prevoz in strojno
vgrajevanje betona**

cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas naročijo kvalitetne betone in storitve betoniranja po konkurenčnih cenah. Za takojšnja plačila nudimo 5% popusta!

Tel. (068) 44-003

AKTIVNE POČITNICE NA ROGLI

Tudi letos organiziramo aktivne počitnice za učence od 7. do 16. leta. Letošnji program smo še popestrili: angleščina, nemščina, gorska kolesa, tenis, računalniki, jahanje, plavanje in veliko novih doživetij. Poseben avtobusni prevoz iz Ljubljane.

Inf. DOBA, Maribor, Razlagova 16, tel. (062) 24-273 in 28-927.

METEOR d.o.o.

tel.: 068-51-588

ČRNO MELJ

061-487-239

vam nudi asfaltiranje dvorišč, dovoznih poti ter cest in kompletno zunanjo ureditev

TILIA

TEHNIČNA TRGOVINA
Novo mesto, Bršljin 21, tel/fax: 068/27-197

radiatorji JUGOTERM vseh dimenzij:
naprimer 22/650-1000 ..... 8.465,00 s popustom 7.618,00
naprimer 22/650-1200 ..... 10.158,00 s popustom 9.142,00
naprimer 22/900- 400 ..... 4.698,00 s popustom 4.219,00
POPUST VELJA ZA VSE DIMENZIJE, za trgovine pa priznavamo rabat
gorilci THERMOMEC ..... 38.630,00 s popustom 36.698,00
UGODNO peči, cisterne, boilerji, pipe, kabli, barve — laki, bela tehnika, MONTAŽA CENTRAL-NE KURJAVE, VODOVODA

PIONIR nudi pripravo toplih in hladnih obrokov — malice in kosila v restavraciji Pionir v Bršljinu z možnostjo dostave naročniku. Organiziramo slavnostna kosila, jubileje, poroke na lokacijah po vaši izbiri. Naša posebnost: priprava kosil za na dom, cene naših storitev pa so sprejemljive in ugodne.

Informacije:
za usluge v Novem mestu (068) 21-826, int. 1346, za usluge v Krškem (0608) 21-786

Trgovina **KREMEN**, nasproti avtobusne postaje, vam nudi po konkurenčnih cenah: vse izdelke JUBA • jupol 30 kg po 2.196 SLT • jupol 8 kg po 744 SLT • sanitarno keramiko »inker« v beli, roza in svetlo modri barvi

Trgovina je odprta vsak dan od 8. do 17. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure tel.: 068/ 28-049

Pridite in se prepričajte!

TRGOVINA

BUTLER

sposojanje poročnih oblek
in
prodaja jeans izdelkov

Delovni čas: od 10. do 12. ure
in od 14. do 19. ure
sobota: od 10. do 12. ure

Pod Trško goro 49, tel. (068) 22-815

VI NAM — MI VAM

SODOBNO STANOVANJE - STANOVANJE IZ OPEKE

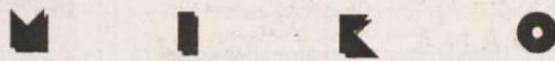
topel kotiček pozimi, hladen kotiček poleti, ugodna bivalna klima, ugodno za zdravje, dobro počutje

- **DOBER IN RACIONALEN NAKUP**
  - nakup pri proizvajalcu
  - nakup vsega gradbenega materiala na enem mestu
- **VARČEVANJE S ČASOM IN DENARJEM**
- **APRILSKI 10% POPUST ZA LASTNI PROIZVODNI PROGRAM**, tudi za:
  - člane stanovanjske zadruga
  - lastnike kartice ADUT

cement, apno, peski, mivka, strešniki, potresniki, bloki, beton-sko železo, armaturne mreže, izolacijski materiali, šamotni dimniki, keramične ploščice, fasadni materiali, tlakovci, kulir plošče, stopnice in okenske police, stavbno pohištvo, lesene obloge, ladijski pod, peči za centralno ogrevanje, cisterne...

OPEKARNA NOVO MESTO

Zalog 21, 68000 Novo mesto, tel.: 068 / 22-855, 84-644, fax.: 068 / 21-490

**Saloni pohištva in keramike
vam nudijo od 15. 4. — 30. 4. 1992 veliko
akcijsko prodajo z dodatnim velikonoč-
nim popustom od 10 — 45% za takoj-
šnje plačilo.**

Še posebej priporočamo proizvajalca »BOR« in »GORENJE« Oprema 45% popusta.

Izredne cene uvožene keramike, predvsem GRANITOGRES-neobrabljive keramike za vi-soko frekvenčne prostore.

Ugodne kreditne pogoje in prodajo na čeke.

**PRIPOROČAJO SE SALONI »MIKO« v
Novem mestu, Krškem in Sevnici.
ŽELIMO VAM PRIJETNE VELIKONOČNE
PRAZNIKE!**

Kmalu slovo »Kiperbušu«

V ribniškem ITPP-ju bodo izdelovali plinske kombinirane boilerje za centralno ogrevanje — iščejo nove

RIBNICA — Nova tehnologija in izdelki, ki so prilagojeni ekološkimi standardom, so pogoj za vstop in obstoj na zahtevnih evropskih tržiščih, zlasti sedaj, ko se je jugoslovansko tržišče zaprlo. Tega se dobro zavedajo tudi v ribniškem ITPP, v industriji termičnih aparatov in žičnatih tkanin, v kateri se bodo to leto poslovili od znane peči na trda goriva - »Kiperbuša« ter kupcem ponudili novejši in sodobnejše izdelke. V kratkoročnem planu predvidevajo izdelavo plinskega kombiniranega boilerja za centralno ogrevanje in sanitarno

vodo, ki ga bo delno financiralo Ministrstvo za znanost in tehnologijo, v razvoju bo sodelovala še Strojna fakulteta iz Ljubljane in seveda samo podjetje. Prvi rezultati testiranja na prototipu so pozitivni, saj gre za 89 odst. izkoristek pri ogrevanju.

Kljub likvidnostnim težavam podjetja, ki zaposluje 179 delavcev, so predvideli še eno investicijo in sicer nabavo tiskalnega stroja za tkanje težkih žičnatih tkanin. V investicijo bodo vložili lastna sredstva, seveda pa pričakujejo tudi zunanjo pomoč.

Invalidi, predstavimo se!

Ljudje nas ne poznajo, ker smo tihi

Pred kratkim sem se udeležil okroglice na temo: Ortopedski pripomočki nekoč, danes in jutri. Pripravil jo je Svet invalidskih organizacij Slovenije. Ob tem sem se spomnil, da smo invalidi tudi sami krivi, če nas družba slabo pozna in nas nekako ne sprejme medse. Predlagam, naj se vsa društva in zveze invalidov združijo in na enem mestu zberejo članke in strokovne prispevke. Vse to naj bi objavili v časopisu ali reviji, ki pokriva celo Slovenijo.

Spominjam se, da so pred leti nekje za Bežigradom želeli odpreti v bivšem vrtcu ustanovo za prizadete otroke, pa se je temu okolica razen redkih izjem uprla. Ne vem, kako so problem rešili, vem pa, da do tega ne bi prišlo, če bi bili

ljudje pravilno obveščeni in poučeni. Vsak dan se zgodi nekaj prometnih nesreč in marsikdo mora na žalost po nesreči začeti življenje znova. Ti prehodi gotovo ne bi bili tako težki, če bi imeli časopis, ki bi ljudem dajal tudi nasvete in pojasnila. Bolje bi se znašli tudi svojci in prijatelji ponesrečenca.

Časopis pa bi bil tudi priložnost za pisanje o športu invalidov. Tudi med invalidi so športniki z dobrimi rezultati, ki pa ne uživajo takšnega blišča kot »zdravi« športniki.

Zelim si, da bi se začeli o tem pogovarjati in razmišljati v Zvezi društev invalidov Slovenije ter da bi v ta namen združili svoje moči in sposobnosti.

ALOJZ ČOKL
Stična 17

STYRIAN 62230 LENART
Ptujška c. 6

OMETI IN FASADE STYRIAN

ponudba z dobavo materiala in s strojnimi vgrajevanjem:

NOTRANJJI OMETI	495 SLT
na syporex	595 SLT
na opeko	
NOTRANJJI TERMO OMETI	
debeline 3 cm	595 SLT
debeline 4 cm	850 SLT
FASADNI OMETI	
apneni-cementni	780 SLT
termo ometi, 4 cm	1500 SLT

INFORMACIJE IN NAROČILA: tel. (062) 724-123 fax 724-707

Protest razočaranih

GRADNIK — Prebivalci Gradnika ter okoliških vasi Sodjega vrha, Omote in Praproč v semiški krajevni skupnosti so, jezni in razočarani hkrati, sredi preteklega meseca na občinski izvršni svet naslovili protestno pismo s svojimi podpisi. V njem zahtevajo, da tudi nje uvrstijo v vrsto čakajočih za dobrino, ki jim je že dolgo obljubljena. Gre za asfaltiranje 6 km makadamske ceste od Štrekljevca do Gradnika in naprej proti Krvavčjemu Vrhu. »Prebivalcem se zdi, da so najbolj opeharjeni zaradi tega, ker so jim pomoč pri asfaltiranju obljubljali že mnogi, tudi gojenci višje slovenske šole, ki je bila med vojno na

Gradniku, pa je ostalo le pri obljubah,« pove Jože Govednik s Sodjega vrha, eden tistih, ki se trudijo za razvoj štirih prej omenjenih vasi. »Od tod se ljudje ne izseljujejo, kar se kaže tudi v tem, da v štirih vaseh živi okrog 35 otrok, od tega približno polovica šoloobveznih. Kar 6 avtobusov vozi po tem makadamu vsak dan otroke v šolo in odrasle v službo. Asfaltirana cesta pa bi jim bila lahko nagrada za zvestobo in za to, da so se pripravljali žrtvovati za razvoj domačije, vasi in podeželja nasploh,« pravi Govednik. »Lani smo dobili 1 km asfalta na občinski cesti, medtem ko smo prav toliko vaških poti asfaltirali popolnoma sami. Tudi za telefon in gradnjo gasilskega doma smo morali seči v svoje žepe. V vseh letih, kar plačujemo občinski samoprispevek, smo porabili izredno malo občinskega denarja. Prav zato pričakujemo, da nam bo pri asfaltiranju ceste pomagala občina, saj gre za 5 km občinske ceste, en kilometerpa naj bi bilo republiške. Za nas same, ki pa bi seveda pomagali po svojih močeh, je to prevelik zalogaj, prav tako za krajevno skupnost,« potoži Govednik. Kaže pa, da njihov protest ni bil povsem zaman in da bodo kmalu stali v vrsti za denar.

M.B.-J.

• Popularnost je drobiž slave. (Hugo)

• Kadar se na pločniku umakneš, si razširiš pot. (Kitajski pregovor)

• Patriotizem pogosto ni nič drugega kot to, da zemljo bolj cenimo kot načela. (Nathan)

EMERCOR d.o.o.
Ljubljana, Miklošičeva 13

PURANE — visokokvalitetna težka pasma — stare 4 tedne, primerne za nadaljnjo rejo, prodamo. Informacije in naročila po tel. 061/133-328 ali 110-275.

tabakum d.o.o.

export-import

Trdinova 13, Novo mesto

naročila in inf. tel.: (068) 23-826
fax: (068) 26-681

Eden od generalnih zastopnikov za prodajo akumulatorjev

Gradite!

Želite lepo kopalnico, lepa in trdna tla v poslovnem prostoru, tlakovano dvorišče iz tlakovcev v barvni kombinaciji in še ugodne cene povrhu? Vse to vam nudi GRAMAT GRIL v Grosuplju in na Selih pri Dolenjskih Toplicah! Na zalogi imamo tudi uvoženo italijansko keramiko in granitne greze, domačo keramiko in raznovrsten gradbeni material. Novost so tlakovci s slojem kremenčeve betonske prevleke, kar daje izredno kvaliteto in zelo lep videz.

Pokličite in nas obiščite! Ne bo vam žal!

Gramat Gril Grosuplje: tel. (061) 771-127
fax: (061) 772-126
Dolenjske Toplice: tel. (068) 65-695

SPOŠTOVANI BODOČI MLADOPOROČENCI

Ker boste tudi vi svečani dogodek proslavili v krogu domačih in prijateljev, Vam v naših lokalih — v restavraciji Kandija, Hotel Metropol ali v enkratnem ambientu Krkinega hrama na Trški gori nudimo bogat kulinarčni izbor naših mojstrov kuhinje. Prilagodili se bomo Vašim željam in potrebam.

Za mladoporočence smo pripravili lepo poročno darilo.

Informacije in rezervacije: Gostinstvo Novo mesto, Hotel Metropol, telefon: 068/21-321, Miro Škufca ali Karlo Zrim.

Na skupni življenjski poti — vse najlepše!

GOSTINSTVO
NOVO MESTO

KRKA ZDRAVILIŠČA...

CENTER®
LJUBLJANA

Poslovalnica Novo mesto, Bršljin 2

Tudi popoldne do 19. ure in ob sobotah do 13. ure. Zelo ugodne cene striropora, lepenke in varilnih trakov. Široka ponudba keramičnih ploščic. Najcenejše šestvalne salonitke. Mi vas pričakujemo: Center Ljubljana Poslovalnica Novo mesto Bršljin 2

V SPOMIN

Dne 8. 4. 1992 je minilo že deset let, odkar je v Ljubljani preminil

dipl. ing. Herbert
Schoeppl-Heri
pl. Sonnwalden

gospodar na gradu in posestvu
Gracerjev turn pri Orhovici, Sentjernej

S plemenitostjo svojega značaja je v času druge svetovne vojne reševal življenja ljudi in njih imetja pred tuji v kraji med Krko in Gorjanci. Kot izobražen, dobrohoten in potrpežljiv človek je ostal v spominu vsem, ki smo ga spoštovali in imeli radi.

Ostal nam bo v blagem in lepem spominu.

FENIX INFORMATIKA

NOVO MESTO PARTIZANSKA 19 TEL.: 26-126 FAX: 25-145

RAČUNALNIŠKA IN PROGRAMSKA OPREMA

Panasonic

TELEFONSKI APARATI, TELEFAXI, AVTOMATSKI ODZIVNIK, HIŠNE CENTRALE

Canon

PROGRAM UGODNO FOTOKOPIRNI STROJI TELEFAXI

OPTIK-GLAS FORTUNA

ZAŠČITNI FILTRI RAČUNALNIŠKE MONITORJE

SAMO 11.000,00

ATESTI: PRIZNANIH EVROPSKIH INSTITUTOV

UGODNOSTI: LEASING na 35 obrokov
PRI NAS LAHKO KUPITE OPREMO TUDI ZA DINARJE!

tedenski koledar

Četrtek, 16. aprila — Bernarda Petek, 17. aprila — Rudolf Sobota, 18. aprila — Konrad Nedelja, 19. aprila — velika noč Ponedeljek, 20. aprila — Neža Tork, 21. aprila — Borut Sreda, 22. aprila — Kajtimir

LUNINE MENE
17. aprila ob 5.42 — ščip

kino

BREŽICE: 16. in 17. 4. (ob 20. uri) ameriška akcijska drama Smrtna obsodba. 17. (ob 20. uri) ter 18. in 19. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Skodrapa Suzi.
 ČRNOMELJ: 17. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Ameriška Nind-

ža-IV. 19. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Hladen kot kamen.
 KRMEJL: 18. 4. ameriški akcijski film Mladoletni vohun.
 KRŠKO: 16. 4. (ob 19. uri) Revija glasbenih sol Posavja Dolenjske. 19. 4. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Beli očajnik.
 METLIKA: 17. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Hladen kot kamen. 19. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Ameriška nindža — IV.
 NOVO MESTO — Od 16. do 19. 4. (ob 17.30 in 20. uri) ameriški fantastični pravljčni spektakel Hook — Kapitan Kljuka.
 SEVNICA: 17. in 19. 4. ameriški akcijski film Mladoletni vohun. 20. in 22. 4. ameriški erotični film Razposajene igre.
 TREBNJE: 17. (ob 19. uri) in 19. 4. (ob 17. uri) ameriška komedija Tam, kjer je srce.

kmetijski stroji

NOV, NERABLJEN kombiniran univerzalni stroj S-11 Mio Standard Osijek prodam. Ivan Bregar, Bela Cerkev 26, Smarješke Toplice. 1727
 UGODNO PRODAM samonakladalko za seno, nemško, obračalnik za seno, cisterno (2200 l) za gnojevko, kardanski mešalec za gnojevko, kosilnico BCS in traktorsko škropilnico. ☎ (068)84-647. 1751
 TRAKTORSKO FREZO BATUJE, novo, nerabljeno, prodam. ☎ (0608)75-575. 1768
 TRAKTOR IMT 539 ugodno prodam. ☎ 57-247. 1783
 KOMBANJ ZMAJ, delovna širina je 3,60 m, prodam. ☎ (068)42-144. 1792
 KROŽNE BRANE, 3 kom, 20 diskov, nove, prodam. ☎ (068)41-116. 1796
 MOTOKULTIVATOR GORENJE MUTA, star tri leta, prodam. ☎ 20-507, v četrtek popoldne. 1802
 ZELO ugodno prodam starejša traktor: zetor 3511 S, fiat Store 404. ☎ (068) 47-857. 1817
 KOSILNICO FIGARO z vozičkom prodam. ☎ (0608)75-599. 1821
 TRAKTOR ZETOR 5211, star 6 let, in zadnji traktorsko kosilnico prodam. Janez Agnič, Desinec 8, Črnomelj, ☎ 52-141. 1836
 PRODAM motokultivator GORENJE muta universal (95000 SLT), ☎ 068/76-373.

kupim

V METLIKI ali okolici kupim starejšo hišo ali gradbeno parcelo. ☎ (068)28-254. 1767

motorna vozila

MZ ETZ 250, letnik 1987, registriran, dodatno opremljen, prodam. ☎ (068)50-113. 1718
 126 P, november 1987, prodam. ☎ 24-591. 1721
 126 P, letnik 1980, ugodno prodam. ☎ (0608)33-339. 1722
 FORDESKORT, letnik 1986, po delih, in pony kolo prodam. ☎44-945, dopoldne. ☎ 24-064, popoldne. 1733
 LADO, letnik 1987, in čoln Maestral 9, z motorjem 4, prodam. ☎ (068)20-328. 1739
 PRODAM ali menjam lancio beta treti, letnik 1981, registriran do 17. julija 1992. ☎ (068)23-881. 1744
 FIAT 126 P, letnik 1981, prodam. ☎ 42-961. 1745
 GOLF, 1984, prodam za 5700 DEM. ☎ (068)78-084, po 14. uri. 1748
 AUDI 100 GL 5 E, letnik 1978/79, prodam ali menjam. ☎ 27-501. 1755
 R 4 TL, letnik 1983, prodam. ☎ 73-346. 1758
 ZASTAVO 750 prodam za 600 DEM. ☎ 85-017. 1759
 126 P, letnik 1982, prodam. Nadu, Malkovec 1, Tržišče. 1760
 ŠKODO FAVORIT, staro eno leto, z vgrajenim katalizatorjem, prodam. ☎ 22-214. 1762
 126 P, letnik 1981, registracija do 10/92, poceni prodam. ☎ 27-485 popoldan. 1766
 GOLF JXD, 1988, prodam. ☎ 42-385. 1766
 JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Cena po dogovoru. Jože Boltes, Gabrje 63, Brusnice. 1769
 JUGO KORAL 45, letnik 1989, prodam ali menjam za 126 P, letnik 1988/90. Branko Božič, Lutško selo 29, Otočec. 1771
 Z 101, letnik 1981, registrirano za eno leto naprej, prodam. Slavko Kavčič, Družinska vas 56, Smarješke Toplice. 1772
 BMW 316, prevoženih 37000 km, letnik 1987, prodam. ☎ 25-440. 1773
 LADO 1300, letnik 1986, nanovo registrirano, prodam. Bobič, ☎ 50-229, zvečer. 1778
 R 4 GTL, letnik 1990, registriran do januarja 1993, prodam. ☎ 23-481, popoldne. 1780
 Z 128, letnik 1986, dobro ohranjeno, 60000 km, prodam. ☎ 20-521. 1781
 KOMBIBUS IMV, letnik 1986, prodam za 1700 DEM. Ogleđ: VGP Catež, Topniška, ☎ (0608) 61-038 ali (061) 195-n. 1784
 VARTBURG, letnik 1979, dobro ohranjen, registriran, prodam. ☎ 27-841. 1785
 OPEL KADETT 1,2 S, letnik 1983, prodam. Evdženič, ☎ 28-556. 1788
 Z 126 P, letnik 1988, prodam za 2600 DEM. ☎ (0608)61-879. 1790
 ŠKODO, letnik 1980, z vsemi rezervnimi deli, prodam. ☎ 87-408. 1798
 LADO NIVO, letnik 1984, obnovljeno, registrirano do 8/92, prodam. Cena 3500 DEM. ☎ 20-507, v četrtek popoldne. 1800
 GOLF DIESEL, S paket, letnik 1985, prodam. ☎ (0608)60-252. 1805
 Z 750, ohranjeno, prodam. ☎ 41-070. 1808
 OPEL KADETT, letnik 1980, prodam. ☎ 78-103. 1809
 R 4 GTL, letnik 1991, in R 4 GTL, letnik 1986, prodam. ☎ 24-140, zvečer. 1811
 R 4 GTL, letnik 1986, prodam. 76-309. 1812
 126 P, letnik 1982, in 126 P, letnik 1983, oba dobro ohranjena, prodam. Jakša, Cesarjeva 37, Novo mesto. 1815
 JUGO KORAL 45, letnik 1989, prodam. ☎ 58-214 ali 50-102, zvečer. 1820
 JUGO 45, letnik 1986, prodam. Anica Mali, Šmihel 44 a, Novo mesto. 1822

PRODAM Regato 100 S, letnik 86, ali zamenjam za cenejšo vozilo. ☎ 068/25-115.
 PRODAM LADO karavan 1500, letnik 91 (7000 DEM). ☎ 068/24-620.
 PRODAM GOLF, letnik 77. ☎ 45-312.
 Z 750, letnik 1985, prodam ali menjam za letnik R 4 od 83/87. ☎ 42-571. 1827
 Z 850, letnik 1985, traktor IMT 540 in 15 colski gumi voz, ohranjeno, prodam. Malkovec 20, Tržišče. 1828
 OPEL KADET, letnik 1976, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)21-704. 1829
 126 PGL, letnik 1988, prodam. ☎ (0608)61-879. 1832
 R 4, letnik 1984, registriran celo leto, prodam. Janko Hočvar, Zloganje 32, Skočjan, ☎ 76-546. 1834
 PRODAM zastavo 80.10, letnik 85 (12000 DEM), in zastavo 35.8, letnik 85, s podaljšano kabino (9000 DEM). ☎ 068/24-620.

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme hišex, rjave, stare 3 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578. 1619
 ŽALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 1656
 IZDELOVANJE IN POPRAVILA usnjene konfekcije in galanterije, Cvelbarjeva 5 (pri gostišču Breg). 1743
 HERBALIFE, naravna hrana za boljše počutje, hujšanje, čiščenje in krepitev telesa. Informacije v soboto, nedeljo na ☎ (068)23-943. 1814
 HUŠANJE brez diete - shuševalni pas vam to omogoča. Naročila na ☎ (061)218-941. 1839
 JARKICE, rjave in bele piščance za dopitjanje, bomo prodajali od 25.4. dalje. Prevotšek, Catež, ☎ (068)48-366. 1840

Ulica 21. oktobra 19 b Črnomelj tel. (068) 51-396

- satelitske antene z montažo in garancijo 43.500 SLT
- daljinski telefoni dometa do 20 km 29.700 SLT

Trgovina na področju Bršljina zaposli:

1. Poslovodjo za prehrabeno trgovino z izkušnjami
2. Prodajalko z izkušnjami s prehrabeni izdelki, končana trgovska šola
3. Prodajalko — začetnico

Nudimo nadpovprečen OD Informacije: 068/20-406 Šifra: »Trgovina«

Pomlad je tu, vse že brsti, vinograd te kliče, a tebe več ni.

6. aprila je v 62. letu starosti po hudi in težki bolezni za vedno odšel od nas dragi mož, očka, dedek, brat in stric

IGNAC MIKLAVČIČ
iz Novega mesta

V globoki žalosti, prežeti z neotlažljivo bolečino in grenkobo se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ob smrti našega draga moža in očka sočustvovali z nami, nam pomagali v teh najtežjih trenutkih žalosti, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali cvetje in denarno pomoč. Posebno se zahvaljujemo kolektivom ŽG-Prometna sekcija, Adria caravan, GIP-Pionir Marketing, Društvu upokojencev, Društvu invalidov, gospodu Lapu za opravljen obred, pevcem iz Šmihela, govornikom za ganljive besede ter osebu intenzivne nege Splošne bolnišnice, še posebej dr. Moreli in dr. Janežu. Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoci: žena Tončka, hči Milka in sin Miro z družinama

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame

JULIJANE KOBE

smo dolžni iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in sodelavcem Agrotehnik Ljubljana, Vektorja Ljubljana, Splošne bolnišnice Novo mesto, Kmetijske zadruge Črnomelj, Mercatorja Metlika in vsem številnim Metličanom. Ne nazadnje se zahvaljujemo g. proštu za lep obred slovesa, govornici krajevne skupnosti in metliški godbi. Posebno se zahvaljujemo tudi osebu Zdravstvenega doma Metlika, infektjskemu in internemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto. Vsem in vsakomur še enkrat iskrena hvala za cvetje, izraze sožalja in za množično spremstvo na njeno zadnje počivališče.

Vsi njeni

Metlika, 16. aprila 1992

preklci

PAVLA PER iz Pahe, Otočec, opozarjam Zvonko Mrak, Velike Brusnice, in Mitro Petrovič iz Ločne, da javno preklčeta laži, ki sta jih govorila o meni, v nasprotjem primeru ju bom sodno preganjal. 1774

posest

HIŠO na Radovici, ob cesti, takoj vseljivo, prodam. ☎ (061)24-823. 1477
 HIŠO na Ratežu pri Novem mestu, 4. faza gradnje, kletni prostori prirejeni za obrt ali lokal, prodam. ☎ 28-850, 21-218. 1595
 STANOVANJSKO HIŠO v Črnomlju, Železničarska cesta 26, ugodno prodam. ☎ (068)51-595. 1600
 HIŠO v Brežicah, v tretji gradbeni fazi, prodam. ☎ (0608)77-342. 1724
 HIŠO, z vrtom (10 x 11), v okolici Novega mesta prodam. ☎ (064)871-095. 1729
 GRADBENO PARCELO na Hrastu (1000 m²), 10 DEM/1 m², prodam. ☎ (068)50-090. 1731
 V BELI KRAJINI prodam kmetijo (10 ha gozda, 10 ha zemlji). Hiša je stara, z gospodarskim poslopjem. ☎ (061)224-696. 1732
 STAREJŠO HIŠO in travnik na Dolnjih Kamencih prodam. Iztok Lopačič, Ljubljanska 16, Novo mesto. 1735
 MEŠANI GOZD v bližini Trebnjega, ob avtocesti, prodam. ☎ (063)776-192. 1737
 HIŠO na Ratežu, v IV. gradbeni fazi, obrtni prostor izdelan, prodamo. ☎ 28-850, 21-218. 163
 STAREJŠO HIŠO z manjšo kmetijo, 1,5 ha, na Suhorju pri Metliki prodamo. Inf. ☎ 061/454-383.
 GOZD IGLAVCEV na Globelnem, v bližini lovske koč pri Pristavi, mešan gozd v Beznicah pri Ravneh prodam. ☎ (0608)21-003. 1738
 SREDNJO KMETIJO, z zemljo (4 ha) ali brez, 6 km od Otočca, ob avtocesti, prodam. ☎ (068)349-130. 1741
 NA LEPI razgledni točki v Smolenji vasi, 4 km iz Novega mesta prodam gradbeno parcelo (1740 m²) z vso dokumentacijo. Primerno za obrt ali gostinski objekt. Cvetka Šušteršič, Šukljetovala 13, Novo mesto. 1753
 VIKEND HIŠICO v bližini bližini Trebnjega, primerno za bivanje, po ugodni ceni prodam. ☎ 28-706. 1756
 ZIDANICO, z majhnim vinogradom, v Semiški Stari gori, na lepi sončni legi, prodam. Cena 16000 DEM. ☎ (068)25-900, od 19. do 21. ure. 1757
 GRADBENO PARCELO, v velikosti 14 a, na Potoku pri Straži, prodam. ☎ 22-661. 1777
 PRODAM starejšo stanovanjsko hišo, 5 km od Trebnjega. Cena 20.000 DEM. Prodajati tudi 47 a veliko njivo. ☎ (061)851-061, od 9. do 13. ure. 1779
 POSESTVO, v Podulcah št. 11, Raka, prodam. Interesenti naj se javijo na ☎ (041)440-579. 1782
 NJIVO (8 a) na Vinjem Vrh, primereno za vikend, elektrika na parceli, prodam. Možna menjava za terensko vozilo do 5000 DEM. Muhar, Orešje 14, Smarješke Toplice. 1786
 NA BIZELJSKEM prodajamo parcelo s starejšo hišo. Cena okoli 20000 DEM. Informacije na ☎ (061)341-568. 1787
 STAREJŠO HIŠO, v bližini Novega mesta, prodam. ☎ (068)73-663. 1794
 ZEMLIŠČE (polovica travnik, polovica gozd) na Jagodniku — Nova gora, primerno za vikend ali vinograd prodam. ☎ 20-507, v četrtek popoldne. 1803

Dolenjska banka d.d. Novo mesto

AudioTEKS — najkrajša pot do informacij

v sodobnem svetu je hitra in kakovostna informacija postala eden izmed najpomembnejših dejavnikov za pravočasno in uspešno odločanje.

V Ljubljanski banki Dolenjski banki d.d. vam med prvimi in Sloveniji nudimo možnost sodobnega in enostavnega posredovanja finančnih informacij preko home — banking sistema AudioTEKS.

KAJ JE AudioTEKS?

Home — banking sistem AudioTEKS je avtomatski bančni informacijski servis, ki komitentom banke posreduje informacije preko telefonskega ali telefaksnega omrežja. Za uporabo sistema je potrebna relativno preprosta in cenena oprema, zato so storitve sistema dostopne vsem komitentom banke.

KATERE INFORMACIJE NUDI AUDIOTEKS?

- Sistem AudioTEKS nudi preko telefonskega omrežja naslednje informacije:
- stanje vašega tekočega, žiro ali deviznega računa
  - menjalniške tečaje tujih valut
  - obrestne mere
  - borzno ponudbo in povpraševanje
  - razna sporočila.

Storitve sistema AudioTEKS bomo uvajali postopoma. Začeli smo s stanji vašega žiro in tekočega računa.

KAKO UPORABLJAMO AudioTEKS?

Uporaba sistema AudioTEKS je povsem enostavna. Ko zavrtite številko našega avtomatskega informacijskega servisa, vam AudioTEKS pove navodila za nadaljnji postopek.

Po izboru ustrezne vrste informacije vam sistem pove željeni podatek, iste podatke pa vam lahko AudioTEKS posreduje preko telefaksa v pisni obliki.

KAKO SI ZAGOTOVITE STORITVE SISTEMA AudioTEKS?

Za uporabo storitev sistema AudioTEKS izpolnete zahtevek za izstavitve osebne šifre, ki ga predate v vaši matični enoti banke. Osebno šifro boste prejeli v zaprti ovojnici skupaj z navodili za uporabo sistema. Na okenču vam bodo na voljo tudi žepni tonski oddajniki z navodili za uporabo.

Vabimo vas, da se za vse podrobnejše informacije zglasite v katerikoli enoti Ljubljanske banke Dolenjske banke d. d. Novo mesto.

ljubljanska banka

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Miljan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.
 IZHAJA ob četrkih. Posamezna številka 50 SLT, naročnina za 2. trimesečje 590 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.180 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
 OGLAS: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 750 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.500 SLT; za razpise, licitacije ipd. 800 SLT. Mali oglasi do deset besed 550 SLT, vsaka nadaljnja beseda 55 SLT.
 ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks: 24-898. Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23—92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvođe informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Časopisni stavok, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZIDANICO s parcelo, na Otavcu pri Črnomlju, ugodno prodam. ☎ (068)58-690. 1807

IZREDNO! Ugodno prodam gradbeno parcelo pri Šmarjeti. ☎ 24-149, dopoldne. 1816

PARCELO z gozdom, skupne površine 2,4 ha, v Vrčicah ob partizanski magistrali (pri Semiču) ugodno prodam. ☎ (068)23-241, od 15. do 20. ure. 1818

STANOVANJSKO HIŠO, v Novem mestu, velikost 105 m² stanovanjski prostori, 61 m² poslovni prostori in 94 m² vrta. Informacije na ☎ (063)857-584 ali (063)831-502. 1819

HIŠO v Brezicah, starejšo, na 3000 m² zemlje, lepa lokacija, prodam ali menjam za stanovanje v Ljubljani ali na morju. Možne razne kombinacije (na obroke). ☎ (061)106-180. 1823

V SEVNICI ugodno prodam starejšo dvostanovanjsko hišo, telefon, garaža. Cena po dogovoru. ☎ (061)214-791 in (061)312-351. 1835

prodam

ČRNE PUDLJE, mladiče, prodam. ☎ (068)85-011. 1596

OTROŠKI VOZIČEK DINO, nov, prodam za 12.000 SLT. ☎ 26-736. 1716

BREJO KOZO in plemenskega kozla prodam. ☎ (064)44-559. 1717

NAMIZNI šivalni stroj prodam. ☎ (068)25-662. 1719

GOSTINSKI kotni šank, malo rabljen, prodam. ☎ (0608)33-905. 1725

OVERLOCK PFAFF, entlarico, 4-nitno, novo, nerabljeno, z garancijo, ugodno prodam. ☎ (064)215-650. 1734

PRODAM dve strešni okni. ☎ 068/25-000. 1730

PRODAM tračno žago, cirkular in trojno žarečo peč. ☎ 068/23-789. 1736

DIATONIČNO HARMONIKO (be. es, as duri) prodam. ☎ 52-652. 1736

DOMAČO SLIVOVKO, večjo količino, prodam. ☎ (0608)33-516. 1742

PRODAM kompletno opremo za bistro in motor BT 50 ter pletilni stroj. ☎ (068)42-378, od 16. do 20. ure. 1746

OSLA, težkega 150 kg, ugodno prodam. ☎ (064)401-214. 1752

PRODAM mizarsko tračno žago ali menjam za kombinirko Mio hobi in jugo 45 AX, letnik 1987. 1761

CVIČEK, večjo količino, prodam. Jože Švalj, Dol. Brezovica 5, Sentjernej. 1770

PRODAM leseni nadstrešek (šupo), vključno s kritino, velikost 30 x 12 m, prodam. Bobič, ☎ 50-229, zvečer. 1776

NEMŠKI OLJNI GORILEC, malo rabljen, ugodno prodam. ☎ 25-827. 1791

PRODAM malo rabljene kuhinjske elemente, 5 m za 450 DEM. ☎ 20-507, v četrtek popoldne. 1801

UGODNO prodam 3000 kg hribovskega sena. ☎ 26-550, popoldne. 1804

PRODAM večjo količino sena. ☎ (0608)32-836. 1826

MALO RABLJENO SPALNICO z jogiji ugodno prodam. ☎ (068)51-095. 1830

PIŠTOLO 765 prodam. Josip Pavičič, Stiplovska 6, Brežice. 1831

OTROŠKO KOLO BMX prodam. ☎ 40-048. 1833

KOLO na 5 prestav prodam. ☎ 22-349. 1837

ZAMRZOVALNO SKRINJO LTH, 380 l, novo, še nerabljeno, prodam za 27.000 SLT. Blažič, Zdinja vas 1, Otočec. 1838

razno

V NAJEM za košnjo oddam travnik v Gotni vasi. ☎ 24-878. 1830

TRGOVINO z mešanim blagom v Brezicah prodam. ☎ (0608)77-342. 1723

ODDAM vpeljan gostinski lokal. Informacije od 8. do 10. ure. ☎ (068)20-375. 1764

V NOVM MESTU oddam poslovni prostor (120 m²), opremljen, s telefonom in pohištvo, primeren za pisarne in predstavništvo. ☎ (061)451-504. 1789

V CENTRU TOLMINA prodam opremljen kiosk za prodajo slaščic in toplih, sendvičev, lahko tudi kot bife ali tra-

fika. Možnost premostitve. ☎ (065)81-489. 1825

službo dobi

KUHARICO ALI KUHARJA redno ali honorarno zaposlim. ☎ 23-770. 1726

KV KLJUČAVNIČARJA in NK delavca v kovinski stroki zaposlim. ☎ (061)785-092. 1740

IŠČEMO pogodbene sodelavce za delo na področju Dolenjske in Bele krajine. Zastopamo mešano zavarovalno družbo D.D.PRIMA Maribor podprto s tujim kapitalom. Pisne prijave s polnim naslovom in telefonom pošljite do 20. aprila 1992 na naslov: P.M.P., Šlandrova 10, 61231 Ljubljana, s pripisom Dolenjska. 1747

ČE VAS ZANIMA prodaja zavarovanja, pokličite na ☎ (061)881-361, 17. aprila 1992 od 16. do 20. ure, in 18. aprila 1992 od 8. do 20. ure. 1749

HONORARNO DELO! Potreben lasten prevoz. Informacije v petek, 17. 4. 1992, ob 18. uri gostilna pri Bartusu (Mežnaršič), Metlika. 1754

ZASLUŽEK 50.000 SLT mesečno nudim. Lasten prevoz. Informacije v petek ☎ 23-640. 1775

SIMPATIČNA DEKLETA dobijo delo za šankom. ☎ (068)22-366. 1795

IŠČEMO akviziterje za prodajo čistil NOLI. ☎ 84-855. 1799

DEKLE za delo v gostinstvu zaposlimo. ☎ (0608)60-252. 1806

DELO V TUJINI! Informacije (april 92) dobite na: — fax v ZDA (516)928 0113, — fax v Angliji (0872)870071, — telex v Angliji 93121 33724 (GSG), — pismeno v Sloveniji AGENCY BOW 29 JOB SEARCH OVERSEAS P.O. BOX 13 62105 Maribor. 1810

PIZZERIJA z okrepevalnico, v lepem kraju Zgornjega Posočja, takoj zaposli 3 prijazna dekleta za strežbo. Lahko tudi brez prakse in izobrazbe. Stanovanje in hrana sta preskrbljeni. OD in delovni čas po dogovoru. ☎ (065)81-489. 1824

stanovanja

STANOVANJSKO PRAVICO za dvoipolobno novo stanovanje, 64 m², prodam. Mirjana Stopar, Slavka Gruma 88, Novo mesto. 1720

STANOVANJE v Zagrebu, 53 m², center, telefon, plin, zamenjam za Novo mesto ali Brežice. Informacije: Rozika Košir, Krška 3, Kostanjevica na Krki, ☎ (0608)60-137. 1728

V TREBNJEM prodam enosobno stanovanje (43 m²). Cena 1000 DEM/1 m². ☎ (068)45-176, vsak dan. 1730

STANOVANJE — garsonjero v Novem mestu najajem. ☎ 24-819. 1750

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu oddam v najem. ☎ 28-412. 1765

TRISOBNO STANOVANJE v Trebnjem, s telefonom, centralno in delno opremo, prodam najboljšemu ponudniku. ☎ (068)45-105. 1793

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE (68 m²), v ulici Majde Silc, v 1. nadstropju, toplovod, centralna, telefon, zamenjam za hišo v bližini Novega mesta. ☎ 27-996. 1797

ODDAM STANOVANJE (50 m²), možni poslovni prostori, v centru Novega mesta. ☎ (066)74-378, zvečer. 1813

ženitne ponudbe

MOGOČE PRIMEREN FANT, 40 let, želi spoznati žensko od 25 do 40 let. Delam v tujini. Šifra: »POMLAD«. 1478

ZAHVALA

Družini NOVAK iz Dol. Karteljevega 28 B se zahvaljujemo za pomoč in venec ob smrti Franca Strgarja. Obenem se iskreno opravičujemo, ker so bili v zahvalnici pomotoma izpuščeni. Jože Gartner z družino

Težka človeku ni zemlje odeja, vzamejo v sebe ga njene moči...

Po težki bolezni nas je zapustila

MARIJA KOZOGLAV

iz Mirne Peči, Trg 42, profesorica matem. na novomeški gimnaziji

Najpristrčneje se zahvaljujemo vsem, ki ste ji nesebično in požrtvovalno pomagali v času bolezni. Iskrena hvala vsem, ki ste nam bili v oporo in ste sočustvovali z nami ter počastili njen spomin.

Brat Anton z ženo Marijo in sorodniki

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, sestra in teta

ANČKA BUKOVEC

upokojena kuharica iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna zahvala g. župnikoma za lepo opravljen obred, govorniku g. Murnu, pevcem Dušana Jereba in vsem ostalim. Še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni
Novo mesto, 6.4.1992

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče in stric

TONE ZUPET

ključavničar iz Škocjana 20

Prisrčna hvala vsem dobrim sosedom za vso pomoč, sorodnikom, prijateljem za podarjeno cvetje, svete maše in sveče. Posebna hvala tudi Zdravstvenemu domu Novo mesto. Hvala Gasilskemu društvu Škocjan za vso organizacijo pogreba, Franciju Smrekarju za lepe besede pri odprtju grobu in vsem ostalim društvom. Iskrena hvala gospodoma župnikoma za spremstvo od doma in lepo opravljen obred. Hvala vsem cerkvenim pevcem. Vsem še enkrat Bog plačaj!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Delo, trud, trpljenje, tvoje je bilo življenje.

Po dolgi in težki bolezni nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

ANTON OVEN

iz Šentlovenca

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom, ki ste nam v bolečih trenutkih izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega pospremili v tako velikem številu k preranemu grobu. Posebna zahvala dr. Humarju, patronažni sestri Mojci, sosedom, g. župnikoma za opravljen obred, sindikatu in sodelavcem Tesnil Trebnje, Društvu upokojencev Velika Loka in pevcem. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je zapustil naš nenadomestljivi mož, oči, brat, svak in stric

SLAVKO HROVAT

Ob boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam nesebično stali ob strani, in duhovnikom za lepo opravljen obred. Posebno se zahvaljujemo kolektivu pljučnega oddelka za nego, pomoč in razumevanje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama in prababica

MARIJA ŠTUBLER

iz Brezovice pri Suhorju

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi g. župniku, govornicami in pevcem. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 81. letu starosti je zaspala naša draga mama, stara mama, prababica, sestra, teta in tašča

MARIJA PAVLIŠIČ

roj. Kambič

iz Črešnjevca pri Semiču

K počitku, kjer čaka vstajenje, smo jo položili na domače pokopališče 9.4.1992. Vsem, ki so jo imeli radi, se je spomnili in jo spremili na zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebno hvaležnost izražamo sosedom in drugim za dobrohotno pomoč ob smrti drage pokojnice.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 83. letu starosti je dotrpela naša draga mama, stara mama, sestra in teta

KRISTINA BREZOVAR

roj. Jarc

iz Hmeljčiča 19

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in številnim znancem, ki so darovali cvetje in vence, izrekli sožalje ter našo mamo pospremili do njenega zadnjega doma. Najtopleje se zahvaljujemo sosedom za vso pomoč, posebno Progarjevim in Bojančevim, sosedu Jelki za tople besede slovesa pred domačo hišo, delavcem Cestnega podjetja in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

FRANČIŠKE BRKOPEC

z Gor. Težke Vode

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem za izraženo sožalje in darovano cvetje ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo pevcem, govorniku in duhovniku za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, babica in prababica

KAROLINA ZAGORC

rojena Cimerman

iz Pristave pri Šentjerneju

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred. Zahvala tudi pevskemu zboru. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sinova Jože in Franci z družinama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vse ima svoj čas in vsak opravke ima svojo uro pod nebom: je čas rojstva in čas umiranja, čas, da se sadi in čas, da se vsajeno izruva.

Tiho nas je zapustila v 90. letu naša dobra mama, stara mama, tašča, sestra in teta

FRANCKA BEVC

iz Ul. talcev 5 v Novem mestu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste jo spremili v njen zadnji dom, ji podarili cvetje ter nam pisno ali ustno izrazili sožalje. Hvala g. proštu Jožefu Lapu za opravljen pogrebno svečanost, sodelavcem Novolesa, Uprave inšpekcijskih služb, Zvezi lovskih družin in pevcem za zapete žalostinke. Vsem in vsakemu posebej hvala!

Vsi, ki smo jo imeli radi

Stane Muhič

Staneta Muhiča so reke in potoki že od nekdaj privlačili. Kako tudi ne, saj je zrasel ob takrat še bistri Dobljici! Dobro se spominja, kako so za pitje uporabljali vodo iz bližnjih potočkov, za ostale gospodinske potrebe pa so jo dobivali iz Dobljice. Bolezni, ki bi jih povzročila onesnažena voda, se niso bali. Takrat je bila voda še zanesljivo čista. Za Dobljico po usnem izročilu celo velja, da je bilo prav po zaslugi bistrice vode v njej nekdaj toliko rakov, da se je v Avstro-Ogrski z njimi gostila dunajska gospoda.

Toda vse to so le lepi spomini, ki jih zasenči današnja umazanija belokranjskih rek in potokov. Muhič, po srcu varuh narave, tega ni mogel več prenašati in pred desetletjem se je včlanil v črnomaljsko ribiško družino. Takoj je postal član komisije za varstvo okolja, sedaj pa je že četrto leto predsednik družine. V teh letih je spoznal, da se ribiči ukvarjajo z vsem drugim, še najmanj pa z ribičijo. »Od občine smo dobili v upravljanje Dobljico, Lahinjo od izvira do Vranovičev ter Kolpo od Dola do Krasinca. Torej bi morali biti ti vodotoki dobrina vseh občanov, postali pa so sramota, ki se je očuno sramujemo predvsem ribiči,« potoži. »V Dobljici se ribe še drstijo, a zaradi umazanije zarod nima veliko možnosti za preživetje. Lahinja je do Črnomolja sicer čista, potem pa se vanjo

zliha vsa črnomaljska kanalizacija in vprašanje je, če bo sploh še prišlo do velikih pomorov rib, kakršni so se zvrstili v zadnjih dveh letih. Rib preprosto ne bo več. Tudi Kolpa je postala žrtev kanalizacije, celo iz novega vinskih mejnega prehoda so speljali odtočne cevi naravnost v reko. Poleg tega je Kolpa čez moč postala mejna in tako imamo v upravljanju kar dvanajstino slovenske južne meje,« našteva Stane.

Kako se spoprijeti z vsemi temi težavami, Muhič še sedaj ne ve natančno. Naj pokaže s prstom na krivca, ki bo moral poravnati vso škodo? To bi z veseljem storil, toda kaj, ko jih ne bi mogel objeti niti z obema rokama. »Krivci smo mi vsi z našo moderno civilizacijo vred. Vodotoki so naše ogledalo, a kaj, ko je voda že tako motna, da se le s težavo vidimo v njih,« opozarja.

Zal njegovi pozivi o preprečevanju človeškega nasilja nad naravo nemalokrat naletijo na gluha ušesa tistih, ki iščejo odsev svojega obraza drugje, ne v čistih vodah. A Muhič s svojimi ribiči vztraja. Z njimi popravlja vodne objekte, obvešča in opozarja pred onesnaževanjem javnost, strokovne službe, odgovorne, organizira čiščenje voda, pokopava mrtve ribe. Rezultat vseh teh naprezanj pa je skoraj ničeln. »Ima še smisel vlagati ribji zarod v reke, če kaj kmalu priplavajo s trebuhni navzgor bodisi zaradi prekomerne onesnaženosti ali 'lovljenja' rib z dinamitom?« neredko kljuje v njem. A dolg, ki ga čuti do narave, je zanj preveč obvezujoč. Ve, da narava ne bo več odpustila, če bomo z njo prekruli. Vprašanje pa je, koliko časa bodo pripravljene odpustiti tudi takšni, kot je Stane, brezdomec s svojo ribiško družino, odrinjen na rob, v podnarni sobico, v kateri ni moč razpostaviti niti vseh priznanj, ki so jih dobili. Tako kot ribe se tudi črnomaljski ribiči borijo za svoj prostor pod soncem. Bo kdo rekel dobro besedo tudi zanje?

M. BEZEK-JAKŠE

JELOVICA

Zložljive vrtno garniture

Za pravočasne plačnike naročnine štiri nagrade

NOVO MESTO — Ob koncu prve letošnje nagradne igre za pravočasne plačnike naročnine za 1. trimesečje smo objavili lepe nagrade tudi ob izterjavi naročnine za 2. trimesečje. Redno plačilo naročnine namreč omogoča nemoteno izhajanje Dolenjskega lista, pozornost naročnikov pa kaže nagraditi.

Veliko naročnikov je svoj dolg poravnalo takoj po prejemu položnice, za prvo nagrado, ki bo enako kot vse naslednje podeljena z žrebom, pa se bodo potegovali vsi, ki bodo naročnino za 2. trimesečje poravnali do torka, 21. aprila.

In kakšne so tokrat nagrade? Pri Jelovici, lesni industriji iz Škofje Loke, je Dolenjski list kupil osem lepih lesenih vrtnih garnitur; štiri, kot rečeno, bomo podelili ta mesec, preostale pa ob izterjavi za naslednje trimesečje. Nagrade že čakajo v prodajalni Jelovice v Novem mestu. Ob potoku 5.

DRUGA GODBA

LJUBLJANA — Med 20. in 30. majem bo v Ljubljani »Druga godba«. Prireditelj, ki jo organizira glasbena mladina Slovenije, bo dobila prostor v Križankah.

discoteka kosov hram

Gornje Urhpolje 74

vas vabi, da preživite prijeten večer s skupino

POP DESIGN

v nedeljo 19. 4. 92, od 20. ure naprej

Vabljeni!

»Boš videl kaj dela Dolenj'c!«

Za Slakovo zamisel in dolenjske rešitev je veliko mero pozornosti pokazala tudi TV Slovenija — Prireditelj bo pred kamerami prvič povezovala tudi Dolenjka

NOVO MESTO — Še štirinajst dni nas loči od doslej največje dolenjske prireditve, kateri je prvič veliko pozornosti izkazala tudi slovenska televizjska hiša. Po ideji dolenjskega rojaka Lojzeta Slaka, doma z Jordankala pri Mirni Peči, ki je ponesel slavo dolenjske harmonike skoraj po vseh celinah sveta, bo 30. aprila v Športni dvorani prireditelj »Boš videl kaj dela Dolenj'c«.

Slakovo zamisel bodo pomagali uresničiti tudi Dolenjci. Tako bodo poleg Alpskega kvinteta, Otavia Brajka in

NAJDEBELEJŠI OREH — Prav v Kočevski Reki raste tale oreh, ki ga je Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine zavaroval. To je namreč najdebelejši in največji oreh v Sloveniji. Še posebno je zanimiv zato, ker raste na skrajni meji, kjer oreh z ozirom na klimatske pogoje in nadmorsko višino še uspeva. (Foto: J. Primc)

Alfija Nipiča nastopili še ustvarjalci Modre kronike, plesalci folklorne skupine Kres in pevci Šentjernejskega oktetja. Prireditelj bo tokrat prvič vodila Dolenjka, napovedovalka Studia D Renata Mikec. Ob sebi bo imela ta čas najbolj popularnega voditelja radijskih in televizijskih oddaj Janeza Dolinarja.

Posebnost na prireditvi, ki jo bo v celoti posnela Televizija Slovenija — na malih ekranih jo bo mogoče v polurnih oddajah videti kar osemkrat — bo scena. Osrednji objekt bo pravi stari dolenjski hram, ki ga bo za to priložnost postavil Šentrupečan s Homa Matevž Ramovš. Ostali del prizorišča bo tudi vinogradniško obarvan. Tudi bo stala stara preša, cvetoče drevo, dolenjska ograja, ob njej pa predstavniki starih dolenjskih obrti: sodar Lenart iz Ledeece vasi pri Šentjerneju, lončar Pungercar iz

Grče pri Šentjerneju in pletar Koželj z Reve pri Dobriču.

Ta dan bosta v dvorani dve dveurni prireditvi. Na vsaki bo na tribunah in za mizami v parterju le določeno število ljudi. Zato si velja vstopnice za to prireditelj, katere pokrovitelji so tudi Dolenjski list, Studio D, Sportna zveza, Krka-Gostinstvo Novo mesto, generalni pokrovitelj pa Bramac iz Dobruške vasi, kupiti že v predprodaji. V Novem mestu jih prodajajo v recepciji hotela Metropol, v Trebnjem v Dolenjskimi samopostrežbi, v Črnomlju v Integratovi turistični poslovalnici, v Krškem pa v recepciji hotela Sremič.

J. PAVLIN

ZMAJARSKI KLUB

ŠENTJERNEJ — Tu so se nedavno sestali zmajarji, ki ustanavljajo Klub za prsto letenje Novo mesto in ki so doslej z zmaji leteli v krškem klubu Krila. Na šentjernejskem sestanku so se domeni, da bodo organizirali tečaj letenja z zmaji. Teoretični del usposabljanja bosta vodila Aleksander Stamefelj in Andrej Bahor, izvedbo praktičnega dela tečaja pa Jože Simončič in Franc Pavc. Glavna dejavnost Kluba za prsto letenje Novo mesto je prsto letenje, ustanovitelji pa ne bodo imeli nič proti, če se bo kdo od članov navdušil tudi za motorno letenje. Čeprav omenjeni klub šele nastaja, njegovi ustanovitelji računajo, da se bodo udeležili več letošnjih ligaških in drugih tekmovanj, med drugim naj bi leteli na državnem prvenstvu. Klub ustanavlja okrog 20 ljudi. Tisti, ki bi se jim radi pridružili, se lahko prijavi-jo na naslov Klub za prsto letenje Novo mesto, poštni predal Šentjernej, 68310 Šentjernej.

DOMAČE TRNJE

- Opravilo, ki je skupno vsem politikom: umivanje rok.
- Javni dolg je posledica tajnih računov.
- Od začetka demokratizacije do demokracije je dolga kolona — vojaških in pogrebniških vozil.
- Ničče si ni mislil, da bomo prišli v Evropo — skozi papeževo rezidenco, M. BRADAC

Liter goriva kar za 120 km

Takšna je poraba poštarskega motornega kolesa, predstavljenega prejšnji teden v Melu

NOVO MESTO — Prvič v tem delu Evrope je bilo prejšnji teden javnosti pred Melovo prodajalno v Bršljino predstavljeno motorno kolo japonske Honde, prirejeno za pošto dostavo, katerega osnovna značilnost je, da prevozi 120 kilometrov pri hitrosti 30 km/h z vsega enim litrom goriva. Nič čudnega potem, če se je v prodajalni Ludvika Mežnarja trlo poštarjev iz vse Slovenije in tudi sosednje Hrvaške, prišli so celo iz Avstrije in Italije.

»Zanimanje za vozilo, namenjeno poštarjem, je ogromno, tako da že pri-

PAŠA ZA OČI — Petnajst različnih modelov razstavljenih Hondinih, Yamahin in Suzukinih vozil, od tistih za najmlajše do tekmovalnih, je privabilo veliko radovednežev, največ pa si jih je nejeverno ogledovalo poštni čužde, ki 120 kilometrov prevozi z litrom bencina. (Foto: B. B.)

pravljamo podobno predstavitev v sosednji državi Hrvaški. Motorno kolo je težko vsega 82 kg, ima avtomatski tristopenjski menjalnik, štiristaktni motor s prostornino 49 ccm, v posodo za gorivo pa je moč naložiti štiri litre bencina, kar je dovolj za blizu 500 kilometrov vožnje,« ponosno razlaga Ludvik Mežnar, katerega prodajalna si je z zastopstvom za Honda, Yamaha in Suzuki pridobila velik ugled tudi izven državnih meja. Prejšnji terek so si obiskovalci lahko ogledali kar petnajst različnih modelov motorjev, od tistih 50 kubičnih za najmlajše, do 500-kubičnih in tekmovalnih. Da razstavljene opreme najznamenitejših svetovnih proizvajalcev za vsakdanja in tekmovalna motorna kolesa, tako tista za motokros kot cestnohitrostne dirke, ne omenjamo posebej.

Razumljivo pa, da je največja pozornost tokrat veljala poštarskemu vozilu, našel se je celo nejevernež, ki je tisto o porabi sklenil preizkusiti na kraju samem. S testne vožnje, na katero je odšel s pol litra goriva v tanku, se po šestdesetih kilometrih ni več vrnil.

B. B.

ZA CELO VAS — V vinogradu Zupančičevih s Sel pri Štravberku nad Otočcem je Angelca Bašelj iz Šmarjeških Toplic, mama Milene in babica Lee Zupančič, pred bližajočimi se velikonočnimi prazniki izkopala korenino hrena velikana (na sliki), kakršne nihče v družini še ni videl. Hren je dolg skoraj meter, tehta pa 2,1 kilograma, tako da ga bodo imeli za k velikonočnim dobrotam dovolj Zupančičevi in Bašljevi, pa še ga bo ostalo. (Foto: Z. L.-D.)

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Kaj cveti okoli Keramike? — V Črnomlju se okoli zadnjega »haloja« krešejo iskricice — O katerih zdravnikih pisati in kje dobiti nagravene cvičke

»Pomlad je, vsi pospravljajo smeti, kmalu bo vse vzcvetelo, pri nas pa že cveti,« nam je v poetičnem tonu zapela bralka iz Bršljina in že skoraj pričarala pomladno razpoloženje, toda prosila nas je, naj njenega imena raje ne objavimo, kajti nadaljevanje njene zgodbe ni nič kaj romantično. S cvetjem v okolici je namreč mislila na smeti in navlako, ki jih Keramika v Bršljino pridno kopiči okoli svojih proizvodnih prostorov, kar je okolju v škodo in omenjeni tovarni v sramoto. Ogledali smo si prioritizirane in se prepričali, da je govorila po resnici.

Kaj več korajže, vsaj kar se imena tiče, ni imelo niti dekle z novomeške tržnice, ki se ji razmere tam ne zdijo ravno čiste. Pravi, da upravljevalec nima nikjer izobesene cenika za najemanje prostora, listki, ki jih uslužbenec poljubno odtrga, pa so kaj slabo potrdilo o plačanem znesku. V Novem mestu je cena za 3 m stojnice 800 tolarjev, kar je za mlade, ki se komaj uveljavljajo, veliko. Tudi zato, ker so mize vse razmazane in zanič, kot tudi vse ostalo, pa bi bilo glede na to, koliko za prostor iztržijo, verjetno lahko vse veliko boljše. V Ljubljani je s popustom 20 odstotkov, kolikor ga imajo tam odjemalci s sloven-

skim državljanstvom, najem enakega prostora sto tolarjev cenejši. Ponovno nas je poklical bralec L. K. iz Črnomlja ter se razburjal, češ da je dežurnega novinarja prejšnji teden nekoliko zaneslo. Res je, da ga je povabil na pijačo, nista pa si še bila na ti, niti v svoji kritiki glede mačje hrane v trgovini on ni mislil vseh prodajalk, novinar je zapisal v množini, ampak čisto določeno, torej bi moral zapisati v ednini. Še najbolj pa je po njegovem udaril mimo v citatu o jagodnem izboru in ledenem vinu, ki ju bralec sploh ne pozna. Pravi, da sta v zvezi s komunalci govorila le o pivu, vendar pri tem ni mislil na izsiljevanje, kot naj bi se dalo tudi tolmačiti iz napisanega. Kaj reči na to? Nauk bi se glasil: »Nikogar prezgodaj ne vabi na pijačo!«

S tem pa črnomaljska zgodba še ni končana. V zvezi z isto zadevo nas je klical Jože Mišiča, tudi očitno razburjen, in velel, naj ga napišemo kar s polnim imenom, saj res nima česa skrivati. Jezi se na L. K., za katerega je tudi navedel polno ime, češ da točno ve, za koga naj bi za kratkimi slo, in sicer v zvezi s tem, kar je bilo napisano v tej rubriki prejšnji teden, saj je on takrat vozil pesek na omenjeno pot, ni pa mu nihče objubil piva, niti ga on ni iskal, kot naj bi bilo razumeti iz teksta, še manj pa zahteval kaj drugega ali izsiljeval. Poklicni voznik pri Komunalci je že dvajset let, na njegovo delo do sedaj ni bilo pripomb.

Ljudje so nezadovoljni z marsičim in vidijo marsikaj, sami pa si javno ne upajo povedati dosti. Dežurnemu novinarju zaupajo, vendar le dotlej, dokler jih ne vpraša po imenu. Nekako v to zvrst bi sodil tudi razgovor z bralko Marijo iz Novega mesta, ki meni, da v časopisih vse prevečkrat pišemo o enih in istih zdravnikih, drugih, ki javnosti skrito prizadevno in strokovno pomagajo ljudem in rešujejo njihova življenja, pa niti ne omenjamo.

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Ta četrtek bo med 18. in 20. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala pedagoginja Marija Jaklič.

Na koncu se posvetimo še klicu A. S. iz Krškega. Bralki Alojziji Stopar iz Ljubljane, ki je v tej rubriki nedavno tega potožila, da ob ocenjevanju vin ne objavi, kje je moč nagravene cvičke tudi dobiti, sporoča, da imena nagrajanih vin z ocenjevanja na Velikem Trnu 2. aprila letos in naslove lastnikov lahko dobi pri Francu Zagrabnarju na telefonu 0608/75-607 ali na številki 068/31-775.

T. J.

ANSAMBEL MEH — Trije člani ansambla Meh z Rake so z dolgoletnim igranjem v raznih ansamblih in s snemanjem kaset nabrali dovolj izkušenj, da so postali dobri glasbeniki. Odločili so se, da ustanovijo svoj ansambel. Harmonikaš, basist in pevec je Srečko Rozman, Robi Kerin je klavirist, basist in pevec, Alojž Novak pa kitarist in pevec. Narodne in zabavne viže igrajo na raznih prireditvah in plesih, seveda po konkurenčnih cenah. Pripravljajo se tudi na snemanje lastne kasete.

KOMU NAJPOŠLJEMO POLOŽNICE

Namesto prijaznih pisem dobivamo zadnje čase same položnice. Denar je treba nakazati elektrkarjem, petetejcem, komunalci, založbam, društvom, radijcem, televizijcem in drugim. Storitve je treba plačati, razumem, in to do točno določenega roka. Red mora biti, ni kaj. Pa si vseeno mislim: bo kdaj prišel čas, ko bom lahko poslal položnico tudi jaz? Pa ne za storitve, ker jih nikomur ne delam, ampak zgolj za slampavosti, ki jih naredijo drugi meni.

• Porabo vode plačujem redno, da je kaj, a je ne morem piti, ker je preveč onesnažena. V samopostrežni

trgovini kupujem pijačo naše in v naše mladosti, kar je precej zasojeno, a še vedno boljše kot kakšna trebušna ali črevesna bolezen. Ima me, da bi račun poslal komunalci.

• Niso me še zalotili, da ne bi plačal vseh prispevkov, ki si jih zmišljuje oblastniki in zadevajo vzdrževanje cest. Ko mi je zadnjič luknja v asfaltu presekal gumo in zračnico, sem zdrvel na pošto, da bi poslal cestnemu podjetju položnico, s katero bi mi povrnilo škodo, ki je nastala zato, ker ne vzdržujejo cestničarja, pa sem se napol poti premislil: težko je živeti preostanek življenja z

etiketo, da ti manjka kolešček v glavi.

• Ko so Strajkali elektrkarji, je dobila žena histeričen napad, kajti meso v hladilni skrinji se je pričelo mehčati, in če ne bi pravočasno posvetila lučka, bi zalogo, ki me je vnela dve mesečni plači, vzela hudič. Svojo boljše polovico sem tolažil z rešitvijo, v katero nisem vzel: meso naj kar zasmrdi, račun zanj bom poslal Elektrogospodarstvu.

• Telefonski prikluček me je veljalo polneto plačo, pa se vseeno nemalokrat zgodi, da me sogovornik ne sliši, četudi imam odprta vsa

okna v stanovanju. Petetejci se izgovarjajo na slabe linije, premalo zmogljive centrale, najzanimivejše pa je to, da nikoli ne pozabijo poslati račun.

• Ali pa radijci, televizijci. Že ves povojni čas objublajo krajanom na sončni strani Gorjancev slišnost in vidnost vseh svojih programov. Pa so to le pravljice za lahko noč. Zadeva je še vedno pri besedah in preteklo bo še veliko s pecebejem prežete Lahinje, preden bodo besede postale meso.

• Razmišljal bi lahko še naprej, celo naslove, na katere bi lahko poslal položnice, poznam, a kaj, ko bi bil denar, porabljen za poštnino, vržen v stran.

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

studio
DESET NAJBOLEŠIH

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado MOJCA ZUPANČIČ iz Vavte vasi. Nagradjenki čestitam!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (3) S frajtonarce po svetu — P. FINK
- 2 (1) Bodi z mano — NAGELJ
- 3 (4) Praznik je pri nas — ANS. F.FLERETA
- 4 (2) Ko v meni pesem se rodi — ANS. J.ŠUMAHA
- 5 (8) Dolenjska — MODRA KRONIKA
- 6 (6) Dolina se budi — SLOVENSKI KVINTET
- 7 (5) V gozdu za vasico — ANS. S.PLUTA
- 8 (7) Maškare — ANS. T. VERDERBERJA
- 9 (—) Moji plavalaski — ANS. T. ISKRE
- 10 (10) Kjer spod gora privre Završnica — ALPSKI KVINTET

Predlog za prihodnji teden: Lovska stava — SPOMIN

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto